

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

INSTITUT KOMUNIKAČNÍCH STUDIÍ A ŽURNALISTIKY

KATEDRA ŽURNALISTIKY

**STRANICTVÍ A POLITICKÁ ČI NÁZOROVÁ
ZAUJATOST V ZÁPADNÍCH MÉDIÍCH**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

JAN ŠIMEK

2020

PROHLÁŠENÍ

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu
2. Prohlašuji, že práce nebyla použita k získání jiného titulu
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely

V Praze dne 8.2.2020

Jan Šimek

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

ŠIMEK, Jan. *Stranictví a politická či názorová zaujatost v západních médiích*. Praha, 2020. 98 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Petr Just, Ph.D.

ROZSAH PRÁCE: 208 796 ZNAKŮ

AUTOR PRÁCE: JAN ŠIMEK

STUDIJNÍ PROGRAM: ŽURNALISTIKA

VEDOUcí PRÁCE: PHDR. PETR JUST, PH.D.

ROK OBHAJOBY: 2020

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce pojednává o explicitní i implicitní názorové podjatosti sdělovacích prostředků v České republice, Velké Británii a USA. První část práce je věnována stručnému historickému vývoji médií jako účastníka společenské debaty, a to především v průběhu dvacátého a dvacátého prvního století. V této části jsou také představena jednotlivá česká i zahraniční média analyzovaná v tomto textu. Následuje analýza a mediální reflexe třecích ploch ve společnosti relevantních pro sledované období a pohled na novinářskou scénu ve zvolených zemích z hlediska politických a názorových inklinací. Samotným jádrem práce je pak analýza přístupu vybraných médií k hybným tématům politické a společenské reality v každé zemi

ABSTRACT

This bachelor thesis explores the question of explicit and implicit opinion bias of mass media in the Czech Republic, the Great Britain, and the USA. The first section of this work is dedicated to a brief historical development of media as a party in the public debate, with focus on the 20th and 21st century. This is followed by an analysis and media reflection of the dividing topics in the selected time frame and a closer inspection upon the journalistic scenes in the selected countries regarding their political and opinion biases. The main core of this work is an analysis of the selected media's attitudes towards principal topics of political and societal reality in each country.

KLÍČOVÁ SLOVA

Média, straniectví, objektivita, brexit, Donald Trump, názory, liberální, konzervativní, Andrej Babiš, Čapí hnízdo, volby

KEYWORDS

Media, partisanship, objectivity, Brexit, Donald Trump, opinions, liberal, conservative, Andrej Babis, Stork's nest, election

TITLE

PARTISANSHIP AND POLITICAL OR OPINION BIAS IN WESTERN MEDIA

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych rád poděkoval panu doktorovi Petru Justovi za jeho včasný zásah a ochotu vzít na svá bedra vedení této práce na poslední chvíli. Bez jeho spolupráce a věcných rad by struktura této práce vůbec nemohla vzniknout. Stejně tak mu vděčím i za užitečné tipy ohledně zdrojů použitých v této práci a za rychlou zpětnou vazbu v průběhu vzniku celého textu. Obzvlášť bych mu chtěl poděkovat za takřka neuvěřitelný výkon, když byl schopný přečíst a opatřit poznámkami závěrečnou kapitolu práce, která by svou délkou sama o sobě bez problémů pokryla standardní rozsah bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	7
I. Historický vývoj sdělovacích prostředků	10
1. PŘED 20. STOLETÍM.....	10
2. V PRŮBĚHU 20. STOLETÍ	15
A) VE SVĚTĚ	15
B) V ČESKÝCH ZEMÍCH A ČESKOSLOVENSKU	18
3. Historie a současnost sledovaných médií	22
A) USA.....	22
B) Velká Británie	26
C) Česká republika	30
II. Analýza vybraných polarizujících událostí.....	34
1. PREZIDENTSKÉ VOLBY 2016 – VYTLOUKÁNÍ KLÍNU KLÍNEM.....	35
2. BREXIT – SÁZKA, KTERÁ SE NEVYPLATILA	40
3. ANDREJ BABIŠ – ENFANT I TERRIBLE ČESKÉ POLITIKY	45
III. ANALÝZA STRANICKÝCH A NÁZOROVÝCH INKLINACÍ SLEDOVANÝCH MÉDIÍ	52
1. DEMOGRAFICKÁ PROFILACE PUBLIK SLEDOVANÝCH MÉDIÍ.....	52
A) USA.....	52
B) VELKÁ BRITÁNIE	58
C) ČESKÁ REPUBLIKA	63
2. ANALÝZA NÁZOROVÝCH INKLINACÍ SLEDOVANÝCH MÉDIÍ NA VYBRANÝCH UDÁLOSTECH.....	67
A) USA.....	67
B) VELKÁ BRITÁNIE	79
C) ČESKÁ REPUBLIKA	90
ZÁVĚR	102
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE.....	104

ÚVOD

Základním poselstvím sdělovacích prostředků všude ve světě je informovat. Ve starých civilizacích i v moderní podobě, v jaké je známe dnes, vděčily svému vzniku právě potřebě předávat si informace v rámci společnosti. Všechny ostatní funkce médií, zejména těch masových (zábava, výdělek, propaganda) z této potřeby vyplývají až jako sekundární jevy. Zároveň se však většina z nich objevila prakticky okamžitě, přičemž nás v této práci bude zajímat především využívání sdělovacích prostředků k šíření určitého politického či světového názoru.

Práce si klade za cíl zjistit, jestli se v posledních letech v korelaci s novými fenomény a aktéry na politické a společenské scéně dochází v redakcích etablovaných západních novin ke zkreslování komunikovaných informací ve prospěch názorových či politických skupin, případně je-li toto zkreslení u sledovaných médií novým trendem. V rámci sledování tohoto cíle jsem se snažil samotnou analýzu zasadit do kontextu historického vývoje médií, jejich etického rozhraní, demografie jejich diváků a politického a společenského dění posledních let.

Pár slov ke struktuře této práce. Jádrem práce je analýza 45 názorových článků a komentářů z 9 českých, britských a amerických médií, konkrétně jejich online odnoží, u nichž se snažíme přijít na to, mají-li při svém interpretování současného dění snahu podávat informace skrze ideologický filtr nebo vyskytuje-li se u nich jakákoliv jiná předpojatost. Práce je rozdělena do 3 hlavních kapitol sledující každá z nich jiný aspekt existence sledovaných médií.

První je věnována dějinám sdělovacích prostředků s obzvláštním zaměřením na 20. století, kdy se jednak tištěná média s definitivní platností etablovala jako aktér veřejné debaty, jednak se objevily zcela nové platformy jako rozhlas, televize, a na samém sklonku tohoto století, internet. Ve druhé části potom rozebírám dějiny těch médií, jež jsem vybral jako vhodné reprezentanty novinářské scény ve svých zemích. U Spojených států se jedná o titul *The New York Times* a dvě televizní stanice, CNN a Fox News. V případě Velké Británie byly vybrány deníky *The Guardian* a *The Telegraph* spolu se veřejnoprávní BBC. Českou republiku reprezentují zpravodajské servery *Aktuálně.cz*, *iDnes.cz* a časopis *Respekt*. U každého z nich je načrtnut stručný historický vývoj, zmíněny proměny vlastnických struktur a definován etický rámec, v němž se daná média

zavazují operovat, jehož součástí je potenciálně i vyjádřená podpora politickým stranám či názorům.

Druhá kapitola poté čtenáře seznamuje s významnými politicko-společenskými událostmi, každá z nich mající potenciál vstoupit do historie, a jejich hlavními představiteli. Výběr těchto milníků byl determinován především mírou mediální a společenské pozornosti, jakou si ve svých zemích vysloužily. Asi proto nepřekvapí, že ve Spojených státech volba padla na zvolení Donalda Trumpa 45. americkým prezidentem, v Británii na Referendum o vystoupení země z Evropské Unie a v České republice na Andreje Babiše a jeho kauzy.

Vlastní analýza probíhá ve třetí a nejdelší kapitole této práce, která je rozdělena do dvou částí. V první z nich je ozřejmáno demografické složení diváků každého média, což podle mého názoru pomůže lépe vnímat případnou tendenčnost jednotlivých médií. Druhá, nosná, část kapitoly pak analyzuje 45 textů (5 pro každé médium – rozsah práce bohužel nedovolil víc) z názorových rubrik každého z nich. Komentáře a editorially jsem se souhlasem vedoucího zvolil proto, že jsou svou povahou subjektivní, protože vyjadřují názory toho kterého člena redakce, a tudíž se na nich případný „bias“ projeví nejlépe. V případě absence podobné rubriky (BBC) byly zvoleny jiné texty.

Při psaní práce jsem často narážel na komplikace ohledně vhodného zápisu názvů deníků či televizních stanic a pasáží, kde cituji nebo parafrázuji použité zdroje. Nakonec jsem se rozhodl pro systém, kdy kurzivou jsou psané názvy tištěných titulů a zpravodajských serverů, tedy médií pracujících primárně s psaným slovem, a přímé citace zdrojů uvedené v plném a nezměněném znění. Názvy televizních stanic (kromě nadpisů, které mají vlastní strukturu), neúplné citace, parafráze a překlady jsou ponechány ve standardním formátu.

Na závěr bych rád dodal dvě věci. Práce má v názvu „západní média“ bez jakékoliv další specifikace, ve vlastním textu přitom rozebírám situaci i v České republice. Je to proto, že Česko považuji vzhledem k jeho institucionálnímu, legislativnímu a mezinárodnímu zakotvení, systému státního zřízení a životní úrovně za součást západního civilizačního okruhu a nevidím důvod pro samostatnou kategorizaci.

V průběhu psaní práce došlo k výměně vedoucího, jímž se stal PhDr. Petr Just, Ph.D. To také způsobilo, že jsem se při psaní práce odchýlil od postupu uvedeného v tezi. Během

sestavování teze jsem měl totiž jen minimální zpětnou vazbu od původního vedoucího a neměl jsem povědomí jednak o relevantních zdrojích, jež by se daly pro tuto práci použít, jednak o postupu, jaký bych měl pro práci zvolit. Výsledkem tak bylo, že jsem částečně z přílišné ambicióznosti, částečně z nedostatku informací, měl v plánu postihnout příliš široké spektrum dílčích témat, které by samy zasloužily samostatnou práci. Po tom, co vedení mé práce převzal pan doktor Just, jsme se domluvili na postupu, který byl nakonec skutečně při psaní práce aplikován.

I. HISTORICKÝ VÝVOJ SDĚLOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

1. PŘED 20. STOLETÍM

Ačkoliv způsoby, jak si v rámci civilizační reality předávat informace, existovaly v lidských dějinách v podstatě od té doby, co se etablovaly první vyspělé kultury – kupříkladu *la pierre de Rosette* ve starověkém Egyptě – o média v tom slova smyslu, jak je chápeme dnes se nejednalo. Některé platformy, jako například římské svitky *Acta Diurna* sloužící k šíření aktuálních informací a výsledků senátních hlasování do všech koutů impéria v dobách římského císařství¹, se sice svým charakterem dnešním sdělovacím prostředkům blížily, ale až více jak o tisíc let později vytvořily hybné dějinné procesy adekvátní podmínky ke zrodu prvních novin.

Termín zprávy (*Zeitung*) se poprvé objevuje v Německu kolem roku 1300, konkrétně v oblasti Kolína nad Rýnem. Tehdy se však jednalo o zprávy téměř výlučně obchodního charakteru, jež se objevovaly v soukromé korespondenci a s informováním široké veřejnosti (která byla stejně z valné části negramotná) neměly společného téměř nic. O století později se však tento termín vžil pro dřevěné tabulky vydávané zhruba od roku 1415 – patrně v souvislosti s bitvou u Agincourtu, kde anglické vojsko krále Jindřicha V. porazilo daleko početnější a odpočatější francouzskou armádu – tentokrát už za účelem podávání nejnovějších informací o dění ve světě. Tyto z jedné strany potištěné tabulky, nazývané anglicky *flysheets* a německy *neue Zeitung*, se vyskytovaly především ve střední Evropě a využito jich například při zprávách o zámořských objevech Kryštofa Kolumba roku 1493.²

Mluvíme-li o dějinách a vývoji předávání informací, pak ovšem nemůžeme opomenout vynález knihtisku v polovině patnáctého století, jenž obecně připisován mohučskému tiskaři a nakladateli Johanesovi Gutenbergovi. Ten sice podle všeho patrně „pouze“ zdokonalil už existující technologii – a náležitě se u toho zadlužil³ – to však nic nemění na tom, že mu patří hlavní zásluha na velkém šíření informací a vědomostí mezi širokou

¹ EMERY, Michael a Edwin EMERY. *The Press and Amecia*. The Ninth Edition. Needham Heights MA: A Pearson Education Company, 2000. ISBN 0-205-29557-6.

² EMERY, Michael a Edwin EMERY. *The Press and Amecia*. The Ninth Edition. Needham Heights MA: A Pearson Education Company, 2000. ISBN 0-205-29557-6.

³ VOIT, Petr. *Knihtisk v 15. a 16. století*. Praha, 2008. Univerzita Karlova.

veřejnost, a skrze tyto fenomény i historické události, které v jejich důsledku nastaly, i na formování evropského myšlenkového rámce v raném novověku.

Právě dynamika, na jejímž počátku knihtisk stál, způsobila turbulence ve společenském a politickém pořádku v Evropě 16. století, a dala tak vzniknout mimo jiné reformovaným církvím a s nimi spojeným náboženským konfliktům. Ty trvaly s určitými přestávkami až do roku 1648, kdy byl uzavřen Vestfálský mír ukončující dosud nejhorší politicko-náboženský konflikt na starém kontinentě a v jehož důsledku se zkonsolidovaly státy založené na národním charakteru.⁴ Bez přehánění se tak dá říct, že knihtisk a s ním spojené šíření informací, včetně vzniku prvních relevantních médií mělo zásadní podíl na transformaci Evropy zhruba do podoby, v jaké ji známe dnes.

V této době se také začala etablovat první skutečná tištěná média, a to i navzdory cenzurním opatřením ze strany některých panovníků v silně centralizovaných absolutistických státech (Anglie, Francie, Španělsko), které se v této době vynořily na politické mapě Evropy. Zejména anglický Jindřich VIII. se snažil zamezit svobodnému šíření názorů, když nechal roku 1529 zhotovit index zakázaných knih a roku 1534 vydal zákon stanovující, že tiskaři musí k provozování svých dílen získat královské povolení.

V německém prostoru se zase v cenzurních aktivitách hodně angažovala církev snažící se tak reagovat na vzrůstající popularitu myšlenek reformního kněze Martina Luthera. Na Luthera a jeho příznivce byla uvalena klatba, jeho spisy, jenž „narušovaly společenské klima,“ bylo nařízeno spálit⁵ a veškeré církevní spisy musely projít cenzurou církevních institucí. Jinak ale byl německý prostor značně decentralizovaný, což dokazuje i fakt, že se proti zmíněným nařízením postavila mnohá říšská města jako Norimberk, Augsburg nebo Štrasburk.⁶ Už předtím tu z pověření císaře Maxmiliána I. vznikla říšská pošta, jejíž zřízením byl pověřen Francesco Tasso, později známý jako Franz Taxis. Ten vybudoval rozsáhlou síť jízdních posílů, kteří si převážené zprávy předávali štafetovým způsobem. Takto utvořená infrastruktura pak umožnila vznik tzv. *neue zeytungen*, doslova aktuálních informací. První list tohoto typu se objevil v roce 1502 pod názvem *Newe*

⁴ KISSINGER, Henry. *Uspořádání světa: Státní zájmy, konflikty a mocenská rovnováha*. Praha: Prostor, 2016. ISBN 978-80-7260-335-0.

⁵ PROKOP, Dieter. *Boj o média*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0618-6.

⁶ PROKOP, Dieter. *Boj o média*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0618-6.

zeytung von orient und aufgange a obsahoval především válečné zprávy. Slovo „aktuální“ je zde ovšem dost zavádějící, jelikož většina informací obsažených v listu byla rok stará.⁷ Vedle toho se tiskly i letáky obsahující nejnovější zprávy, komentáře a polemiky, ale i zprávy bulvárnějšího charakteru pojednávající o skandálech či prominentních osobách.

První opravdové noviny se ovšem objevují až o století později, konkrétně roku 1620 v Anglii. Jednalo se o tzv. *corantos* vydávané v Londýně a na území Nizozemska podávající na ploše čtyřiaadvaceti stran⁸ nejnovější informace o zahraničním dění, což úzce souviselo především s první fází nedávno propuknuvší třicetileté války v českých zemích. Na svou dobu se mohly pyšnit poměrně značným nákladem (až 1 500 výtisků) a silně kritizovaly politiku anglického panovníka Jakuba I. a jeho přístup k první fázi rodící se třicetileté války. Ten za to na vydavatele *corantos* uvalil podobné restriktce jako o století dříve Jindřich VIII.

Na přelomu 16. a 17. století se periodika začínají vyskytovat i na německém území, především ve Frankfurtu a Kolíně. Prvními z nich byly *Relatio historica* a *Historicae relationis complementum* (později *Frankfurter Mass-Relationen*) vycházející dvakrát do roka a vyznačující se seriózním charakterem. V roce 1615 pak začala Taxisova poštovní služba ve Frankfurtu vydávat i první týdeník pod názvem *Post-Zeitung*. Následovalo Nizozemí, kde začal vycházet týdeník *Courant*, Anglie se svými *Weekly Newwes* a v průběhu první poloviny 17. století začala periodika obdobného formátu vycházet i ve Francii, Švédsku, Španělsku nebo Polsku.⁹ Na americké půdě se první periodikum objevuje roku 1690. Tato periodika odebírala vzhledem ke stupni gramotnosti a materiální situaci jednotlivých vrstev především šlechtická třída, obyčejné obyvatelstvo se většinou muselo spokojit s veřejným předčítáním zpráv například na náměstích.

V Anglii zažily noviny skutečný boom po svržení diktatury lorda protektora Olivera Cromwella, a obzvláště pak v 18. století. V této době se v zemi poprvé objevila periodika s jasně definovanou stranickou linií, což je ostatně tradice trvající v anglosaském prostoru dodnes. Příkladem těchto stranicky vymezených novin může být *The Postboy* nebo

⁷ PROKOP, Dieter. *Boj o média*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0618-6.

⁸ HARRIS, Bob. *Politics and the Rise of the Press: Britain and France 1620-1800*. Londýn: Routledge, 1996. ISBN 978-1138154766.

⁹ PROKOP, Dieter. *Boj o média*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0618-6.

Examiner, které podporovaly v té době opoziční torye a kde i poprvé vyšlo jedno z klasických děl anglické literatury, Gulliverovy cesty. Naopak whigové, tehdejší vládnoucí strany prosazovali své názory v deníku nesoucím název *The Flying Post*. Vznikaly ovšem i tituly, u nichž politika a společenské dění nebylo primárním zájmem, jako například dámský časopis *Ladies Mercury*. K nárůstu významu i počtu tištěných médií docházelo, i díky říšské poště, také v Německu, kde tento trend reprezentoval mimo jiné týdeník *Hamburgischer Unpartheysicher Correspondent*, který se počátkem 19. století mohl pyšnit největším nákladem ze všech německojazyčných médií.¹⁰

České země si na svoje první noviny musely počkat o něco déle. Ačkoliv se na našem území vyskytoval už v roce 1690 německy psaný titul *Prager Postzeintungen* vydávaný Karlem Ferdinandem Arnoltem z Dobroslavína mající na našem území monopol,¹¹ první česky psané periodikum se objevuje až roku 1718, kdy Karel František Rosenmüller získal na deset let povolení vydávat listy v české řeči vycházející pod souhrnným názvem *Pražské poštovské noviny*. Nakonec však vycházely nikoliv deset, ale více jak padesát let až do roku 1772, kdy byla jejich činnost pro upadající kvalitu a zájem čtenářů zrušena.¹²

Devatenácté století se u nás neslo v duchu národního obrození a tištěná média hrála v tomto emancipačním procesu zásadní roli. V tomto ohledu byl bezpochyby přelomový rok 1848, kdy byla mimo jiné (dočasně, do nástupu bachovského absolutismu) zrušena předběžná cenzura, a tisk tak dostal větší prostor ke své činnosti. V této době vykazuje svou největší aktivitu stěžejní postava české žurnalistiky devatenáctého století, Karel Havlíček, jenž spoluzaložil a vydával velice úspěšné *Národní noviny*. Velký rozkvět v tomto období zažívá také stranický tisk, který se tu předtím příliš nevyskytoval. Prvními zástupci tohoto druhu periodik byly například *Národní listy* vydávané Juliem Grégrem nebo *Pražský večerní list* národních demokratů. Později se stranický list rozdělí, podobně jako hlavní politické síly v zemi, především na stranu staročechů a mladočechů. Zde měli navrch spíše mladočeši, jejichž vize podporovaly už zmíněné *Národní listy*, a později také časopisy *Hlas* a *Čas*.

¹⁰ Newspapers, *Encyclopedia Americana*, svazek 9, s. 259.

¹¹ BEDNAŘÍK, Petr. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

¹² BEDNAŘÍK, Petr. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

Podobný trend je možné sledovat také v zahraničí, kde novinářská činnost hraje v některých případech stěžejní roli v utváření historických okolností už na sklonku 18. století. Tak například ve Francii byl během prvních let revoluce často slyšet Jean-Paul Marat a jeho *L'Ami du peuple*, který až radikálním způsobem zastával zájmy lidu proti vyšším vrstvám, což také vedlo k jeho pozdější vraždě, po níž noviny svou činnost ukončily. V ponapoleonské éře měly pro změnu v zemi velice silnou pozici katolické časopisy. Ve Spojených státech se zase v průběhu 19. století silně rozmohl fenomén novin jako stranických orgánů, a někteří význační novináři jako Schuyler Colfax (*Indiana Journal*, *New York Tribune*) nebo Horace Greeley (zakladatel *New York Tribune*) byli dokonce v politice aktivně činní.¹³ Bylo to také v tomto období, kdy se, v souvislosti se zvyšující se vzdělaností populace a snižující se cenou novin, tištěná periodika poprvé dostávala k širšímu počtu čtenářů.

Tato kapitola by ovšem nebyla kompletní, kdybychom nezmínili vznik prvních tiskových agentur, ke kterému došlo zhruba v polovině století. Určitě není bez zajímavosti, že na rozdíl od mnohých novinových titulů tyto agentury nikdy neukončily svou činnost a dodnes hrají klíčovou roli v žurnalistické praxi. První z nich byla *Agence France Presse* (AFP) založená roku 1835 spisovatelem a překladatelem Charlesem Havasem. Hned od počátku bylo jejím účelem podávat informace o mezinárodním dění, pro což využívala rozsáhlou síť korespondentů a překladatelů.¹⁴ Roku 1846 následovala agentura *Associated Press* (AP) založená pětici newyorských novin kvůli rychlejšímu informování o mexické válce¹⁵ a o pět let později agentura *Reuters*, jež je dnes největší a nejdůležitější tiskovou agenturou na světě.

¹³ WILLIAMS, Robert C. *Horace Greeley: Champion of American Freedom*. New York: NYU Press, 2006. ISBN 978-0814794029.

¹⁴ *L'AFP en dates* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.afp.com/fr/lagence/lafp-en-dates>

¹⁵ *Our Story* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.ap.org/about/our-story/>

2. V PRŮBĚHU 20. STOLETÍ

A) VE SVĚTĚ

Dvacáté století se dá s klidným svědomím považovat za dobu, kdy tisk a novinářské řemeslo zažily svůj největší rozmach a staly se nedílnou součástí společenské debaty a tvorby veřejného mínění ve vyspělých západních zemích. V průběhu tohoto „krátkého“ (1914–1991) století naplněného od první do poslední dekády dějinnými událostmi nejvyššího významu prokázaly svou důležitost na příkladu hned několika z nich, a do značné míry tak pomáhaly vytvořit společenskou smlouvu tak, jak ji známe dnes.

Ještě na přelomu století otřásla francouzským veřejným míněním takzvaná Dreyfusova aféra. V ní byl francouzský důstojník židovského původu, Alfred Dreyfus – jak se později ukázalo, neprávem – obviněn ze špionáže pro Německé císařství a odsouzen k deseti letům galejí v trestnici na (sic!) Ostrovech spásy. Francouzská společnost se záhy rozdělila na tábor Dreyfusardů a Antidreyfusardů, přičemž se v zemi zvedla vlna protizidovských nálad. Za odsouzeného důstojníka se postavila řada významných osobností té doby, mezi nimi například spisovatelé Anatole France či Marcel Proust. Nejvýznamnějším hlasem volajícím po očištění Dreyfusova jména byl však Émile Zola, který v pařížském časopisu *L'Aurore* (*Úsvit*) napsal svůj proslulý článek *J'accuse* (*Žaluji*), v němž zazněla mimo jiné tato slova: „*Horoucně usiluji jen o jedno: vnést do věci jasno ve jménu lidství, jež tolik utrpělo a má právo na štěstí. Můj plamenný protest je jen výkřikem mé duše. Ať se tedy odváží předvolat mne před porotní soud a ať se vyšetřování koná před zraky veřejnosti. Čekám.*“¹⁶

Hned první léta 20. století předcházející první světové válce se zase ukázala jako důležitá etapa ve vývoji amerických médií, když se ve veřejném prostoru zformovala skupina novinářů a spisovatelů, pro něž se vžilo označení *muckrakers*. Toto hnutí, jehož duchovním otcem byl mladý americký novinář Will Irwin (1873-1943), poukazovalo na všudypřítomnou korupci v nejvyšších patrech americké politiky, predátorské metody obřích monopolních společností, jež na počátku 20. století ovládaly americkou ekonomiku, a na vady novinářských koncernů soustředěných kolem vydavatelských magnátů známých jako *yellow press*, přičemž volali po hloubkové reformě všech těchto

¹⁶ *Dreyfusova aféra* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/dreyfusova-afera-7602748>

aspektů veřejného života. Samotný termín *muckrakers* (volně přeloženo *ti, kdo kydají hnůj*) pochází z projevu tehdejšího prezidenta Theodora Roosevelta, který, ač mnohými příslušníky tohoto hnutí považován za spojence, varoval, aby ve svých snahách nezacházeli příliš daleko.¹⁷

Období první světové války a roky bezprostředně po ní přinesly další polarizaci médií ve Spojených státech i jinde ve světě. V USA vznikla roku 1915 *Comittee on Public Information*, známá též jako *Creel Comittee*, což byla organizace vzniknuvší za účelem ovlivňování veřejného mínění ve prospěch vstupu země do války. V Rusku zase v duchu říjnové revoluce vznikly ideologické noviny *Pravda* a *Izvestia*, obě podřízené vedení komunistické strany a podrobované přísné cenzuře.¹⁸ O válečných událostech referovali spisovatelé jako Erich Maria Remarque či Ernest Hemingway.

Naproti tomu média meziválečných let do značné míry kopírují optimistický duch, v němž se nese doba do newyorského krachu na burze v roce 1929. Novinářská témata se diverzifikují, když vznikají časopisy zaměřující se na do té doby opomíjené oblasti, jako sport, či na úplně nové a průkopnické obory, jakým byl ve dvacátých letech především film. Dieter Prokop říká že „*hodnoty jako sebekontrola a píle byly nahrazeny hodnotami seberealizace a zábavy.*“¹⁹ Dalším důležitým tématem, jemuž se v této době dostalo daleko většího prostoru byla otázka rovnosti pohlaví, přičemž i ona kopírovala obecný trend ve společnosti zmítané první vlnou feminismu, která ženám vymohla volební právo a otevřela jim – ačkoliv stále v omezené míře – mnohem větší pole možností, jak zasahovat do veřejného života.

I přes hospodářskou krizi, která na sklonku dvacátých let ukončila ekonomickou i společenskou konjunkturu a ve třicátých letech nastolila neutěšenou společenskou situaci předznamenávající hrůzy druhé světové války, zažívala velký boom nová média. Tím prvním byl především rozhlas, jenž byl na vzestupu už během dvacátých let, když například britská BBC už roku 1922 zavedla v Londýně své první pravidelné vysílání.²⁰

¹⁷ KOVARIK, Bill. *Revolutions in Communication*. 2nd edition. New York: Bloomsbury Academic, 2016. ISBN 9781628924800.

¹⁸ KOVARIK, Bill. *Revolutions in Communication*. 2nd edition. New York: Bloomsbury Academic, 2016. ISBN 9781628924800.

¹⁹ PROKOP, Dieter. *Boj o média*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0618-6.

²⁰ *History of the BBC* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1920s>

Ve třicátých letech pak následovala televize a fotografie, když roku 1931 zahájila první pravidelný televizní program americká CBS, následovaná o pět let později společností NBC a v Británii již zmíněnou BBC. Na poli fotografie se pro změnu stal průkopníkem fotožurnalismu maďarský válečný fotograf a zakladatel agentury *Magnum Photos*, Robert Capa, jehož fotografie zastřeleného republikánského vojáka ze španělské války je patrně nejslavnějším počinem tohoto žánru.

Zatímco před válkou byly audiovizuální platformy nové a vzrušující, v poválečných letech se stávají novým standardem. Tento fenomén se poprvé naplno projevil roku 1952 během prezidentských voleb mezi Dwightem D. Eisenhowerem a Adlaiem E. Stevensonem, během nichž bylo v rámci prezidentských kampaní poprvé využito volebních spotů, dokumentů a celovečerních živě vysílaných debat.²¹ Také žánr válečného zpravodajství vstoupil s rozmachem televize do nové éry, jak ostatně ukázala válka ve Vietnamu, konkrétně ofenziva Tet roku 1968. Ta, ačkoliv po vojenské stránce skončila pro Vietkong naprostým fiaskem, se stala velkým politickým vítězstvím pro Severní Vietnam, protože televizní záběry při ní pořízené ukazující – často bez kontextu – spoušť napáchanou jihovietnamskými a americkými jednotkami značně ovlivnily veřejné mínění amerických obyvatel v neprospěch dalšího angažmá země v konfliktu.²²

Jedním z vrcholů investigativní novinářské práce nejen ve 20. století, ale v celé moderní historii, pak samozřejmě byla aféra Watergate z let 1972-1974. Při ní dvojice reportérů z *The Washington Post*, Carl Bernstein a Bob Woodward, rozkryl během více jak roční práce politický skandál zasahující do nejvyšších pater americké politiky, když vyšlo najevo, že Výbor pro znovuzvolení prezidenta Nixona se s prezidentovým vědomím snažil poškodit Demokratickou stranu tím, že do jejího sídla v komplexu Watergate nainstaloval odposlouchávací zařízení. Pod tlakem informací zveřejněných deníky *The Washington Post*, *Time* a *The New York Times* a skutečností vyplynuvších z následného vyšetřování prezident Nixon dne 8. srpna 1974 rezignoval. Dosud jako jediný prezident v americké historii.

²¹ EMERY, Michael a Edwin EMERY. *The Press and America*. The Ninth Edition. Needham Heights MA: A Pearson Education Company, 2000. ISBN 0-205-29557-6.

²² *Přelomové osmičky: Neúspěšná ofenziva Vietkongu přispěla k jeho vítězství* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/valka-ve-vietnamu.A180102_115713_vojenstvi_kuz

Nebyly to ovšem pouze politické události, jež utvářely toto podivuhodné století. V roce 1985 došlo k unikátnímu spojení hudby a humanitární pomoci, když vznikl neopakovatelný projekt Live Aid pořádaný Bobem Geldofem a Midgem Urem za účelem získání prostředků pro oběti hladomoru v Etiopii. Dodnes se jedná o největší akci tohoto druhu v historii a také jeden z největších živých přenosů všech dob, který podle údajů BBC sledovalo více než 400 milionů diváků ve více než šedesáti zemích.²³

V bouřlivém roce 1989, kdy od východního bloku odpadal jeden satelit za druhým, byly samozřejmě reportéři a televizní štáby na svých místech, aby o historických událostech informovaly. Jen málokdo asi neviděl slavné záběry pádu berlínské zdi, jež obletěly svět. Na konci 20. století bylo novinářské řemeslo i přes pár nesporných přešlapů, jako události vedoucí ke smrti princezny Diany a následné informování o nich nebo až predátorské chování reportérů během skandálu s Monicou Lewinski, na vrcholu své slávy.

B) V ČESKÝCH ZEMÍCH A ČESKOSLOVENSKU

Bylo-li něco pro mediální prostor doby pozdního Rakouska-Uherska a následných let první republiky charakteristické, bylo to zřejmé rozdělení hlavních novin v zemi podle jejich stranické příslušnosti. Tento jev byl, jak jsme ukázali už v předchozím oddílu, dědictvím událostí druhé poloviny 19. století, který se do prvních let století 20. přelil bez výraznějších změn. Ze závěrečných let císařství stojí v kontextu této práce za zmínku především fakt, že bezprostředně po vypuknutí první světové války byla zavedena předběžná cenzura.

Děni u nás do značné míry kopírovalo trendy ve světě, takže bezprostředně po válce se i u nás objevují rozhlas a film jako nové a dosud neprobádané platformy. První rozhlasové vysílání složené z hudby a slova²⁴ se na našem území uskutečnilo už 28. října 1919 z radiotelegrafické stanice na Petřínské rozhledně. První pravidelné vysílání bylo spuštěno 18. května 1923 v pražských Kbelích. Největším mezníkem českého filmu je

²³ *History of the BBC* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1980s>

²⁴ *Historie Radia Praha* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://archiv.radio.cz/cz/static/historie-radia-praha/pocatky-rozhlasoveho-vysilani-v-ceskoslovensku>

pak bezesporu vybudování velkého komplexu filmových studií, ve své době největších v Evropě na pražském Barrandově z počátku třicátých let.

Co se týče mediální scény první republiky, můžeme konstatovat, že většina předních titulů existovala v souladu s tím, co už bylo řečeno, už na sklonku 19. století či v prvních letech 20. století, a nyní „pouze“ získávala na důležitosti. To byl případ i novin hájících zájmy největších politických stran té doby, ať už se jednalo o agrárnický *Venkov* (založen 1906), národně sociální *České slovo* (1907) vydávané koncernem Melantrich, největším nakladatelstvím v zemi nebo socialistické *Právo lidu* (1893). Jedinou „výjimku“ z tohoto trendu představovalo komunistické *Rudé právo* vzniknuvší roku 1921. To ovšem bylo dáno tím, že samotná komunistická strana se v Československu objevila v tom samém, když se radikální křídlo odštěpilo od sociálních demokratů. Nicméně hned v prvním roce existence nového státu vznikla Československá tisková kancelář, jejíž existenci neukončila ani nacistická okupace a éra komunismu. Jediným rozdílem oproti dnešní době byl fakt, že v době svého vzniku (až do počátku 90. let) se jednalo o státní, nikoliv veřejnoprávní instituci.²⁵

V parlamentní demokracii poněkud bizarně působícím pozůstatkem z dob rakousko-uherské monarchie byl tiskový zákon 3/1863 platný po celou dobu existence první republiky, jenž stanovoval, že každé nové číslo musí být před svým vydáním předloženo státnímu zástupci a bezpečnostním orgánům, a přesně určoval, jaké údaje se mají vyskytovat v tiráži každého čísla.²⁶ To však nezabránilo tomu, aby se na poli novinářiny nezačaly vyskytovat nové tituly. Tím patrně nejvýraznějším z nich byl časopis *Přítomnost* založený roku 1924, kde od jeho začátku působil jako šéfredaktor Ferdinand Peroutka a kde publikovala své názory řada předních osobností republiky jako Karel Čapek nebo Milena Jesenská. Prudký vzestup zaznamenal také bulvární tisk reprezentovaný koncernem Tempo vlastněný nacionalistickým politikem Jiřím Stříbrným.

Netřeba zmiňovat, že touto strukturou od základů otřásla druhá světová válka. V období druhé republiky nejprve vstoupil v platnost zákon o mimořádných opatřeních č. 300/1920 Sb. omezující mimo jiné svobodu projevu a ustavena byla Ústřední cenzurní komise. Do ledna 1939, tedy ještě před vstupem německých vojsk na československé území potom

²⁵ *Historie* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

²⁶ *Tiskový zákon 3/1863* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.koncelik.eu/tiskovy-zakon-3-1863/>

zaniklo na 1 900 titulů periodického tisku.²⁷ Vycházet přestaly tituly s dlouholetou tradicí a rozhlas přišel o několik set tisíc posluchačů. Během období protektorátu byla prostřednictvím tiskového orgánu Předsednictva ministerské rady (TO PMR) vykonávána třístupňová cenzura²⁸ a veškerá média musela svou činnost podřídit pokynům z nacistického Německa. Autoři Jakub Končelík, Pavel Večeřa a Petr Orság uvádějí, že v závěrečných měsících války už na našem území existovala pouze zhruba desetina z předválečného počtu tištěných titulů.²⁹

Po skončení druhé světové války byla na pořadu dne především obnova československého státu. Ta se nesla v duchu Košického vládního programu, což byl dokument vyhlášený 5. dubna 1945 v Košicích a vytyčující základní politické směřování obnovené Československé republiky. Ta se nesla v duchu silně levicové orientace Národní fronty Čechů a Slováků a nedůvěry k pravicovým stranám. Už tehdy se projevovala politická a geopolitická orientace na Sovětský svaz, která byla dovršena po únorovém převratu roku 1948. Komunistická strana převzala moc ve státě, a s tím samozřejmě i nad mediálním prostorem. Kritikové jejich politiky jako Pavel Tigrid či Ferdinand Peroutka byli nuceni opustit zemi. Léta bezprostředně po převratu se nesla v duchu stalinistického teroru a masových politických procesů.

Určité rozvolnění společenských poměrů nastalo znovu až během *Pražského jara* v roce 1968, jež odstartovalo zvolením Alexandra Dubčeka do čela ÚV KSČ a vydáním tzv. *Akčního programu* ÚV KSČ hlásícího se k reformním idejím „socialismu s lidskou tváří.“ V rámci těchto idejí byla – spíše jako ústupek novinářské a společenské realitě než z přesvědčení – 24. června zákonem č.84/1968 Sb. zcela zrušena cenzura médií.³⁰ Asi nejvýznamnějším nelegislativním aktem tohoto progresivního období požadujícím svobodu slova a dodržování lidských práv v zemi byl manifest *Dva tisíce slov* spisovatele Ludvíka Vaculíka. Nadějná atmosféra však neměla dlouhého trvání, když byla v srpnu

²⁷ BEDNAŘÍK, Petr. JIRÁK, Jan. KÖPPLOVÁ, Barbora. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

²⁸ BEDNAŘÍK, Petr. JIRÁK, Jan. KÖPPLOVÁ, Barbora. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

²⁹ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁰ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

téhož roku utnuta v zárodku invazí vojsk Varšavské smlouvy. Následujících dvacet let se poté neslo v duchu normalizace a značné uniformity veřejného i soukromého života.

Po celou tuto dobu zůstalo dvorní tiskovinou komunistické strany *Rudé právo* hlásající po celou dobu trvání komunistického režimu názory zastávané stranickým vedením. Vedle něj na celostátní úrovni působily ještě *Svobodné slovo*, ústřední deník satelitní Československé strany socialistické a Československým svazem mládeže vydávaná – a do značné míry nejvíce proreformní³¹ – *Mladá fronta*. Stranou oficiální mediální scény ale jako nechtěný vedlejší účinek znovuzavedení přísné cenzury stála tzv. samizdatová produkce tvořící alternativní informační kanály a zdroje informací. Na jejím vrcholu v 80. letech existovalo více než dvě stě titulů tohoto charakteru.³²

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 definovaly českou žurnalistiku dva procesy. Tím prvním bylo zformování sektoru médií veřejné služby, širokou veřejností známých pod přívískem veřejnoprávní. Mezi lety 1991-1993 vznikla Česká tisková kancelář (na základě zákona č.517/92³³), Česká televize (zákon č. 483/1991 Sb.³⁴) a Český rozhlas (zákon č. 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu³⁵) v podobě, v jaké je známe dnes, tzn. bez konkrétního vlastníka jako média veřejné služby a spravované radami jako hlavními orgány. Tím druhým byla postupující privatizace primárních deníků, rádiových a televizních stanic a informačních serverů. Ta vyvrcholila ve druhé dekádě 21. století, kdy se většina důležitých mainstreamových médií mimo ta veřejnoprávní koncentrovala v rukou několika málo vlivných oligarchů. O tom však více v následující části.

³¹ BEDNAŘÍK, Petr. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

³² KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

³³ Historie. *Ctk.cz* [online]. [cit. 2020-06-21]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/historie/#5

³⁴ Historie: Česká televize od roku 1993. *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2020-06-21]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceska-televize-od-r-1993/vznik-a-prvni-kroky/>

³⁵ O rozhlasu. *Rozhlas.cz* [online]. [cit. 2020-06-21]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675>

3. HISTORIE A SOUČASNOST SLEDOVANÝCH MÉDIÍ

V této podkapitole blíže prozkoumáme historický vývoj a současné postavení těch médií a informačních kanálů, jež budou v této práci zkoumány z hlediska objektivitu svého zpravodajství. Pro lepší přehlednost budou vybraná média rozdělena do podkapitol pro každou ze sledovaných zemí. Pro kontext této práce bude u každého z nich zohledněno také to, kdo jednotlivá média v dané zemi vlastní a jestli ten který vlastník má hmotný či ideologický zájem na ovlivňování veřejného mínění ve svůj prospěch. S tím bude souviset i další hledisko, a sice nastínění názorové a ideové linie každého média. V zájmu zachování přiměřeného rozsahu práce budou každou zemi reprezentovat tři média, o kterých se jako autor domnívám, že jsou buď v dané zemi nejviditelnější, anebo u nich existuje největší pravděpodobnost stranických a názorových tendencí.

A) USA

The New York Times

Noviny byly založeny roku 1851 kanadským politikem a novinářem Henrym Jarvis Raymondem jako *New-York Daily Times*, svůj dnešní název mají od roku 1857. Původně vycházely šestkrát týdně, pouze v neděli k dostání nebyly. To se změnilo s příchodem občanské války, kdy poptávka po denním informování o dění na frontě přiměla *Timesy* i další velké noviny k zavedení nedělního čísla.³⁶ Deník se brzy zařadil mezi přední americké tituly, v závěreční čtvrtině 19. století však došlo k jeho úpadku a v roce 1893 měl nejmenší náklad ze všech ranních novin ve městě.³⁷ Roku 1896 však noviny převzal syn německých židovských emigrantů, tiskař a nakladatel Adolph S. Ochs a za jeho éry došlo doslova k znovuzrození upadajícího média. Ochs slavil úspěch se strategií uměřené, stručné a precizní žurnalistiky a zaměřením na čtenáře, kteří netoužili po přepjatých a senzacechtivých zprávách. Díky němu byly *Timesy* zachráněny od hrozícího bankrotu a mohly se vydat na cestu, jež vedla až ke statutu „instituce národního významu“.³⁸ Ochs stál v čele titulu až do své smrti roku 1935.

³⁶ The New York Times. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/The_New_York_Times

³⁷ EMERY, Michael a Edwin EMERY. *The Press and America*. The Ninth Edition. Needham Heights MA: A Pearson Education Company, 2000. ISBN 0-205-29557-6.

³⁸ EMERY, Michael a Edwin EMERY. *The Press and America*. The Ninth Edition. Needham Heights MA: A Pearson Education Company, 2000. ISBN 0-205-29557-6.

Tou dobou už byly *The New York Times* etablovaným americkým deníkem, jenž hrál důležitou roli ve formování názorů a americké společenské debaty. V srpnu roku 1945 byl jejich redaktor William L. Laurence jako jediný americký novinář u toho, když byla svržena bomba na japonské město Nagasaki. Za své zpracování historie projektu Manhattan, jenž k vyvinutí této revoluční a děsivé zbraně vedl, později získal Pulitzerovu cenu.³⁹ Další z těžko uvěřitelných 122 Pulitzerových cen Timesům vysloužila v roce 1975 dvojice Sydney H. Schanberg a Dith Pran za jejich reportáže z Kambodži, jež toho roku padla do krvavých spárů Pol Potova režimu a teroru jeho Rudých Khmérů.

V současnosti jsou *Timesy* největšími metropolitními novinami a těší se i velkému mezinárodnímu renomé. Podle údajů z roku 2018 mají více než čtyři miliony stálých předplatitelů, což představuje více než dvojnásobný nárůst oproti roku 2014.⁴⁰ Noviny vlastní společnost The New York Times Company, v níž jsou hlavními akcionáři rodina Sulzbergerů (13 %) a mexický telefonický magnát Carlos Slim Helú (17 %).⁴¹ Na svých stránkách The New York Times Company uvádí, že „najímá zkušené novináře a dopřává jim dostatek času i prostředků na tvorbu autentického a nezávislé novinářiny v zájmu veřejného blaha.“ Pokračuje tvrzením, že tým odborníků zabývajících se každý svým oborem poskytuje čtenářům Timesů relevantní analýzy a kontext pro lepší orientaci v dané problematice.⁴²

CNN

Je americkou placenou televizní stanicí spuštěnou 1. června 1980 podnikatelem Tedem Turnerem. Jeho společnost Turner Broadcasting System stanicí vlastnila až do roku 1996, kdy se spojila se společností Time Warner vlastněnou pro změnu největším světovým poskytovatelem telefonních služeb, společností AT&T. CNN je od té doby spravovaná konglomerátem Warner Media, LLC, konkrétně jeho divizí Warner Media News & Sports. Podle časopisu *Variety* byla v roce 2019 22. nejsledovanější televizní stanicí na

³⁹ *Bearing Witness* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.nytc.com/milestone-collection/bearing-witness/>

⁴⁰ *Our History* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.nytc.com/company/history/our-history/>

⁴¹ #12 CARLOS SLIM HELU & FAMILY [ONLINE]. [CIT. 2020-06-22]. DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.FORBES.COM/PROFILE/CARLOS-SLIM-HELU/#3D0620C9646B](https://www.forbes.com/profile/carlos-slim-helu/#3d0620c9646b)

⁴² *Journalism* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.nytc.com/journalism/>

světě, a to bez ohledu na žánrové zaměření, s průměrnou sledovaností 972 000 diváků za večer.⁴³ Stanice provozuje devět televizních kanálů, dvě rádiová vysílání, webové stránky CNN Digital Network a službu CNN Newsource. Mezi významné milníky její historie patří především její živá vysílání z války v Perském zálivu a přímé přenosy prezidentských debat hned od prvních let její existence. V roce 1989 byla jednou z mála mediálních platform, které se podařilo zachytit ikonický záběr muže na pekingském náměstí Nebeského klidu, jak se během protikomunistických protestů svým tělem snaží zabránit v průjezdu tanku.⁴⁴ Za zmínku určitě stojí i přímé přenosy z havárie vesmírné lodi Challenger v roce 1986, při níž zahynula celá její posádka, nebo ze soudního procesu s bývalou hvězdou NFL, O.J. Simpsonem v roce 1995.

Stanice na svém youtubovém kanále uvádí, že se „identifikuje – a je široce považována – jako nejdůvěryhodnější zdroj novinek a informací.“⁴⁵ Na stránkách CNN Digital založené roku 1995 pro změnu uvádí, že jejich misí je „informovat, zaujímat a posilovat svět.“⁴⁶ Stanice svou činností pokrývá události takřka z celého světa a je dostupná divákům z více než dvou stovek zemí a území. V České republice na základě partnerství se skupinou FTV Prima provozuje kanál CNN Prima News.

Fox News

Podle stejného žebříčku sestaveného časopisem *Variety*⁴⁷ je televizní stanice *Fox News* čtvrtou nejsledovanější stanicí na světě. Založena byla v roce 1996 mediálním magnátem Rupertem Murdochem. Jejím výkonným ředitelem byl od roku 2001 až do roku 2016, kdy byl bývalou televizní moderátorkou Gretchen Carlson obviněn ze sexuálního

⁴³ *Most-Watched Television Networks: Ranking 2019's Winners and Losers* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://variety.com/2019/tv/news/network-ratings-top-channels-fox-news-espn-cnn-cbs-nbc-abc-1203440870/>

⁴⁴ *Defining moments from 40 years of CNN* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/05/30/world/gallery/cnn-history/index.html>

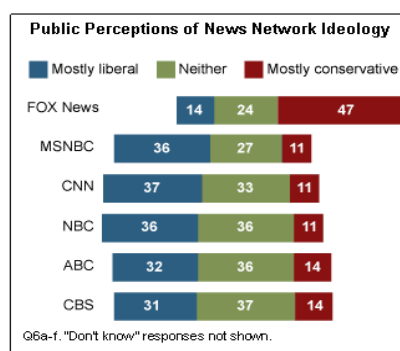
⁴⁵ *CNN* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/CNN/about>

⁴⁶ *About CNN Digital* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2014/01/17/cnn-info/about/index.html>

⁴⁷ *Most-Watched Television Networks: Ranking 2019's Winners and Losers* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://variety.com/2019/tv/news/network-ratings-top-channels-fox-news-espn-cnn-cbs-nbc-abc-1203440870/>

obtěžování a nucen odstoupit⁴⁸, Roger Ailes. Ze jeho působení se z Fox News stala jedna z největších a nejdůležitějších, avšak také nejkontroverznějších mediálních platforem ve Spojených státech. Ačkoliv Ailesovou oblíbenou frází prý byly slova „*Fair and balanced*“,⁴⁹ jeho výstupy a vyjádření novinářů asociovaných s ostatními americkými médii svědčí o poněkud jiné realitě. Když mu v roce 2001 novinářka Paula Zahn oznámila, že hodlá přejít z Fox News do konkurenční CNN, dal jí prý jasně najevo, že jí hodlá co nejvíc znepríjemnit život a že se plete do „svaté války mezi Fox News a CNN.“⁵⁰ Podobně se také mstil v Aaronu Brownovi, v té době reportérovi CNN, známému díky jeho pokrytí atentátů z 11. září 2001, za to, že podle Ailese veřejně „shazoval Fox News.“ Na výkonného ředitele popud pak moderátoři populárního pořadu Fox & Friends Browna přirovnávali na základě jeho vzhledu k zubaři.⁵¹

Podle výzkumu nezávislého think-tanku Pew Research Center z roku 2009 je Fox News ze všech amerických televizních stanic vnímaná jako ta nejzaujatější. Podle zveřejněného grafu ji 47 % dotazovaných respondentů vnímá jako „spíše konzervativní“, 24 % jako nezaujatou a pouhých 14 % jako „spíše liberální.“ Nutno ovšem dodat, že ostatní velké televizní stanice nejsou od Fox News příliš vzdálené, když například CNN označila většina respondentů (37 %) jako „spíše liberální.“⁵²

Vnímání ideologie zpravodajských médií
Zdroj: *people-press.org*

⁴⁸ Roger Ailes, *Who Built Fox News Into an Empire, Dies at 77* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/18/business/media/roger-ailes-dead.html>

⁴⁹ Roger Ailes, *Who Built Fox News Into an Empire, Dies at 77* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/18/business/media/roger-ailes-dead.html>

⁵⁰ *Vox Fox* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2003/05/26/vox-fox>

⁵¹ *Vox Fox* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2003/05/26/vox-fox>

⁵² *Fox News Viewed as Most Ideological Network* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.people-press.org/2009/10/29/fox-news-viewed-as-most-ideological-network/>

Na rozdíl od ostatních dvou sledovaných amerických médií nemá Fox News na svých stránkách žádné konkrétní sdělení o svém poslání a cílech. Dočíst se dá jediné o tom, že se jedná o „všezahrnující 24hodinovou informační službu“ a také tvrzení, že byla 18 let po sobě nejsledovanějším zpravodajským kanálem v zemi.⁵³

B) VELKÁ BRITÁNIE

The Guardian

Jedná se o nejstarší novinářskou platformu zmíněnou v této práci. S rokem 1821 jako svým datem založení je *The Manchester Guardian*, jak zněl původní název deníku, o plných 30 let starší než proslulé *The New York Times*, a dokonce o 34 let než další – v této práci také sledovaný – významný britský deník, *The Daily Telegraph*. Na rozdíl od dosavadních titulů není u *The Guardian* složité určit jeho názorovou a politickou orientaci. Přímo na webových stránkách deníku se v článku referujících o historii těchto manchesterských novin můžeme dočíst, že byly založeny finančníkem Johnem Edwardem Taylorem, aby poskytl „liberální perspektivu“ na v té době dva roky starou událost, pro niž se vžil název the Peterloo Massacre.⁵⁴ Ten se odehrál 19. srpna 1819 na náměstí sv. Petra v Manchesteru, když policejní síly během mírového protestu za politické a ekonomické reformy zabily 18 lidí a dalších 65 bylo zraněno.⁵⁵

Až do roku 1836, kdy byla přidána střeďeční edice⁵⁶ vycházely noviny pouze jednou týdně a na denní bázi začaly fungovat až od roku 1855. Velkou část své reputace si *The Guardian* vydobyl v druhé polovině 19. století za éry CP Scotta, který noviny převzal od rodiny Taylorů a vedl je poté těžko uvěřitelných 57 let.⁵⁷ Byl to také on, kdo vytyčil základní směřování a zásady manchesterských novin, když v článku u příležitosti stého výročí jejich založení napsal: “*Comment is free, but facts are sacred... The voice of*

⁵³ *About Fox News* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <http://press.foxnews.com/>

⁵⁴ *History of The Guardian* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/gnm-archive/2002/jun/06/1>

⁵⁵ *The Bloody Clash that Changed Britain* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2018/jan/04/peterloo-massacre-bloody-clash-that-changed-britain>

⁵⁶ *History of The Guardian* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/gnm-archive/2002/jun/06/1>

⁵⁷ *History of The Guardian* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/gnm-archive/2002/jun/06/1>

opponents no less than that of friends has a right to be heard.”⁵⁸ Jeho syn JR Scott však musel tváří tvář finančním problémům 30. let noviny postoupit akciové společnosti The Scott Trust, jež skrze dceřinou společnost The Guardian Media Group vlastní titul dodnes.

V průběhu druhé poloviny 20. století si deník postupně budoval svou pozici na trhu i v rámci společenské debaty a jeho vliv postupně stoupal. Jako skutečně levicový se *The Guardian* dle vlastních slov jeho redaktorů etabloval hlavně v 70. a 80. letech a tuto pozici „zpečetil“ postoj, který zaujal vůči hornickým stávkám na přelomu let 1984 a 1985, kdy byla jasně definována i inklinace k Labouristické straně.⁵⁹

BBC

Jediná zástupkyně veřejnoprávního sektoru v této práci. The British Broadcasting Company byla založena 18. října 1922 skupinou výrobců bezdrátových technologií, přičemž pravidelné vysílání bylo spuštěno o necelý měsíc později. Prvním generálním ředitelem byl ustanoven tehdy třiatřicetiletý John Charles Walsham Reith, jenž podle svých slov „neměl ani tu nejvzdálenější představu, co rozhlasový přenos obnáší.“⁶⁰ Paradoxně mu tato situace, kdy nová platforma naprosto postrádala pravidla a principy, podle nichž by fungovala, mohla pomoci, protože popustila uzdu jeho inovátorským instinktům a BBC začala hned od začátků svého působení expandovat. Už v roce 1927 byla královským dekretem BBC ustanovena jako British Broadcasting Corporation, o dva roky později proběhly první testy využití černobílé televize (první přenos proběhl roku 1937). Velice významným milníkem byl rok 1932, kdy bylo otevřeno nové, speciálně pro tento účel postavené, studio BBC na Savoy Hills a král Jiří V. se stal prvním monarchou, jenž oslovil národ skrze rozhlasové vlny.⁶¹

BBC samozřejmě hrála stěžejní roli během druhé světové války, kdy jejím prostřednictvím král Jiří VI. promluvil ke svému národu a ohlásil vstup Spojeného

⁵⁸ *A Hundred Years* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/sustainability/cp-scott-centenary-essay>

⁵⁹ *History of The Guardian* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/gnm-archive/2002/jun/06/1>

⁶⁰ *History of the BBC* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1920s>

⁶¹ *History of the BBC* [online]. [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1920s>

království do války s Německem (událost slavně zpracovaná v divadelní hře a filmu *Králova řeč*). Ačkoliv bylo televizní vysílání ve válečných letech podrobena přísné cenzuře, rozhlasové vysílání naopak značně zvýšilo svůj vliv na morálku a formování veřejného mínění v těchto těžkých časech. Hned po válce navázala BBC na svou inovátorskou tradici a přišla s prvním vysíláním věnovaným ženským tématům, nazvaným *Woman's Hour* a televizními programy pro děti. V roce 1948 byl spuštěn první pravidelný zpravodajský pořad v televizi, BBC News. Na konci dekády přibyly sportovní přenosy a předpověď počasí. Následující desetiletí se pak nesly v duchu upevňování pozice už tak dostatečně etablované platformy, ale také – opět v duchu inovátorského přístupu přítomného už od jejich začátků – v produkci zábavní tvorby, přičemž některé počiny jako *Doctor Who*, *The Forsyte Saga*, *The Monty Python's Flying Circus* či v relativně nedávny *Sherlock* se zapsaly zlatým písmem do fondu britské kultury.

Jako veřejnoprávní médium je BBC vlastněná všemi občany Velké Británie a její rozpočet hrazen z obdoby koncesionářských poplatků známých i v České republice. Ty jsou placeny každou domácností, jež vlastní televizní jednotku a platí se jednou ročně. V prosinci 2019 se ale pro BBC na horizontu vynořila potenciální hrozba, když se vláda premiéra Borise Johnsona začala vyjadřovat pro zrušení těchto poplatků s odůvodněním, že tato forma financování není dlouhodobě obhajitelná vzhledem k tomu, že jiné mediální platformy v zemi byly nuceny přijít na jiné způsoby, jak si opatřit potřebné prostředky.⁶² Za současných podmínek má BBC touto formou zajištěné financování do konce roku 2027.

The Telegraph

Plným názvem *The Daily Telegraph*, v současnosti označován za jednoho z příslušníků tzv. „velké trojky“ seriózních deníků ve Velké Británii (společně s *The Times* a *The Guardian*). S jeho vznikem se přitom pojí poněkud kuriózní historie, kterou by asi jen málokdo spojoval s titulem podobné pověsti. Založen byl roku 1855 jako *The Daily Telegraph and Courier* plukovníkem Arthurem B. Sleighem jako nástroj jeho osobní

⁶² Boris Johnson 'looking at' abolishing TV licence fee for BBC [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/2019/dec/09/boris-johnson-looking-at-abolishing-tv-licence-fee-for-bbc>

pomsty vůči tehdejšímu vévodovi z Cambridge, bratranci královny Viktorie.⁶³ V počátcích své existence se titul v rozporu se současnou představou identifikoval jako středověký a nevyhýbal se explicitním útokům na státní instituce ani podpoře Labouristické strany.⁶⁴ To se nicméně změnilo už v 70. letech 19. století, kdy se Telegraph přeorientoval na konzervativce, jejichž pozice obhájuje dodnes.

Dvacáté století znamená pro Telegraph další růst, v roce 1937 se spojil se svým rivalem *Morning Post* a od té doby vycházely společně. Roku 1939 korespondentka Clare Hollignworth takřikajíc ulovila pochmurného sólokapra, když na vlastní oči zaznamenala tanky německého Wehrmachtu na polských hranicích, a byla tak v podstatě při tom, když vypukla druhá světová válka. Deník hrál zajímavou úlohu i během války, když britská tajná služba pozorně sledovala reakci veřejnosti na výzvu novin, a sice vyplnit jejich křížovku v časovém limitu 12 minut.⁶⁵ Někteří úspěšní řešitelé poté byli na základě výsledků kontaktováni válečnou kanceláří a zařazeni do přísně tajného programu dešifrování německých kódovaných zpráv.

Roku 1961 byla spuštěna nedělní edice *The Sunday Telegraph*, což se dá považovat u titulu podobného formátu za značně pozdní datum. Na druhou stranu byl v roce 1994 *The Telegraph* první, kdo v Británii spustil své vlastní webové stránky, v roce 2016 následovala mobilní a tabletová aplikace. O rok později se *The Telegraph* staly největšími seriózními novinami v zemi.

Koncovými vlastníky novin jsou britští businessmani, bratři Sir David Rowat Barclay a Sir Frederick Hugh Barclay (oba 85 let, dvojčata), vlastníci společnosti Press Holdings, skrze níž vlastní mateřskou společnost deníku, The Telegraph Media Group. Vedle *The Telegraph* vlastní ještě časopis *The Spectator* a donedávna také londýnský hotel Ritz.⁶⁶

⁶³ *The Story of The Daily Telegraph* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: https://www.gale.com/binaries/content/assets/gale-us-en/primary-sources/newsvault/gps_newsvault_the Telegraph historical archive_special correspondent_fuller.pdf

⁶⁴ *The Story of The Daily Telegraph* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: https://www.gale.com/binaries/content/assets/gale-us-en/primary-sources/newsvault/gps_newsvault_the Telegraph historical archive_special correspondent_fuller.pdf

⁶⁵ *A Rich and Unique History* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://corporate.telegraph.co.uk/about-us/>

⁶⁶ *The Billionaire Barclay Brothers And The Battle Over Who Controls The Family Fortune* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/daviddawkins/2020/06/09/the-billionaire-barclay-brothers-and-the-battle-over-who-controls-the-family-fortune/#20c3fe53644f>

C) ČESKÁ REPUBLIKA

Aktuálně.cz

Tento server založený roku 2005 byl první ryze online mediální platformou s původním zpravodajstvím u nás. Brzy od svého vzniku se zařadil mezi významné české zpravodajské servery a pravidelně figuruje na předních příčkách jak co do počtu čtenářů, tak co se týče novinářských cen a ocenění.⁶⁷ Jeho prvním šéfredaktorem byl až do roku 2011 Pavel Tomášek, který dnes vede nezávislý Deník N. Server v současné době už čtvrtým rokem vede Josef Pazderka. Deník je známý svou rubrikou Názory, kde vedle stálých přispěvatelů z redakce mohou své názory na blogu, jenž *Aktuálně.cz* zřizuje, publikovat i známé a zajímavé osobnosti, které se jinak v novinářské oblasti nepohybují.

Server je součástí vydavatelského domu *Economia a. s.* vlastněného podnikatelem Zdeňkem Bakalou. Ten je sice i nadále jeho hlavním investorem, ale v roce 2018 se on a jeho žena Michaela Bakala rozhodli rezignovat na své pozice ve statutárních orgánech *Economie*. Bakala rezignoval na post člena dozorčí rady, jeho žena pak na pozici člena představenstva. Podnikatel tento krok zdůvodnil těmito slovy: "*Vlastnictví médií chápeme jako veřejnou službu. Vždy jsme chtěli a dělali vše pro to, aby Economia a její tituly byly synonymem profesionální a svobodné žurnalistiky,*"⁶⁸

V podobném duchu se vyjadřuje i etický kodex *Economie* jako celku, jenž je k nalezení na stránkách *Aktuálně.cz*. V něm je možné se dočíst, mimo jiné, toto: „*Naší odpovědností proto je, aby informace, které poskytujeme, byly pravdivé, úplné a nezkrácené. [...] Nesloužíme zájmům zdrojů informací, například firem, politiků či lobbistů.*“⁶⁹

iDnes.cz

Internetová odnož tištěného deníku *Mladá Fronta DNES* byla založena roku 1998 vydavatelstvím *MAFRA a. s.*, které kromě tohoto portálu a *Mladé Fronty* vlastní také *Lidové noviny* (s internetovou odnoží *Lidovky.cz*), bezplatný deník *Metro* či hudební televizní stanici *ÓČKO TV*. Tento mediální dům vlastnila až do roku 2013, kdy jej koupil

⁶⁷ Pavel Tomášek [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://denikn.cz/autor/pavel-tomasek/>

⁶⁸ Bakalovi opustili statutární orgány vydavatelství *Economia* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/bakalovi-opustili-statutarni-organy-vydavatelstvi-economia/r~1516221222e811e9b7ed0cc47ab5f122/>

⁶⁹ Etický kodex *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/eticky-kodex/>

současný premiér Andrej Babiš, německá společnost Verlagsgesellschaft mbH.⁷⁰ V těchto letech také server opakovaně získával ceny za nejlepší zpravodajství v novinářské anketě Křišťálová lupa.⁷¹ Šéfredaktorkou portálu je od roku 2015 Naděžda Petrová.

MAFRA dlouhodobě patří mezi největší mediální domy v České republice a média, jež vlastní k těm nejsledovanějším / nejčtenějším. Na svých stránkách MAFRA uvádí, že je „největším multimediálním domem na českém trhu, který prostřednictvím svých produktů pravidelně osloví 3,4 milionu čtenářů tisku a měsíčně 7,8 milionu návštěvníků internetu.“⁷² Následuje výčet mediálních a jiných platform společností vlastněných a stručná douška upozorňující, že MAFRA je členem holdingu Agrofert.

I přes obvinění z názorové předpojatosti a ovlivňování médií (více o nich v následující kapitole), jimž média sdružená pod společností MAFRA čelí, se v etickém kodexu platném pro všechny redakce mediálního domu – tedy i pro *iDnes.cz* – dočítáme, že:

1. *Povinností každého novináře je poskytovat čtenáři pravdivé, přesné a nezkrácené informace.*
2. *Pokud je zřejmé, že redakce přeci jen zveřejnila informace nepravdivé, zkreslené či zavádějící, neprodleně učiní jejich opravu.*
3. *Média skupiny MAFRA se vyhýbají jakýmkoliv předsudkům a pejorativním výrazům ve spojení s rasou, národností, pohlavím, náboženským vyznáním, politickým přesvědčením, sexuální orientací či profesním a společenským zařazením.*⁷³

Taktéž preambule vydavatelského kodexu MAFRY jako takové začíná slovy, že „Společnost nestrání žádným politickým stranám, hnutím a jiným politickým uskupením [...] Straní pouze hodnotám, na kterých stojí euroatlantická civilizace“⁷⁴

⁷⁰ BEDNAŘÍK, Petr. JIRÁK, Jan. KÖPPLOVÁ, Barbora. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

⁷¹ [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://kristalova.lupa.cz>

⁷² *O společnosti* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx>

⁷³ *Etický kodex novinářů mediální skupiny MAFRA* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://redakni.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=346756>

⁷⁴ *Vydavatelský kodex médií provozovaných společností MAFRA, a.s.* [online]. [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://redakni.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=365699>

Týdeník Respekt

Tento etablovaný český časopis má své počátky už v revolučním roce 1989. Jak uvádí text, jenž u příležitosti 25. výročí existence Respektu tyto události připomíná, ve společnosti tehdy bezprostředně po protestech na Národní třídě panovala silná poptávka po informacích z jiných zdrojů než z Rudého práva. Skupina vydavatelů samizdatového týdeníku *Revolver Revue* proto tehdy s přispěním sochaře Michala Blažka „revolučně obsadila“ prostory galerie u Řečických na rohu Vodičkovy a Lazarské ulice v centru Prahy. První číslo tiskoviny nazvané prostě *Informační servis* vyšlo už 21. listopadu 1989.⁷⁵

Záhy na to se do „dobyté“ budovy galerie nastěhovala rozrůstající se redakce – jejímž členem byl například i spisovatel Jáchym Topol – pod vedením budoucího prvního šéfredaktora Respektu, Jana Rumla. Jejich začátky, vzhledem k panující situaci ve společnosti celkem pochopitelně, byly do značné míry improvizované, a finanční prostředky na svůj provoz dokonce získávali z darů přicházejících lidí.⁷⁶ Od nich také čerpaly informace, jež se v rodícím se médiu objevovaly. Podobně improvizovaně vznikl i na jaře roku 1990 samotný název tiskoviny – Respekt.⁷⁷

Jak vzpomínají jedni z prvních redaktorů Respektu, Jaroslav Spurný a Zbyněk Petráček,⁷⁸ původní redakční tým měl takřka nulové zkušenosti s novinářským řemeslem a žádnou návaznost na oficiální mediální scénu té doby, což mu ale paradoxně otevřelo spoustu zajímavých příležitostí a zahraničních hostů. Týdeník se od svých začátků soustředil na hybná politická a společenská témata, přičemž za svůj vzor si zvolil standardy anglosaské žurnalistiky, a kladl také velký důraz na spolehlivost zveřejňovaných informací a pečlivé redigování textů.

Původně nezávislou platformu převzala v roce 1994 společnost MAFRA, která Respekt vlastnila až do roku 1999, kdy její podíl odkoupil Karel Schwarzenberg a stal se 99,9 % vlastníkem. Brzy však kvůli finanční ztrátovosti týdeníku začal hledat dalšího akcionáře,

⁷⁵ *Týdeník Respekt: Rok jedna* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/48/rok-jedna>

⁷⁶ *Týdeník Respekt: Rok jedna* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/48/rok-jedna>

⁷⁷ *Tamtéž*. Rozsah této práce bohužel nedovoluje tuto vpravdě originální a zábavnou okolnost vylíčit do detailů. Čtenáře, kteří mají zájem se dozvědět víc, odkazují na použitý zdroj.

⁷⁸ *Týdeník Respekt: Rok jedna* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/48/rok-jedna>

jímž se v roce 2006 stal Zdeněk Bakala. Ten získal 55procentní podíl ve společnosti R-
Presse s.r.o., která týdeník vydávala, zbývající menšinový podíl si ponechal
Schwarzenberg. Se zvýšením finančních prostředků přišla následujícího roku i změna
formátu na současný 68stránkový časopis tištěný na kvalitním papíře místo původní
novinové verze. Bakala v roce 2012 skrz svou vydavatelskou společnost Economia a.s.
2012 vykoupil Schwarzenbergův podíl, čímž Respekt přešel do jeho výlučného
vlastnictví. Oficiálním členem mediálního domu je týdeník od roku 2014.

Na rozdíl od většiny českých médií časopis otevřeně zaujímá pozice a stanoviska
k tématům, o nichž píše. Současný šéfredaktor Respektu, Erik Tabery – na této pozici
nahradil v roce 2009 Martina Šimečku⁷⁹ – v rozhovoru pro portál mediaguru.cz z roku
2013 prohlásil, že když „*Respekt jako první tištěné médium napsal, kdo a proč by byl
lepší prezident, tak byl poměrně klid, protože máme tradici v jasně a otevřeně
formulovaných názorech.*“⁸⁰ O jaké názory přesně jde však už Tabery neupřesnil. Časopis
pouze v souvislosti s jeho majitelem Zdeňkem Bakalou charakterizoval jako „svůj,
kritický a nezávislý.“⁸¹

Etickému rozhraní vydavatelského domu Economia a médií, které spravuje, jsem se již
vyjadřoval v pasáži pojednávající o serveru *Aktuálně.cz*.

⁷⁹ *O Respektu* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/o-respektu>

⁸⁰ *Tištěná média ubíjí vnitřní deprese* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z:
<https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/02/tistena-media-ubiji-vnitri-deprese/>

⁸¹ *Tištěná média ubíjí vnitřní deprese* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z:
<https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/02/tistena-media-ubiji-vnitri-deprese/>

II. ANALÝZA VYBRANÝCH POLARIZUJÍCÍCH UDÁLOSTÍ

Tato kapitola bude zaměřená na analýzu témat polarizujících společenskou debatu v každé ze tří sledovaných zemí. Témata vybraná pro tuto práci mají několik společných charakteristik: tou první je časové rozhraní, během něhož byly „nejrelevantnější“ (všechna mají totiž nezanedbatelný přesah až do současnosti), a sice přelom let 2016 a 2017; druhým faktorem je potom fakt, že v této době se jednalo o zdaleka nejdiskutovanější společensko-politická témata ve svých zemích, a patřily k ostře sledovaným problematikám i na mezinárodním poli; třetím společným jmenovatelem je, že ve všech třech případech figurovala jako ústřední aktér postava z nejvyšších pater politické scény.

Pro případ Spojených států amerických byla jako stěžejní téma vybrána volba amerického businessmana a televizní osoby, Donalda Trumpa, americkým prezidentem v listopadu roku 2016. Už volební kampaň mezi ním a demokratickou kandidátkou Hillary Clinton, byla vnímána jako souboj o budoucí směřování politiky největší a nejdůležitější země západního světa, přičemž byla prostoupena řadou kontroverzí a agresivních výroků. Dny a měsíce bezprostředně po volbě tento narativ ještě posílily.

Jednoznačným kandidátem v případě Velké Británie je referendum o vystoupení země z Evropské unie proběhnuvší v červnu 2016. Původně zamýšlené pouze jako krok premiéra Davida Camerona posílit svou politickou legitimitu na domácí i evropské scéně, nakonec svým těsným a nečekaným výsledkem rozdělilo britskou společnost – alespoň navenek – na dva nesmiřitelné tábory a uvrhlo kdysi mocné impérium na tři a půl roku do propasti politického chaosu, který do dnešního dne není zcela vyřešen. O tom, jakou roli ve veřejné debatě tato událost hraje, svědčí i fakt, že slovo „brexit“, neologismus vzniklý v souvislosti s referendem, který se nakonec stal i jeho synonymem, byl ještě v roce 2016 vyhlášen světovým slovem roku.⁸²

V České republice bude sledovaným tématem osoba předsedy vlády Andreje Babiše, konkrétně pak jeho kauzy, kde je obviněn (mimo jiné) ze zneužívání dotačního systému Evropské unie ve prospěch svých firem, a fakt, že, jak už bylo řečeno v předešlé kapitole,

⁸² *Brexit named word of the year, ahead of Trumpism and hygge* [online]. [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/books/2016/nov/03/brexit-named-word-of-the-year-ahead-of-trumpism-and-hygge>

vlastní s ním asociovaný zemědělsko-chemický holding Agrofert vlastní vydavatelský dům MAFRA vydávající etablovaný tištěný deník *Mladá Fronta DNES* a spravuje námi sledovaný zpravodajský server *iDnes.cz*. Zde pro změnu Babiš čelí nařčením, že ovlivňuje obsah, jenž se do těchto médií dostává, a to opět ve svůj politický a ekonomický profit. Babiš v obou těchto případech svou vinu opakovaně popírá a prohlašuje, že jedná přesně podle platných zákonů a pravidel a že obvinění proti němu vznesená jsou pouze kampaní jeho politických oponentů.

1. PREZIDENTSKÉ VOLBY 2016 – VYTLOUKÁNÍ KLÍNU KLÍNEM

Patrně žádná událost z posledních let (možná s výjimkou současné pandemie nemoci COVID-19 a rasově motivovaných protestů v souvislosti s úmrtím George Floyda – i to je ovšem diskutabilní) neměla tak určující dopad na podobu současných Spojených států amerických jako zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem v listopadu 2016. Že Trump představuje přinejmenším svérázného kandidáta bylo jasné už od startu jeho kampaně v červnu 2015, když ve svém projevu označil Mexičany za násilníky.⁸³ Že půjde o přelomovou událost, jež s největší pravděpodobností vstoupí do historických análů, se však tehdy domníval jen málokdo, protože Trump byl většinou částí republikánského i demokratického establishmentu považován za tlučhubu a kandidáta bez jakékoliv šance na vítězství⁸⁴. Za hlavního favorita na republikánské straně byl ještě počátkem roku 2016 považován umírněný Jeb Bush, bratr bývalého prezidenta George W. Bushe a v té době guvernér státu Florida.

Na straně demokratů se také poměrně brzy vykryštovali dva hlavní kandidáti. Na jedné straně dlouholetý vermontský senátor Bernie Sanders, obskurní figura americké politiky označující sebe sama za demokratického socialistu⁸⁵ a snažící se zaujmout především mladší liberálnější voliče se svým sociálně zaměřeným programem (prakticky totožným s volbami roku 2020, pozn. aut.) propagujícím státem hrazené zdravotní

⁸³ *How we got here: a complete timeline of 2016's historic US election* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/nov/07/us-election-2016-complete-timeline-clinton-trump-president>

⁸⁴ *Donald Trump vs. the Republican Establishment* [online]. [cit. 2020-07-13]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2015/10/26/politics/donald-trump-republican-establishment/index.html>

⁸⁵ *Bernie Sanders* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/2016-election/candidates/bernie-sanders/>

pojištění a zrušení školného u veřejných vysokých škol. Na druhé straně pak stojí Hillary Clinton, bývalá první dáma USA a ministryně zahraničí během Obamovy éry v letech 2009-2013. Ta zahájila svou kampaň slibem, že uskuteční „politickou revoluci“ a prohlásila, že „tato země a její vláda patří jejím lidem, a ne několika miliardářům a jejich lobbistům.“⁸⁶ Jak se však později ukázalo, jen málokdo tomuto jejímu narativu skutečně věřil.⁸⁷ Její kampaň se navíc hned počátku musela potýkat s nemalými problémy, když vyšlo najevo, že v dobách svého působení v resortu zahraničí používala soukromou emailovou adresu na vyřizování soukromé i pracovní korespondence, což je v rozporu s americkými zákony.⁸⁸

Donald Trump mezitím na republikánské straně získával stále větší podporu a byl si čím dál jistější tím, že svého hlavního soupeře Jeba Bushe bez problémů porazí.⁸⁹ Zároveň celou tuto dobu na volebních mítincích a svém twitterovém profilu budoval jeden ze svých klíčových volebních slibů, který se stal pro tyto volby emblematickým, a sice vybudovat zeď⁹⁰ po celé délce hranic Spojených států s Mexikem, aby zabránil příchodu nelegálních migrantů a údajných drogových překupníků do země. Ačkoliv mu Bush v tomto bodě oponoval a měl oproti Trumpovi v počátcích kampaně daleko lepší finanční zázemí⁹¹, už v květnu 2016 bylo jasné, že republikánskou nominaci nakonec 2016 získá právě kontroverzní milionář. Na demokratické straně si cestu do hlavního klání zajistila o dva měsíce později Clinton.

Hlavní část prezidentské kampaně byla charakteristická agresivními narativy na obou stranách a prostoupena mnoha kontroverzemi. V září si mediální pozornost získal výrok

⁸⁶ *How we got here: a complete timeline of 2016's historic US election* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/nov/07/us-election-2016-complete-timeline-clinton-trump-president>

⁸⁷ *President Trump: How & Why...* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=GLG9g7BcjKs>

⁸⁸ *Hillary Clinton emails - what's it all about?* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-31806907>

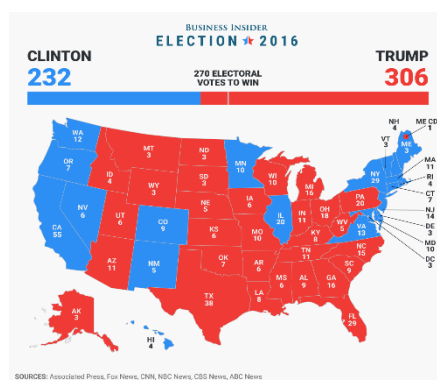
⁸⁹ *Back to Bush: The Donald whacks his original punching bag 'sad sack' Jeb - 'He should go home and relax!' Trump suggests* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3410827/Back-Bush-Donald-whacks-original-punching-bag-sad-sack-Jeb-home-relax-Trump-suggests.html>

⁹⁰ *Trump's Evolving Words on the Wall* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/01/18/us/politics/trump-border-wall-immigration.html>

⁹¹ *The Most 'Unprecedented' Election Ever? 65 Ways It Has Been* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2016/07/03/484214413/the-most-unprecedented-election-ever-65-ways-it-has-been?t=1593795107757>

Hillary Clinton, v němž označila Trumpovy příznivce jako „*basket of deplorables*“⁹² (volně přeloženo jako spolek zoufalců či darebáků). V říjnu, tedy pouhý měsíc před samotnou volbou, zase postihl demokratickou kandidátku další s emaily spojený skandál. Serveru WikiLeaks se pomocí phishingového útoku podařilo získat emailovou korespondenci Johna Podesta, vedoucího kampaně Hillary Clinton, a ty pak postupně publikoval na svých stránkách.⁹³ Ačkoliv tyto maily neobsahovaly žádné pro kampaň vyloženě zdrcující informace, demokratickou kandidátku a její tým neukazovaly zrovna v nejlepším světle. Kontroverzi ovšem neunikl ani Donald Trump. Podesta totiž na svou obranu tvrdil, že za útokem stála ruská vláda a že Trumpův tým o něm věděl dopředu.⁹⁴

I přes tuto aféru se však v průzkumech očekávalo, ne možná úplně přesvědčivé, přesto však poměrně pohodlné vítězství demokratů. Přesto se však ráno 9. listopadu 2016 Spojené státy probudily do mnohými nepředstavitelné reality, ve které byl Donald Trump zvolen 45. americkým prezidentem, když získal 306 volitelských hlasů proti 232 volitelům Hillary Clinton. Jak ukazuje mapa volebních výsledků serveru *The Business Insider*,⁹⁵ Trump oproti Clinton bodoval hlavně v tzv. swing states v oblasti velkých jezer (Michigan, Pensylvánie, Ohio, Indiana), pro který se v důsledku úpadku tamějšího průmyslu vžilo označení The Rust Belt.

Volební výsledky 2016 podle států
Zdroj: *The Business Insider*

⁹² *Read Hillary Clinton's 'Basket of Deplorables' Remarks About Donald Trump Supporters* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://time.com/4486502/hillary-clinton-basket-of-deplorables-transcript/>

⁹³ *The Podesta Emails* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.wikileaks.org/podesta-emails/?q=&mto=john.podesta%40gmail.com&page=111&>

⁹⁴ *18 revelations from Wikileaks' hacked Clinton emails* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-37639370>

⁹⁵ *Here's the final 2016 Electoral College map* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/final-electoral-college-map-trump-clinton-2016-11>

Nicméně kontroverzím zdaleka nebyl konec, spíš naopak. Nespokojení voliči Demokratické strany poukazovali na to, že v absolutních číslech získala Clinton víc hlasů než její soupeř, a zčásti oprávněně volali po reformě volebního systému země. V konečném součtu totiž Clinton získala téměř o tři miliony (!) víc hlasů než Trump.⁹⁶ Ve velkých městech jako New York, Philadelphie, Boston nebo Chicago se proti výsledkům voleb a osobě Donalda Trumpa bouřily tisíce lidí. Samotný Trump pak během své inaugurace v lednu 2017 vzbudil posměch mnoha lidí svou reakcí na fotografie porovnávající počet lidí přihlížejících jeho inaugurační řeči s inaugurační řečí Baracka Obamy z roku 2009 (obrázek níže).

Nalevo Trump, napravo Obama; Zdroj: BBC

To hlavní však přišlo v květnu roku 2017, kdy musela Trumpova čerstvě dosazená administrativa čelit opravdu velkému problému. Ukázalo se, že Podestova tvrzení o ruském vlivu na volby se mohou zakládat na pravdě, když vyšlo najevo, že Trump v lednu 2017 krátce po svém zvolení požadoval po tehdejšímu řediteli FBI Jamesi Comey prohlášení, ve kterém by Comey dal jasně najevo, že ho nepodezřívá z vazeb na Rusko, a ukončení vyšetřování Trumpova poradce Michaela Flynn.⁹⁷ Když mu Comey odmítl v této záležitosti vyhovět, Trump se rozhodl ho vyhodit. To dalo vzniknout vážnému podezření, že lidé kolem Trumpa se skutečně snažili získat výhodu ve volbách prostřednictvím ruského vlivu, a co víc, že Trump o těchto snahách věděl.

⁹⁶ *Presidential results* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2016/results/president>

⁹⁷ *Why the Mueller Investigation Failed* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2020/07/06/why-the-mueller-investigation-failed>

V reakci na to byla zřízena speciální vyšetřovací komise vedená bývalým ředitelem FBI Robertem Muellerem, jež měla prezidentovy vazby na Rusko prošetřit. V průběhu vyšetřování se skutečně prokázalo, že se s ruskými protějšky sešlo minimálně 17 lidí, mezi nimiž především prezidentův syn Donald Trump Jr., zeť a poradce Jared Kushner, bývalý vedoucí jeho volební kampaně Paul Manafort, bezpečnostní poradce Michael Flynn, prezidentův osobní právník Michael Cohen a někdejší senátor a Trumpem dosazený ministr spravedlnosti Jeff Sessions. Manafort a Cohen byli nakonec skutečně odsouzeni a nastoupili k výkonům svých trestů,⁹⁸ Michael Flynn byl nakonec svých obvinění zproštěn.⁹⁹ Proti Kushnerovi, Sessionsovi a Trumpovi mladšímu žádná obvinění vznesena nebyla.

Samotný prezident na sociální síti Twitter a projevech k voličům zarputile odmítal jakoukoliv vinu, a celé vyšetřování dokonce nazval „největším politickým zločinem v americké historii.“¹⁰⁰ O tom, že mu celá záležitost nedala spát svědčí i zjištění časopisu *The New Yorker*, který uvádí, že prezident napsal o Muellerem vedeném vyšetřování více než tři sta tweetů.¹⁰¹

Tato aféra, patrně největší skandál ohledně prezidenta v úřadu od slavné aféry Watergate, měla málem stejné důsledky jako slavná událost 70. let. Demokraté v čele s předsedkyní Sněmovny reprezentantů Nancy Pelosi a lídrem demokratické menšiny v Senátu Chuckem Schummerem volali po Trumpově impeachmentu, a poté, co jejich strana ve volbách roku 2018 získala v dolní komoře většinu, tento legislativní proces i skutečně nastartovali. Senát ovládaný prezidentovi loajálními republikány však Trumpa podržel, a Mueller nakonec své vyšetřování v květnu roku 2019 ukončil, aniž by proti prezidentovi vznesl závažná obvinění. Donald Trump je však nejen z tohoto důvodu, nikoliv pouze v USA, ale i ve zbytku světa vnímán jako jedna z nejvíce polarizujících a kontroverzních postav světové politiky.

⁹⁸ *Trump Russia affair: Key questions answered* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-42493918>

⁹⁹ *Michael Flynn: justice department moves to drop criminal case against ex-Trump aide* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2020/may/07/michael-flynn-criminal-case-trump-russia>

¹⁰⁰ *Why the Mueller Investigation Failed* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2020/07/06/why-the-mueller-investigation-failed>

¹⁰¹ *Why the Mueller Investigation Failed* [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2020/07/06/why-the-mueller-investigation-failed>

2. BREXIT – SÁZKA, KTERÁ SE NEVYPLATILA

Podobně jako s sebou zvolení Donalda Trumpa přineslo závan konce jedné éry v dějinách Spojených států, referendum o vystoupení Velké Británie z Evropské unie – brexit – bude velice pravděpodobně mít stejný historický náboj pro občany ostrovního království. Všelidové hlasování jako takové se sice odehrálo v jediném dni, nicméně dlouho před ním i dlouho po něm se odehrály události mající velký dopad na podobu veřejné debaty a každodenní realitu v zemi, a tyto události pravděpodobně zanechají v mentalitě britských občanů své stopy na dlouhou dobu i v budoucnu.

Spojené království nikdy nebylo nadšeným stoupencem ideje jednotné Evropy. Od jeho vstupu do společenství bylo členství země v ekonomickém bloku předmětem politických debat v takřka každých volbách, a existují dokonce názory¹⁰², že britský euroskepticismus se dá vysledovat až do éry slavného krále Jindřicha VIII. Momentem, kdy to takříkajíc vše začalo, je však v našem případě květen roku 2015, kdy Konzervativní strana pod vedením tehdejšího premiéra Davida Camerona zvítězila ve volbách. Velké zisky, konkrétně 13 %, si připsala také antievropská U.K. Independence Party (Strana pro nezávislost Spojeného království – UKIP, pozn. aut.) kontroverzního Nigela Farage.

Cameronovým hlavním předvolebním slibem bylo s ostatními evropskými lídry vyjednat nové podmínky setrvání země v unii. V Británii už totiž delší dobu panovala nespokojenost především s počtem migrantů proudících do země ze zemí střední a východní Evropy,¹⁰³ kterou ještě posílila uprchlická krize v důsledku konfliktu na Blízkém východě, jež byla tou dobou na svém vrcholu. V souvislosti s touto situací se tedy premiér zavázal přijít s novými podmínkami britského členství a jako gesto občanům se rozhodl nechat tyto nové podmínky „stvrdit“ všeobecným hlasováním o setrvání v EU, přičemž byl za tímto účelem přijat speciální zákon.¹⁰⁴ Datum hlasování bylo stanoveno na 23. června 2016.

¹⁰² *Henry VII – OverSimplified* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ewLpXw6uN28>

¹⁰³ *The Roots of Brexit* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/quicktake/will-uk-leave-eu>

¹⁰⁴ *EU referendum timeline: Countdown to the vote* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-33141819>

Tento moment odstartoval oboustrannou několikaměsíční kampaň prostoupenou, podobně jako v případě USA, mnohými kontroverzemi. Patrně největší z nich si připsal tábor zastánců vystoupení, Vote Leave, konkrétně pak jejich „maskot“ – jenž se podle všeho ke kampani připojil navzdory svým skutečným názorům¹⁰⁵ – svérázný londýnský starosta Boris Johnson. Zastánci brexitu totiž argumentovali lživým tvrzením, že britská vláda odvádí do EU 350 milionů liber týdně,¹⁰⁶ které by se měly raději využít na financování státního zdravotnického systému NHS. Brexitáři za tímto účelem toto tvrzení vyvěsili na několik autobusů, s nimiž poté obráželi britské ulice (obrázek níže). Tento argument hrál ve výsledku referenda také nemalou roli.

Brexit Bus; Zdroj: novinky.cz

Vyhrocená kampaň ale měla ještě jeden, mnohem tragičtější důsledek. Pouhý týden před samotným hlasováním byla ve svém obvodu v severoanglickém Leedsu zavražděna labouristická poslankyně a obhájkyňe práv menšin a setrvání země v EU Jo Cox ultrapravicovým extremistou Thomasem Mairem. Tento třiapadesátiletý zahradník střelil Cox dvakrát do hlavy, a poté ji minimálně patnáctkrát bodl nožem, za což byl později odsouzen na doživotí bez možnosti prominutí trestu. Smrt političky zasáhla stále více se rozdělující zemi a alespoň na chvíli sjednotila znesvářené strany ve vyjádření soustrasti

¹⁰⁵ *David Cameron Says Boris Johnson 'Didn't Believe' in Brexit* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/15/world/europe/david-cameron-brexit.html>

¹⁰⁶ *Why Vote Leave's £350m weekly EU cost claim is wrong* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/reality-check/2016/may/23/does-the-eu-really-cost-the-uk-350m-a-week>

s její smrtí. Manžel poslankyně, Brendan Cox, v reakci na smrt své manželky prohlásil, že byla zavražděna pro své politické přesvědčení.¹⁰⁷

Ačkoliv byla většina průzkumů až do poslední chvíle těsná, předpokládalo se, podobně jako o několik měsíců později v USA, že nakonec zvítězí zastánci setrvání země v unii. Ráno 24. června se však potvrdila vrtkavost veřejného mínění, když se po sečtení hlasů ukázalo, že se voliči velice těsně (51,9 % proti 48,1 %) rozhodli pro opuštění Evropské unie. Premiér Cameron, pro něhož výsledek referenda znamenal de facto politickou smrt, oznámil svou rezignaci ještě téhož dne.¹⁰⁸

Dalo by se však s klidným svědomím říct, že tím celá brexitová anabáze teprve začala. Na Cameronovu pozici je v polovině července dosazena Theresa May a je odhodlána dovést začínající vyjednávání s EU o podmínkách vystoupení a budoucích vztahů do zdárného konce, a to do března 2017. „*Brexit means Brexit and we will make a success out of it*,“¹⁰⁹ se stane její ikonickou frází. Otázky nicméně panují o personálním složení jejího kabinetu, když na post ministra zahraničí není dosazen nikdo jiný než Boris Johnson, enfant terrible britské vrcholové politiky. Devětadvacátého března 2017 Británie skutečně aktivuje článek 50 Lisabonské smlouvy, čímž oficiálně zahajuje dvouleté období, během nějž musí dosáhnout konečné dohody se sedmadvacítkou a opustit EU.

Tento proces ovšem May odstartovala naprostým politickým debaklem. Jen necelé tři týdny po zahájení tohoto velice delikátního diplomatického úkolu, vyhlásila, údajně z důvodu „posílení své vyjednávací pozice“¹¹⁰ předčasné volby na 8. června 2017. V té době totiž průzkumy dávaly Konzervativní straně pohodlný náskok před labouristickou opozicí, čehož chtěla premiérka využít.¹¹¹ V narychlo zosnovaných volbách však

¹⁰⁷ *Husband of slain MP Jo Cox says she died for her views* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://apnews.com/96eccbc03e564175ade5cc0449f40b25>

¹⁰⁸ *Brexit Timeline 2016–2020: key events in the UK’s path from referendum to EU exit* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/01/30/brexit-timeline-2016-2020-key-events-in-the-uk-s-path-from-referendum-to-eu-exit>

¹⁰⁹ *Brexit Timeline 2016–2020: key events in the UK’s path from referendum to EU exit* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/01/30/brexit-timeline-2016-2020-key-events-in-the-uk-s-path-from-referendum-to-eu-exit>

¹¹⁰ *General election 2017: Why did Theresa May call an election?* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-2017-40210957>

¹¹¹ *General election 2017: Why did Theresa May call an election?* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-2017-40210957>

konzervativci dostali „pouze“ 42 % hlasů, a i když z voleb vyšli vítězně, přišli o parlamentní většinu a byli nuceni utvořit menšinovou vládu s podporou ultrakonzervativních severoirských unionistů, což jednak značně posílilo legitimitu opoziční levice, jednak to, v příkrém rozporu s původním úmyslem, premiérce značně ztížilo vyjednávací pozici.

Od té doby nabírá politická kariéra Theresy May sestupnou tendenci. Datum vystoupení z EU je stanoveno na 29. března 2019 a premiérka se snaží se svými evropskými protějšky nalézt existenci schopnou dohodu. V prosinci je první verze dohody skutečně na světě, klíčovými body jsou práva občanů Evropské unie v Británii a naopak, a také otázka podoby hranice mezi Severním Irskem a Irskou republikou, jež je členským státem EU. Když se však premiérka v červenci snažila získat pro návrh podporu svých ministrů,¹¹² David Davis, ministr pro brexit (Brexit Secretary) společně s ministrem zahraničí rezignovali na své posty a nechali May na holičkách. Ta pak musela čelit hlasování o nedůvěře vládě, které ovšem (prozatím) přežila.

Posledním hřebíkem do rakve politických snah druhé ženské premiérky v historii země pak byly první čtyři měsíce roku 2019. Patnáctého ledna nejprve ve snaze prosadit vyjednaný návrh dohody v Dolní komoře utrpěla nejhorší volební porážku, jakou kdy utrpěl kterýkoliv předseda vlády v moderní historii, když prohrála těžko uvěřitelnou většinou 230 hlasů.¹¹³ O dva měsíce později poslanci její návrh jednoznačně odmítli znovu, tentokrát „pouze“ o 149 hlasů.¹¹⁴ V obou případech byla hlavním důvodem pro odmítnutí dohody tzv. irská pojistka definující budoucí podobu hranic mezi oběma částmi Irska. Bylo jasné, že brexit se k 29. březnu neuskuteční, May byla proto nucena po třetí (!) porážce ve sněmovně požádat o odklad do 31. října.¹¹⁵ Čtyřicetátého května nakonec pokořená Theresa May v emotivním projevu¹¹⁶ oznámila svou rezignaci.

¹¹² *Brexit timeline: all the key dates in the UK's exit from the EU* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.theweek.co.uk/100284/brexit-timeline-key-dates-in-the-uk-s-break-up-with-the-eu>

¹¹³ *Brexit timeline: all the key dates in the UK's exit from the EU* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.theweek.co.uk/100284/brexit-timeline-key-dates-in-the-uk-s-break-up-with-the-eu>

¹¹⁴ *Brexit timeline: all the key dates in the UK's exit from the EU* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.theweek.co.uk/100284/brexit-timeline-key-dates-in-the-uk-s-break-up-with-the-eu>

¹¹⁵ *The battle for Brexit that led to Theresa May's resignation* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=sPxRifdrCyw>

¹¹⁶ *Prime minister Theresa May's resignation speech in full* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_t25xAp270o

Politickému kolotoči však nebyl ani zdaleka konec, protože přesně o dva měsíce později se premiérem stal „fantom“ brexitu Boris Johnson. Tento „britský Trump“¹¹⁷ na svůj první veleodvážný tah nenechal dlouho čekat. Ve snaze zabránit opozici zablokovat jeho snahy o vystoupení z EU k 31. říjnu i za cenu tvrdého brexitu (bez dohody) měl v plánu rozpustit parlament na pět týdnů, čímž by svým oponentům značně zúžil manévrovací prostor. Tento plán ovšem nevyšel a už 4. září poslanci odhlasovali návrh zákona, který činil možnost brexitu bez dohody protizákonnou.¹¹⁸ Zákon vstoupil v platnost o pět dní později.

Následují dva bouřlivé měsíce. Johnsonovo srpnové rozhodnutí je 24. září Nejvyšším soudem prohlášeno za nezákonné¹¹⁹ a celý říjen se nese v duchu horečného vyjednávání o irské hranici, aby byl dodržen termín 31. října. To se nicméně nepovede, a premiér je tak nucen sedmadvacítce požádat o další prodloužení konečného data vystoupení z unie. Je mu vyhověno, nové datum je stanoveno na 31. ledna 2020. Devětadvacátého října, společně s oficiálním potvrzením nového termínu¹²⁰, jsou vyhlášeny další parlamentní volby, tentokrát na 12. prosince. Ty naštěstí pro Johnsona konzervativci přesvědčivě vyhráli a zajistili si v dolní komoře pohodlnou většinu 80 křesel, která mu pak umožnila v lednu následujícího roku konečně prosadit vyjednanou dohodu s revidovanými podmínkami irské situace.¹²¹ Díky tomu přestala být Velká Británie o půlnoci 31. ledna 2020 oficiálně členskou zemí EU a vstoupila do dvouletého přechodného období, kdy má čas vyjednat se zbylými členskými státy definitivní podobu jejich budoucího vztahu.

Vzhledem k pandemii nemoci COVID-19 a pokračujícím neshodám během vyjednávání však finální dohoda zatím dosažena nebyla.

¹¹⁷ Toto přirovnání bylo odmítnuto například v Americe žijícím britským komikem a televizní osobností, Johnem Oliverem, i několika Brity, s nimiž jsem měl možnost se o celé záležitosti bavit. Všichni poukazovali na značné rozdíly v povaze, inteligenci a politickém know-how obou mužů.

¹¹⁸ *Brexit timeline: all the key dates in the UK's exit from the EU* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.theweek.co.uk/100284/brexit-timeline-key-dates-in-the-uk-s-break-up-with-the-eu>

¹¹⁹ *Brexit Timeline 2016–2020: key events in the UK's path from referendum to EU exit* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/01/30/brexit-timeline-2016-2020-key-events-in-the-uk-s-path-from-referendum-to-eu-exit>

¹²⁰ *Brexit Timeline 2016–2020: key events in the UK's path from referendum to EU exit* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/01/30/brexit-timeline-2016-2020-key-events-in-the-uk-s-path-from-referendum-to-eu-exit>

¹²¹ *Revised Protocol on Ireland and Northern Ireland included in the Withdrawal Agreement* [online]. [cit. 2020-07-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/publications/revised-protocol-ireland-and-northern-ireland-included-withdrawal-agreement_en

3. ANDREJ BABIŠ – ENFANT I TERRIBLE ČESKÉ POLITIKY

Předtím než roku 2011 založil své hnutí ANO, a oficiálně tak vstoupil do české politiky, nebyl Andrej Babiš široké veřejnosti příliš známý. Už tehdy přitom vlastnil agrochemický koncern Agrofert, skrze který ovládal značnou část zemědělského a chemického průmyslu v zemi, a byl jednou z vlivných zákulisních postav dění v Česku. Ale od začátku.

Babiš se narodil 2. září 1954 v Bratislavě a jako syn diplomata strávil část dětství v Paříži, během dospívání potom studoval rok na střední škole ve Švýcarsku. Po návratu do Československa a úspěšné maturitě byl přijat na Vysokou školu ekonomickou v Bratislavě, kde promoval s diplomovou prací o Všeobecné dohodě o clech a obchodě, kterou dle svých vlastních slov „řukal po večerech a kouřil u toho.“¹²² Po studiích nastoupil do PZO Chemapol Ostrava, jenž se záhy přejmenoval na Petrimex. Zde strávil první polovinu 80. let a v této době také vstoupil do KSČ.

Roku 1985 byl díky své znalosti francouzštiny vyslán jako československý obchodní delegát do Maroka, kde hájil zájmy tuzemských obchodů, a život v severoafrickém království si velmi oblíbil. Později často na veřejnosti vzpomínal na obchodní zkušenosti, jež v této zemi nabyt, na síť kontaktů, kterou si vybudoval, na tehdejší svůj velice dobrý plat diplomata nebo na to, jak jeho dcera z prvního manželství hrála tenis s marockým princem.¹²³ V Maroku chtěl prý zůstat i po pádu komunismu, ale na žádost svého nadřízeného v Petrimexu se na počátku 90. let vrátil do rodné země.

ŠVÝCARSKO JEŠTĚ JEDNOU

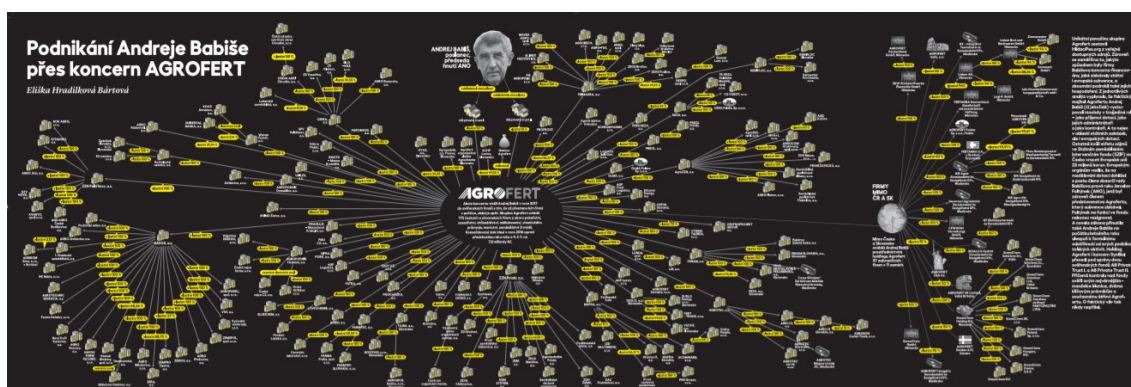
Petrimex také stál na počátku Babišova agrochemického impéria. V roce 1992 totiž Babiš navrhl založení samostatné kanceláře podniku v Praze. V lednu 1993 z této kanceláře vznikla firma AGROFERT spol. s r.o.¹²⁴, která se o rok a půl později přeměnila na

¹²² *Babiš: Nelegální migraci se musíme bránit za každou cenu* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/babis-nelegalni-migraci-se-musime-ubranit-za-kazdou-cenu-335465>

¹²³ *Dceru proháněl na kurtu princ, vzpomíná Babiš na Maroko. Ted' tam „prožene“ migranty* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/568099/dceru-prohanel-na-kurtu-princ-vzpomina-babis-na-maroko-ted-tam-prozene-migranty.html>

¹²⁴ *AGROFERT, spol. s r.o.* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/48117072-agrofert-spol-s-r-o>

akciovou společností.¹²⁵ O rok později do ní vstoupila záhadná švýcarská společnost O.F.I. a výrazně zvýšila základní kapitál Agrofertu. Spekulovalo se o tom, že ta také patří Babišovi, ten však tvrdil, že se jedná o firmu jeho švýcarských spolužáků z gymnaziálních let, kterým pouze „pomohl vydělat nějaké peníze.“¹²⁶ Agrofert pak na přelomu tisíciletí ovládl chemický sektor, když převzal firmu Unipetrol a v průběhu let rozšířil své portfolio až na současných více než 250 subjektů v oblasti chemie, zemědělství a potravinářství.¹²⁷ O okolnostech akvizice mediálního domu MAFRA jsem se zmiňoval už v předchozí kapitole.

*Přehled podniků vlastněných Agrofertem
Zdroj: hlidacipes.org*

HLADKÁ JÍZDA SKONČILA SE VSTUPEM DO POLITIKY

Jak již bylo řečeno, svou politickou kariéru Andrej Babiš zahájil roku 2011, kdy založil politické hnutí ANO 2011. Hlavním cílem tohoto nového politického subjektu bylo, jak se – charakteristickou „babišovskou“ rétorikou – uvádí na stránkách hnutí¹²⁸ především omezení přebujelé korupce v České republice a představení dlouhodobé vize rozvoje země. V následujícím roce zahájilo ANO svou volební kampaň a rok na to se ve volbách do Poslanecké sněmovny ziskem 18,65 % umístilo na druhém místě za vítěznou ČSSD. Svůj úspěch pak Babišova formace zpečetila vstupem do vládní koalice právě s ČSSD a

¹²⁵ *AGROFERT a.s.* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/60197773-agrofert-a-s>

¹²⁶ *The Richest Czech Keeps a Secret* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/respekt-in-english/the-richest-czech-keeps-a-secret>

¹²⁷ *Naše společnost* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/respekt-in-english/the-richest-czech-keeps-a-secret>

¹²⁸ *Pár slov o ANO* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/par-slov-o-ano/>

s KDU-ČSL (ve volbách 6,78 %), přičemž Andrej Babiš obsadil post ministra financí a stal se také prvním místopředsedou vlády.

Problémy pro předsedu hnutí začaly koncem roku 2015. V listopadu totiž do kanceláře vrchní státní zástupkyně Lenky Bradáčové dorazilo anonymní (později se ukázalo, že za celou záležitostí stál IT specialista Tomáš Kapler¹²⁹) trestní oznámení kvůli podezření ze zneužití evropských dotací, podle nějž se měl Andrej Babiš v roce 2008 dopustit podvodu při žádosti o padesátimilionovou dotaci pro svou ekofarmu Čapí hnízdo zbudovanou poblíž Benešova. O měsíc později se případem začíná zabývat policie a na počátku roku 2016 oficiálně zahájila vyšetřování.¹³⁰ V březnu se prokázalo, že Babiš v celé záležitosti skutečně lhal.¹³¹ Ještě ten samý měsíc zahájil paralelní vyšetřování celé kauzy Evropský úřad proti podvodům (OLAF).

V důsledku toho přijali poslanci v lednu 2017 upravenou novelu zákona o střetu zájmů (zákon 14/2017 Sb.¹³²), pro niž se vžilo přízvisko „lex Babiš“, zakazující členům vlády mít podíl ve firmách, které se podílí na veřejných zakázkách. Součástí novely byl i zákaz veřejným činitelům v provozování médií, což se Babiše také dotklo. Proti přijetí zákona vystupoval především první místopředseda hnutí ANO, Jaroslav Faltýnek, Babiš sám u hlasování přítomen nebyl. Proti zákonu se postavil i prezident Miloš Zeman, když prohlásil, že proti němu podá ústavní stížnost.¹³³ S tou však – po značné prodlevě – nakonec neuspěl.¹³⁴ Babiš byl tak nucen převést vlastnictví holdingu Agrofert do svěrenského fondu. V září 2017 navíc zbavili poslanci Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka poslanecké imunity.

¹²⁹ *Jak by to dopadlo, kdyby nešlo o Babiše, ptá se muž, který píchl do Čapího hnízda* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/jak-by-to-dopadlo-kdyby-neslo-o-babise-pta-se-muz-ktery-odst/r~f500fbcad63111e9a24cac1f6b220ee8/>

¹³⁰ *Kauza Čapí hnízdo přehledně. Jak se premiér Babiš dostal do hledáčku policie* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/den-rozhodnuti-o-capim-hnizde-jak-se-premier-dostal-do-hledacku-policie-78132>

¹³¹ *Kauza Čapí hnízdo přehledně. Jak se premiér Babiš dostal do hledáčku policie* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/den-rozhodnuti-o-capim-hnizde-jak-se-premier-dostal-do-hledacku-policie-78132>

¹³² *Předpis 14/2017 Sb.* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=14&r=2017>

¹³³ *Poslanci přehlasovali veto zákona o střetu zájmů* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2009036-poslanci-prehlasovali-veto-zakona-o-stretu-zajmu>

¹³⁴ *Lex Babiš platí beze změn, ÚS zamítl návrhy prezidenta i poslanců* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/02/lex-babis-plati-beze-zmen-us-zamitl-navrhy-prezidenta-i-poslancu/>

Tento proces ale museli zkraje roku 2018 opakovat, protože v říjnu 2017 proběhly nové volby, čímž oběma mužům imunita opět nabyla. Hnutí ANO v nich jasně zvítězilo, když získalo 29,64 % hlasů, zatímco druhá ODS dosáhla pouze na 11,32 %. Po prvním neúspěšném pokusu získat pro svou koalici důvěru vládla vláda Andreje Babiše v demisi, a to až do června 2018, kdy se podařilo ustavit menšinovou koalici hnutí ANO a ČSSD s podporou opoziční KSČM. Ještě předtím, koncem roku 2017 ukončil OLAF své vyšetřování, přičemž došel k závěru, že existuje podezření na dotační podvod. Jeho zprávu však české úřady odmítly zveřejnit.¹³⁵

Asi největší skandál v celé kauze přišel v listopadu 2018. Dvojici reportérů zpravodajského serveru *Seznam zprávy*, Sabině Slonkové a Jiřímu Kubíkovi, se totiž ve Švýcarsku povedlo vypátrat do té doby nezvěstného premiérova syna. Andrej Babiš mladší jim navíc na kameru prohlásil, že byl svým otcem unesen na Krym, aby nemohl v případě svědčit.¹³⁶ Toto tvrzení Babiš – jako už mnohokrát předtím – jednoznačně odmítl se slovy, že se jedná o kampaň proti jeho osobě a že novináři zneužívají špatného zdravotního stavu jeho syna.¹³⁷ Případ vyvolal vlnu ostrých reakcí ze strany veřejnosti i opozičních stran. Ty dokonce vyvolaly ve Sněmovně hlasování o nedůvěře vládě, to ovšem vládní koalice díky hlasům komunistů ustála.

Policie ukončila své vyšetřování v březnu 2019 a následující měsíc předala spis celé kauzy státnímu zástupci Jaroslavu Šarochovi. V červenci zahájila úkony trestního řízení v souvislosti hospodařením Čapího hnízda, konkrétně pro podezření z krácení daně a dalších finančních deliktů.¹³⁸ O dva měsíce později přišlo – pro mnohé překvapivé – rozhodnutí Jaroslava Šarocha o zastavení trestního stíhání z toho důvodu, že firma podle

¹³⁵ *Zveřejňujeme kompletní znění závěrečné zprávy OLAF o vyšetřování dotace na Farmu Čapí hnízdo* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zprava-olaf-capi-hnizdo-kompletni-andrej-babis/r~e4e4d5c8f62111e7984d0cc47ab5f122/>

¹³⁶ *Průlomové svědectví v kauze Čapí hnízdo. Slonková a Kubík vypátrali zmizelého Babišova syna* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prulomove-svedectvi-v-kauze-capi-hnizdo-slonkova-a-kubik-vypatrali-zmizeleho-babisova-syna-60198>

¹³⁷ *Pečlivě připravená kampaň, prohlásil premiér Babiš. Na dotazy novinářů znovu neodpověděl* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/capi-hnizdo-kausa-andrej-babis-premier-2018_1811151520_ako

¹³⁸ *Kauza Čapí hnízdo přehledně. Jak se premiér Babiš dostal do hledáčku policie* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/den-rozhodnuti-o-capim-hnizde-jak-se-premier-dostal-do-hledacku-policie-78132>

něj pravidla udělování dotací neporušila.¹³⁹ Verdikt však ještě mohl zvrátit nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, a ten to také v prosinci 2019 učinil (nikoliv však u všech podezřelých, pozn. aut.).¹⁴⁰ Vyšetřování tak pokračuje i přes současnou koronavirovou krizi i nadále a konečný verdikt v něm ještě nepadl.

NAHRÁVKY A PLESL

Čapí hnízdo ovšem nebyl jediný problém, jenž poznamenal Babišovo politické působení. Afér, které v souvislosti s osobou současného premiéra okupovaly titulní stránky novin a zpravodajských serverů bylo hned několik. Rozsah této práce bohužel nedovoluje se jim věnovat více do hloubky, připomeňme zde tedy aspoň kauzu korunových dluhopisů¹⁴¹ či spor se slovenským státem ohledně údajné Babišovy spolupráce s StB pod krycím jménem Bureš.¹⁴² Z hlediska zvoleného tématu práce i sledovaného období jsou pro nás však důležitá hlavně obvinění z ovlivňování obsahu zveřejňovaných médií vlastněnými koncernem Agrofert, o jejichž převzetí v roce 2013 jsem psal již v první kapitole.

Jádro případu spadá do poloviny roku 2017, což znamená, že se do značné míry překrývá s kauzou Čapí hnízdo. Debatu o potenciálním zneužívání zmíněných médií ve svůj prospěch už ovšem vyvolala samotná akvizice MAFRY v roce 2013. Tehdy, ačkoliv se Babiš dušoval, že může „na zdraví svých dětí odpřisáhnout, že nikdy nezasáhne do práce Mafry“,¹⁴³ řada redaktorů na protest proti novému vlastníkovi z mediálního domu odešla. Část z nich, vedená bývalým šéfredaktorem *Lidových novin* Daliborem Balšínkem pak v roce 2014 založila zpravodajský server *Echo24.cz*. Druhá skupina v čele s Robertem Čásenským pro změnu založili „reportážně-investigativní měsíčník“ s názvem *Reportér*.

¹³⁹ *Stíhání v kauze Čapí hnízdo je zastaveno. Zvrátit to může už jen šéf žalobců* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/statni-zastupitelstvi-capi-hnizdo-stihani-zastaveni.A190913_105911_domaci_onkr

¹⁴⁰ *Kauza Čapí hnízdo pokračuje. Šéf žalobce Zeman obnovil trestní stíhání Babiše a Mayerové* [online]. [cit. 2020-07-06]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kauza-capi-hnizdo-pavel-zeman-rozhodnuti-andrej-babis-nejvyssi-statni_1912041307_kno

¹⁴¹ *Babiš a korunové dluhopisy: Stíhání je ze hry, doplacení daně ještě ne. Od řady firem ho finanční správa chce* [online]. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://denikn.cz/55641/babis-a-korunove-dluhopisy-stihani-je-ze-hry-doplaceni-dane-jeste-ne-od-rady-firem-ho-financni-sprava-chce/>

¹⁴² *KS ZNB – Správa ŠtB Bratislava (Séria: II)* [online]. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://www.upn.gov.sk/projekty/regpro/zobraz/?typ=kraj&knih=75&strana=18&zaznam=68924>

¹⁴³ *Babiš: ‚Prohlašuji na zdraví svých dětí, že nikdy nezasáhnu do práce Mafry‘* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/i4HhS/babis-prohlasuji-na-zdravi-mych-deti-ze-nikdy-nezasahnu-do-prace-mafry>

S ohledem na to, že v téže době se Babiš se svým hnutím dostal do Poslanecké sněmovny, se dále posílila debata o postavení českých médií a jejich propojení s politikou.¹⁴⁴

V polovině roku 2017, tedy v době, kdy byla v plném proudu i kauza Čapí hnízdo, dostala tato debata zcela nový náboj. Na anonymním twitterovém účtu (k dnešnímu dni již neexistujícím¹⁴⁵) nazvaném podle bývalého agenta StB Julia Šumana se totiž v té době objevilo postupně několik tajně pořízených nahrávek usvědčující Andreje Babiše z ovlivňování „svých“ médií. Babiš na nich totiž hovoří s tehdejší redaktorem *Mladé fronty DNES* Markem Přibilem o chystaných článcích namířených proti jeho politickým oponentům, zejména proti Milanovi Chovancovi, v té době ministru vnitra za ČSSD.

Aféra samozřejmě vyvolala velký rozruch v opozičních stranách a té části společnosti, která se potenciálního vlivu v té době stále ještě ministra financí na obsah zveřejňovaný v jeho médiích obávala už předtím. Babiš sice potvrdil autenticitu nahrávky, zároveň ji však označil za zmanipulovanou a součást „cílené a koordinované akce, která ho má zlikvidovat.“ Dále dodal, že se jedná o provokaci z Přibilovy strany a kampaň proti jeho osobě.¹⁴⁶

Do obtížné situace se tím samozřejmě dostala i redakce *MF DNES*, potažmo pak celé MAFRY, což byla nucena řešit Přibilovým vyhazováním ze svých řad. Následovalo facebookové prohlášení více než 150 novinářů distancující se od Přibilova jednání stejně jako od jakéhokoli vlivu, který by Babiš mohl na jejich činnost mít:

„Razantně se distancujeme od chování našeho kolegy, protože je neprofesionální a nemorální. Odmítáme, aby měl Andrej Babiš jakoukoliv možnost skrytě ovlivňovat nebo manipulovat obsah našich článků.“

- Redakce *MF DNES* a *iDnes.cz*¹⁴⁷

¹⁴⁴ BEDNAŘÍK, Petr. JIRÁK, Jan. KÖPPOVÁ, Barbora. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

¹⁴⁵ Nahrávky kompilované do zhruba pětiminutového videa jsou nicméně stále dostupné youtubovém kanále Skupiny Šuman zde: <https://www.youtube.com/watch?v=rAKJRzac2T0&t=32s>. Na Twitteru je stále k nalezení náhradní účet tzv. Skupiny Šuman, ten však už zmiňované nahrávky neobsahuje.

¹⁴⁶ *Babiš přiznal, že na nahrávkách s novinářem hovoří on, trvá ovšem na tom, že jsou zmanipulované* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65719320-babis-priznal-ze-na-nahravkach-s-novinarem-hovori-on-trva-ovsem-na-tom-ze-jsou-zmanipulovane>

¹⁴⁷ *Prohlášení novinářů MF DNES a iDNES.cz* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/iDNES.cz/posts/10154599276226314>

Šéfredaktor *MF DNES* Jaroslav Plesl následně v rozhovoru pro Český rozhlas prohlásil, že o schůzkách ministra financí s Příbitem nevěděl a vyjádřil se, že podle jeho názoru Babiš svá média neovlivňuje a neovlivňoval ani nikdy v minulosti. Redakce ČRo ovšem na stejném místě připomíná svědectví dvou bývalých redaktorů *Mladé fronty*, Martina Bibena a Jana Novotného svědčící o opaku.¹⁴⁸ Pro Andreje Babiše měla tato kauza nakonec zcela konkrétní dopad v tom, že byl v jejím důsledku nucen vzdát se vlastnictví MAFRY a společně se zbytkem Agrofertu ji převést do svěřeneckých fondů. Obavy z možného ovlivňování koncernem vlastněných médií ze strany současného premiéra, a to i na mezinárodním poli,¹⁴⁹ panují dodnes.

¹⁴⁸ *Jaroslav Plesl: MF Dnes je nejsvobodnější médium v Česku. Volá mi Babiš i další politici* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jaroslav-plesl-mf-dnes-je-nejsvobodnejsi-medium-v-cesku-vola-mi-babis-i-dalsi-6517157>

¹⁴⁹ *Zahraniční odborníci varují: Babiš ovládá média, politici tlačí na novináře* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/zahranicni-odbornici-varuji-babis-ovlada-media-politici-tlaci-na-novinare/>

III. ANALÝZA STRANICKÝCH A NÁZOROVÝCH INKLINACÍ SLEDOVANÝCH MÉDIÍ

Následující stěžejní kapitola této práce bude rozdělena do dvou podkapitol. V té první budou popsány demografické skupiny sdružující se kolem jednotlivých médií v každé zemi a jejich politické či názorové tendence. Čerpáno přitom bude převážně z výsledků výzkumů nezávislých výzkumných center a think-tanků (Pew Research Center, Hitwise) či specifických projektů zpracovaných u příležitosti voleb či jiné události většího společenského významu (Mapa voličů 2017). Zkoumanými demografickými faktory budou věk, pohlaví, sociální zázemí a politické názory čtenářů / diváků jednotlivých platforem.

Druhá a zároveň nosná část této kapitoly potom bude analyzovat skutečné či domnělé názorové a politické inklinace samotných redakcí zmíněných médií, přičemž stěžejním prvkem určujícím pozici každého média budou názorové publicistické žánry jako komentáře, sloupky nebo glosy. V případě absence podobné rubriky (například u veřejnoprávní platformy) bude přihlíženo k jiným faktorům, jako kterým osobnostem a názorovým formacím (z pravé či levé strany politického spektra) bylo v daném médiu poskytnuto více času a prostoru k vyjádření svých stanovisek.

1. DEMOGRAFICKÁ PROFILACE PUBLIK SLEDOVANÝCH MÉDIÍ

A) USA

The New York Times

Podle studie společnosti Hitwise, zaměřené na chování lidí na online platformách, z roku 2017 byla čtenářská obec *The New York Times* relativně rovnoměrně rozložená mezi pohlavími, kdy 52 % odběratelů představovali muži a zbylých 48 % ženy. U obou pohlaví však hrály prim rozdílné věkové skupiny. U mužů to byli především „starší mileniálové a mladší Generace X,“ tedy skupina od 35 do 44 let, zatímco u žen převládaly starší čtenářky z generace tzv. baby boomers, tedy zhruba 55 až 64 let. Muži se podle studie nejvíce zajímali o technologická a finanční témata, ženy se pak zaměřovaly na umělecká a zdravotnická témata.

Lehce přes polovinu čtenářů *Timesů* bylo ženatých či vdaných (56 %), což koreluje s hlavními věkovými skupinami odebírajícími tyto noviny, zároveň však vykazovali více jak dvojnásobnou (201 %) pravděpodobnost oproti celostátnímu průmětu, že navštíví rubriky a články zaměřené na téma sexuálních menšin a LGBT hnutí. To však může znamenat pouze větší angažovanost a zájem o tato témata, protože studie naznačuje, že u průměrného odběratele *Timesů* existuje o 40 % větší pravděpodobnost, že se bude zajímat o mezinárodní dění a problematiku menšin, a více než třetina z nich by se zúčastnila protestu kvůli problému, který považují za zásadní.

S tím souvisí i popularita politických témat u odběratelů tohoto média. Politická rubrika patří dlouhodobě k těm nejpoblárnějším v rámci novin a je určitým paradoxem, že podle deníku *The Denver Post* vzrostl počet placených odběrů *The New York Times* o 41 tisíc v prvním týdnu po zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem.¹⁵⁰ Podle Hitwise je totiž většina čtenářů *Timesů* buď jednoznačně (37 %), nebo částečně (35 %) nakloněna Demokratické straně. U nezanedbatelné menšiny (10 %) nicméně existuje pravděpodobnost, že budou „ultrakonzervativní,“ protože část čtenářů kromě *Timesů* pravidelně navštívuje i pravicově zaměřené platformy. Hitwise však upozorňuje, že se nemusí jednat pouze o skutečnou názorovou inklinaci odběratelů *The New York Times*, ale pouze o zájem získat i další názory a úhly pohledu na danou problematiku.¹⁵¹

Political Leanings

37% more likely to be
a **Super Democrat**

35% more likely to be
an **On the Fence Liberal**

10% more likely to
be a **Ultra Conservative**

Source: Hitwise

Politické inklinace diváků NY Times
Zdroj: [hitwise.com](https://www.hitwise.com)

¹⁵⁰ *New York Times pushes back against Trump, says subscriptions rose since election* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://www.denverpost.com/2016/11/17/ny-times-subscriptions-since-election/>

¹⁵¹ *Publishers with Audience Insights Form Better Content: NY Times Study* [online]. [cit. 2020-07-10]. Dostupné z: <https://www.hitwise.com/en/articles/ny-times/>

CNN

Ačkoliv by se mohlo na první pohled zdát, že tato kabelová televizní stanice bude přitahovat demograficky podobnou skupinu diváků jako *The New York Times*, dostupná data ukazují jisté odchylky. Podle analýzy obecnostva CNN zpracované skupinou výzkumníků z MIT Media Lab v roce 2012 je vzorovým divákem CNN „žena s vysokoškolským vzděláním mezi 25 a 54 lety, která inklinuje spíše k levici – avšak dává přednost neutrálnímu podání zpráv – a zajímá se více o národní (americká) než mezinárodní a lokální témata.“

Z přiloženého dotazníku pak vyplývá, že více než polovina diváků stanice (51,7 %) je nezadaných a ekonomicky náleží zhruba ke střední až vyšší třídě. CNN je mezi nimi vnímána většinou pozitivně a 38 % z nich stanici sleduje alespoň jednou za den. Co se týče stranických preferencí, vzhledem ke zjištěnému prototypu asi příliš nepřekvapí, že nadpoloviční většina z nich (55,2 %) podporuje Demokratickou stranu, republikáni mají podporu u necelé třetiny (29,3 %) z nich.¹⁵²

2. Marital status, household income, education		Create Chart	Download
		Response Percent	Response Count
Single; Household income: \$0-50k; Education: no college		0.0%	0
Single; Household income: \$0-50k; Education: college/grad school		34.5%	20
Single; Household income: \$50-100k; Education: no college		5.2%	3
Single; Household income: \$50-100k; Education: college/grad school		17.2%	10
Single; Household income: \$100-150k; Education: no college		1.7%	1
Single; Household income: \$100-150k; Education: college/grad school		3.4%	2
Single; Household income: \$150k+; Education: no college		0.0%	0
Single; Household income: \$150k+; Education: college/grad school		3.4%	2
Married; Household income: \$0-50k; Education: no college		0.0%	0
Married; Household income: \$0-50k; Education: college/grad school		1.7%	1
Married; Household income: \$50-100k; Education: no college		0.0%	0
Married; Household income: \$50-100k; Education: college/grad school		13.8%	8
Married; Household income: \$100-150k; Education: no college		0.0%	0
Married; Household income: \$100-150k; Education: college/grad school		10.3%	6
Married; Household income: \$150k+; Education: no college		0.0%	0
Married; Household income: \$150k+; Education: college/grad school		8.6%	5
answered question			58

Demografie diváků CNN
Zdroj: Audience Report on CNN 2012

¹⁵² HASHMI, Ali, Shaina HUMPHRIES, Maureen LAFORGE a Jean SONG. *Audience Report on CNN* [online]. 2012, , 2-4 [cit. 2020-07-11]. Dostupné z: http://web.media.mit.edu/~a_hashmi/portfolio/audience_report_cnn_ali_hashmi_medill.pdf

Poohlédneme-li se po novějších datech, zjistíme, že časopis *Forbes* věnoval v roce 2018 tématu demografie publika CNN samostatný článek. V něm cituje institut behaviorálních studií Nielsen, který došel k podobnému zjištění, a sice, že 33 % pravidelných diváků stanice jsou lidé ve věku 25 až 54 let.¹⁵³

Fox News

U této televizní stanice jsou k dispozici oproti předchozím dvěma platformám aktuálnější údaje. První část z nich byl sesbírána k 1. únoru 2019 na politický marketing zaměřenou společností Public Opinion Strategies a porovnává obecnstvo Fox News s jejich přímým rivalem na poli kabelových stanic, MSNBC. Z tabulek zveřejněných na stránkách společnosti vyplývá, že přesně polovina diváků Fox News je starší 50 let a skupiny mezi 18 až 34 a 35 až 49 lety jsou rovnoměrně zastoupeny po 25 %. Dalším ukazatelem je rasová diverzita obecnstva, kde už zdaleka taková vyváženost nepanuje, protože plných 74 % příznivců Fox News jsou běloši, zatímco černošská a hispánská komunita nejsou dohromady zastoupeny ani 20 %.¹⁵⁴ Jak však ukazují příložené tabulky, ani v jednom ukazateli není Fox News příliš vzdálená od MSNBC.

	Fox News	MSNBC
18-34	25%	25%
35-49	24%	19%
50-64	30%	31%
65+	20%	24%

Věk diváků Fox News a MSNBC
Zdroj: pos.org

	Fox News	MSNBC
White	74%	70%
Black	10%	19%
Hispanic	9%	8%

Rasové zastoupení diváků FoxNews a MSNBC
Zdroj: pos.org

¹⁵³ *Has CNN Discovered 'The Fountain Of Youth' In Cable News?* [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/jonathanberr/2018/03/02/has-cnn-discovered-the-fountain-of-youth-in-cable-news/#1bc90c5e6a7a>

¹⁵⁴ *WHO'S WATCHING? A LOOK AT THE DEMOGRAPHICS OF CABLE NEWS CHANNEL WATCHERS* [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://pos.org/whos-watching-a-look-at-the-demographics-of-cable-news-channel-watchers/>

Překvapivá shoda panuje i ve třetí sledované kategorii, kterou je socioekonomické zázemí diváků obou médií. U Fox News i MSNBC je zhruba třetina ohrožena chudobou nebo náleží k méně vydělávající pracující třídě, necelá polovina reprezentuje střední třídu a zbývající přibližně čtvrtina se potom řadí k vyšší střední či vyšší třídě. U obou stanic je také nadpoloviční většina jejich diváků zaměstnaných. Rozdíly nastávají až u vzdělání, kdy téměř polovina publika MSNBC (43 %) má vysokoškolské vzdělání, zatímco u Fox News je to pouhých 29 %.¹⁵⁵

	Fox News	MSNBC
Poor	8%	8%
Working Class	25%	23%
Middle Class	44%	44%
Upper Middle Class	19%	21%
Well To Do	3%	4%

*Ekonomické zázemí diváků FoxNews a MSNBC
Zdroj: pos.org*

	Fox News	MSNBC
High School or Less	35%	23%
Some College	35%	34%
College Graduate	17%	28%
Post-Graduate Degree	12%	15%

*Vzdělání diváků FoxNews a MSNBC I
Zdroj: pos.org*

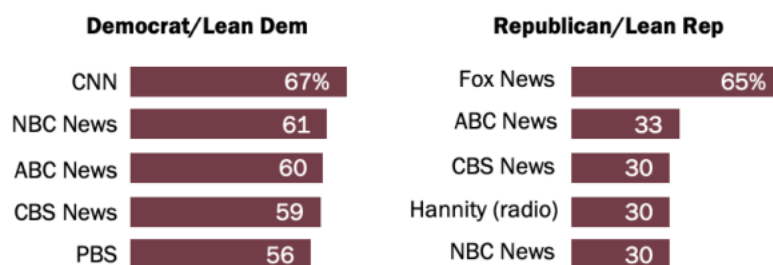
Údaje ohledně politických a názorových tendencí diváků Fox News potom poskytuje nezávislý washingtonský think tank Pew Research Center. Ten ve svém článku *5 facts about Fox News* z dubna roku 2020 zkoumá přednostně právě toto téma. Na úvod uvádí, že zhruba 40 % Američanů považuje Fox News za důvěryhodný zdroj informací, zároveň však přibližně stejné procento lidí zastává přesně opačný názor. Rozdíly nastávají při zkoumání důvěry médií u voličů jednotlivých politických stran. Článek konstatuje, že dvě třetiny (65 %) republikánů a Republikánské straně nakloněných voličů považuje Fox News za důvěryhodný zdroj pro čerpání informací o společenském a politickém dění v zemi, zatímco pouhá třetina prý důvěřuje i jiným platformám.

¹⁵⁵ WHO'S WATCHING? A LOOK AT THE DEMOGRAPHICS OF CABLE NEWS CHANNEL WATCHERS [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://pos.org/whos-watching-a-look-at-the-demographics-of-cable-news-channel-watchers/>

Naopak u voličů Demokratické strany je možné pozorovat přesně opačný trend. Téměř dvě třetiny z nich (61 %) uvádí, že ke zprávám z Fox News nechovají přílišnou důvěru, přičemž rozdíl je ještě větší u liberálnějšího křídla této strany, kde Fox News nedůvěřuje plných 77 % respondentů. U umírněnějších a konzervativních demokratů je toto číslo o poznání menší, nedosahuje dokonce ani poloviny oslovených lidí (48 %). Nicméně, i někteří demokratičtí příznivci čerpají z Fox News informace alespoň jednou týdně a asi nepřekvapí, že toto číslo je větší u umírněných demokratů (29 %) než u těch liberálních (15 %).¹⁵⁶

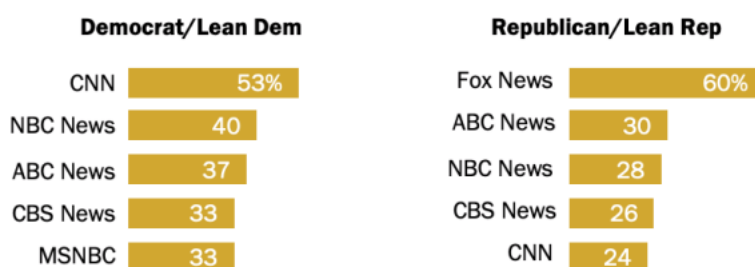
Republicans place trust in one source, Fox News, far more than any other ...

% who trust each source for political and election news (first 5 shown)

... and rely on Fox News far more for political news

% who got political and election news from each source in the past week (first 5 shown)

Note: Order of outlets does not necessarily indicate statistically significant differences.

Source: Survey of U.S. adults conducted Oct. 29-Nov. 11, 2019.

"U.S. Media Polarization and the 2020 Election: A Nation Divided"

PEW RESEARCH CENTER

*Míra důvěry v americká média
Zdroj: pewresearch.org*

¹⁵⁶ *5 facts about Fox News* [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/04/08/five-facts-about-fox-news/>

B) VELKÁ BRITÁNIE

The Guardian

Podobně, jako tomu bylo u názorového vymezení deníku, i demografické údaje o svém čtenářstvu nám poskytují manchesterské noviny samy. V jejich reklamním sdělení z roku 2013 připomínajícím svou povahou tiskovou zprávu se můžeme dočíst, že 59 % procent jejich čtenářské obce spadalo do kategorie AB a 86 % do kategorie ABC1¹⁵⁷. Pro srovnání uvádějí procentuální zastoupení těchto kategorií v celostátním měřítku, kde do kategorie AB spadá necelá čtvrtina (24 %) a do kategorie ABC1 zhruba polovina (53 %) občanů. Podle čtenářského profilu *The Guardian* a komentářové sekce *The Observer* byla v roce 2018 kategorie ABC1 zastoupena ve stejné míře.¹⁵⁸ Z toho lze usuzovat, že deník, jak v tištěné, tak online podobě vyhledávají především vzdělanější a ekonomicky zabezpečené lidi.

Vrátíme-li se k údajům z roku 2013, zjistíme také, že věk čtenářů *The Guardian* do značné míry kopíruje rozložení věkových skupin ve společnosti jako celku a že všechny věkové skupiny jsou relativně rovnoměrně zastoupeny (15-34 let 31 %, 35-54 let 33 %, 55-65+ let 35 %¹⁵⁹). Tabulka dále uvádí, že ve čtenářské obci mírně převažují muži (56 %) nad ženami (44 %) a že téměř dvě třetiny (65 %) mají vysokoškolské vzdělání.

Ohledně politických a názorových tendencí svých odběratelů nepodává příslušný zdroj žádné informace, z otevřeně přiznaného (viz první kapitola) směřování deníku je však možné usuzovat, že většina příznivců *The Guardian* buď politicky inklinovat k labouristické levici, liberálním demokratům či jiným středolevicovým politickým stranám. V sociálních tématech je potom možné předpokládat, že část – převážně mladších – čtenářů bude zastávat progresivní postoje a akcentovat problematiky jako dostupné bydlení, práva menšin a souznění s hnutím LGBT.

¹⁵⁷ *The Guardian, our readers & circulation* [online]. [cit. 2020-07-13]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/advertising/guardian-circulation-readership-statistics>

¹⁵⁷ Socioekonomické ukazatele demografického klasifikačního systému NRS Social grade užívaného ve Velké Británii; občany rozděluje podle jejich ekonomického statutu a vzdělání na kategorie A až E, přičemž AB a ABC1 představují dvě nejvýše postavené skupiny ve společnosti – tedy střední a vyšší třídu, pozn. aut.

¹⁵⁸ *The Guardian and Observer reader profile* [online]. [cit. 2020-07-13]. Dostupné z: <https://image.guardian.co.uk/sys-files/Guardian/documents/2012/08/22/Printreaderprofile.pdf>

¹⁵⁹ *The Guardian, our readers & circulation* [online]. [cit. 2020-07-13]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/advertising/guardian-circulation-readership-statistics>

The Guardian and Observer reader profile

Hard to reach
95% read no other quality newspaper

Affluent
85% are ABC1

Well travelled
Taking 4 trips per year

Arts and culture lovers
4+ trips to art galleries and theatres per year

Progressive
60% of readers are progressives

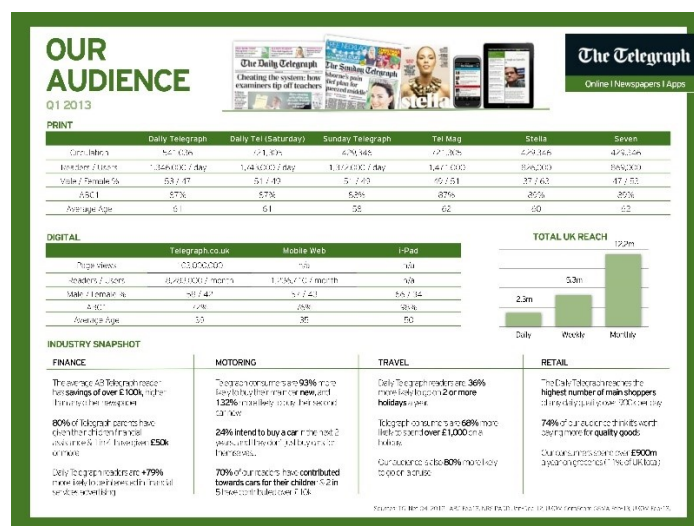

Food and drink aficionados
£81 a week on groceries

The Telegraph

Také v tomto případě přináší důležité informace o svých čtenářích médium samotné. V přehledu nazvaném *Our Audience* pokrývajícím první kvartál roku 2013 se uvádí, že plných 87 % odběratelů tištěné verze *The Telegraph* spadá do skupiny ABC1, zatímco u digitální verze je to 72 %. U obou lehce převažují muži nad ženami (53 % u tištěné, 58 % u digitální verze), co se však značně liší, je průměrný věk čtenářů obou platform. Zatímco u papírového média přehled uvádí, že průměrný věk čtenářů se pohybuje mezi 58 až 62 lety (v závislosti na edici, pozn. aut.), u online verzí je to 35 až 39 let. Určitou výchylku ve všech ukazatelích vykazuje kategorie i-Pad měřící data uživatelů používajících produkty *The Telegraph* z tohoto druhu zařízení. Průměrný věk se tu pohybuje okolo 50 let a plných 98 % uživatelů této kategorie spadá do skupiny ABC1.¹⁶⁰

Aktualizovanější informace podává londýnská analytická firma YouGov, která v přehledu dat sesbíraných mezi květnem 2019 a květnem 2020 sleduje míru pozitivních názorů na tento deník. YouGov uvádí, že *The Telegraph* upřednostňují spíše muži (54 %) než ženy (46 %) a že z věkových skupin ho nejpriznivěji hodnotí mileniálové narození v letech 1982 až 1999 (37 %), následovaní Generací X narozenou v letech 1965 až 1981 a Baby Boomery narozenými mezi lety 1946 a 1964 (obě 23 %).¹⁶¹ O politickém a názorovém směřování čtenářů *The Telegraph* se ani jeden přehled nezmiňuje.

Data o čtenářích *The Telegraph*
Zdroj: i.telegraph.co.uk

¹⁶⁰ *Our Audience* [online]. [cit. 2020-07-14]. Dostupné z: https://i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/01863/Digital_Media_Pack_1863797a.pdf

¹⁶¹ *The Daily Telegraph* [online]. [cit. 2020-07-14]. Dostupné z: https://yougov.co.uk/topics/media/explore/newspaper/The_Daily_Telegraph

BBC

Vzhledem k tomu, že služba BBC News jakožto digitální odnož samotné BBC je dostupná divákům v mnoha zemích světa, je obtížné přesně určit jejich demografické charakteristiky. V tomto případě tedy poskytneme alespoň mezinárodní čísla sledovanosti / čtenosti této platformy, která stanice každoročně publikuje na svých stránkách. *Global Audience Measure*¹⁶² uvádí, že v roce 2019 týdně BBC sledovalo, poslouchalo či četlo 426 milionů diváků z celého světa, což znamenalo padesátimilionový nárůst oproti předchozímu roku.¹⁶³ Nejvíce (50 milionů) pocházelo z Indie, na druhém místě se umístila Nigérie (41 milionů) a za ní následovaly Spojené státy (38 milionů). Z dalších silně zastoupených zemí jako Keňa (15 milionů) nebo Bangladéš (12 milionů) vyplývá, že britská veřejnoprávní stanice má v duchu svého bývalého impéria silné vazby na země Commonwealthu jakožto na své bývalé kolonie. Ze stejného důvodu je logické i silné postavení stanice v USA.

Jediným demografickým údajem, který PR tým ve své zprávě uvádí je, že napříč všemi platformami, jež BBC provozuje, tvořilo 30 % diváků obecnost věku 15 až 24 let. To může, ale nemusí naznačovat trend uvnitř instituce samotné, že právě na tuto věkovou skupinu v mezinárodním měřítku cílí a že se snaží získávat si nové diváky s dlouhodobým potenciálem.

Konkrétnější, ačkoliv stále poměrně kusé, informace o pozici BBC na domácí scéně podává The Reuters Institute for the Study of Journalism při univerzitě v Oxfordu. Jeho *Digital News Report 2020*¹⁶⁴ uvádí BBC jako primární sdělovací prostředek ve Velké Británii, přičemž příslušný graf uvádí, že 55 % britských obyvatel sleduje rozhlasové a televizní vysílání stanice alespoň jednou týdně. Podobná čísla vykazuje i online mutace tohoto média, k níž si za týden najde alespoň jednou cestu 45 % populace. Institut však neuvádí žádná bližší demografická data i z toho důvodu, že monitoruje situaci po celém světě, nikoliv pouze ve Velké Británii.

¹⁶² *BBC international audience soars to record high of 426m* [online]. [cit. 2020-07-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/mediacentre/latestnews/2019/bbc-international-audience-record-high>

¹⁶³ *BBC'S Global audience rises to 376m* [online]. [cit. 2020-07-14]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/mediacentre/latestnews/2018/bbc-global-audience>

¹⁶⁴ *Digital News Report 2020* [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

BBC Global Audience Measure
Zdroj: BBC

C) ČESKÁ REPUBLIKA

Aktuálně.cz

Mediakit za rok 2019 vydávaný společností *Economia a. s.* (odpovídající ekvivalent bude použit i pro časopis *Respekt*) uvádí, že 52 % čtenářů *Aktuálně.cz* tvoří muži, zbylých 48 % potom ženy. Asi nepřekvapí, že u ryze online platformy je většina čtenářů mladšího věku, konkrétně je to 62 % ve věkové skupině 20 až 49 let. Příznivci serveru jsou potom podle očekávání zdatní v užívání internetu i mimo mediální sféru. Tři čtvrtiny z nich pravidelně nakupuje online a 72 % internet využívá pro sledování videí, trailerů a obrázků.

V určitém rozporu s těmito zjištěními pak ale může být fakt, že následující graf ukazuje, že pouze 17 % čtenářů má vysokoškolské vzdělání, zatímco podíl lidí, kteří nedosáhli ani na středoškolský diplom je více než dvojnásobný, konkrétně 39 %. S tímto údajem naopak koresponduje další graf uvádějící, že jen čtvrtina čtenářů *Aktuálně.cz* má čistý měsíční příjem v domácnosti nad 40 000 Kč. Na druhou stranu, další graf uvádí, že téměř polovina (43 %) se těší nadstandardní životní úrovni.¹⁶⁵

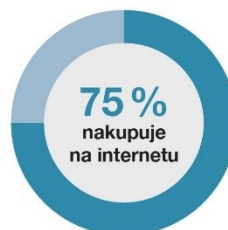
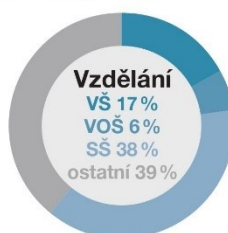
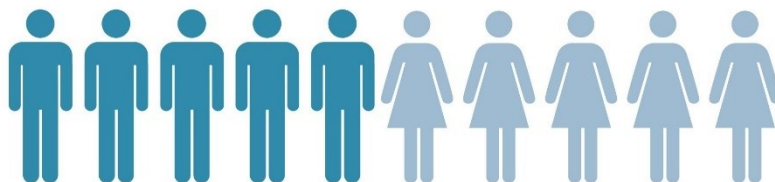
Data o politických preferencích čtenářů serveru nám poskytuje pražský tým sociologů ze společnosti *Behavio*. Jejich interaktivní voličská mapa sestavená u příležitosti voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2017 ukazuje, že k *Aktuálně.cz* měli blízko především voliči středopravých a pravicových stran (přesvědčení i potenciální, pozn. aut.), tedy ODS, TOP 09, KDU-ČSL a STAN (sběr dat probíhal v době, kdy poslední dvě jmenované strany měly společnou kandidátku, pozn. aut.) a Pirátů. Naopak příznivci levicových stran (ČSSD a KSČM) a stran často charakterizovaných jako populistické či extremistické (ANO, SPD) mají tendenci číst jiná média nebo *aktuálně.cz* přímo nedůvěřovat.¹⁶⁶

¹⁶⁵ *Aktuálně.cz Mediakit 2019* [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2019/02/aktualne.pdf>

¹⁶⁶ *Mapa voličů* [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <https://mapavolicu.behavio.cz/mapa/podzim>

Kdo sleduje Aktuálně.cz?

52 % muži, 48 % ženy

Kde nás čtenáři sledují?

Počet reálných uživatelů:
3 063 504 RU

Zobrazené strany:
102 974 955 PV

Zdroj: NetMonitor - SPIR - Gemius, STEM/MARK, srpen 2018

Zdroj: NetMonitor - SPIR - Gemius, STEM/MARK, Srpen 2018

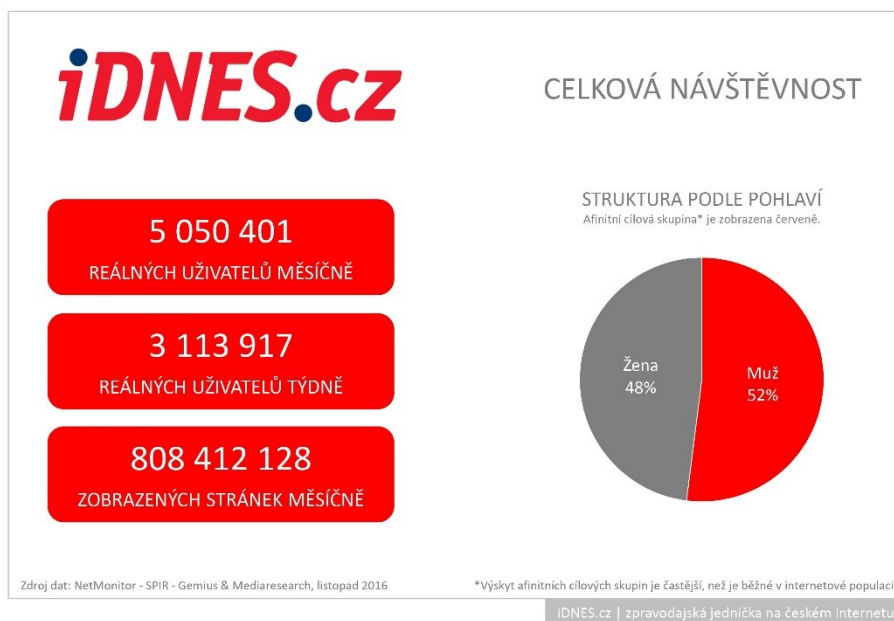
www.aktualne.cz

Čtenářský profil aktuálně.cz
Zdroj: *economia.cz*

iDnes.cz

Při pohledu na čtenářskou strukturu tohoto zpravodajského portálu je na první pohled nápadných několik podobností se serverem *Aktuálně.cz*. MAFRA ve svém přehledu *Čtenáři iDnes* uvádí, že „polovinu všech čtenářů tvoří lidé ve věku 20–39 let.“ Procentuální zastoupení mužů a žen je potom u obou serverů naprosto identické, i zde tedy muži tvoří 52 % čtenářů. Podobně jako u *Aktuálně.cz* jsou zde vysokoškoláci v menšině, v tomto případě reprezentují jednu čtvrtinu čtenářské obce. Ze socioekonomického srovnání se svým online konkurentem vychází *iDnes.cz* de facto nerozhodně, když třetina jeho čtenářů vykazuje čistý příjem domácnosti nad 30 000 korun.¹⁶⁷

Asi nepřekvapí, že *iDnes.cz* společně s *Mladou Frontou DNES* jsou patrně nejpopulárnější u přesvědčených a potenciálních voličů hnutí ANO a ČSSD. Voličská mapa Behavior však ukazuje i určitý přesah směrem k voličům Pirátské strany, což může naznačovat, že existuje specifická skupina lidí, která se rozhoduje mezi právě Piráty a například hnutím ANO.¹⁶⁸

Čtenářská struktura *idnes.cz*
Zdroj: *data.idnes.cz*

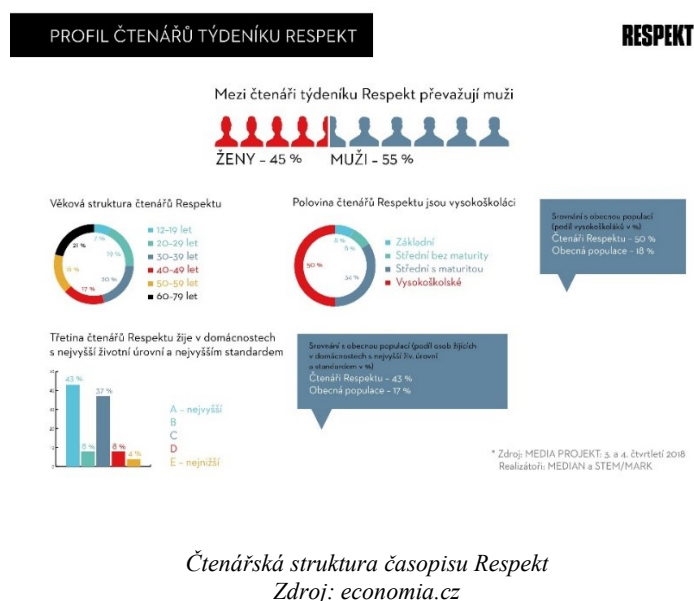
¹⁶⁷ *Čtenáři iDnes.cz* [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A170113_TVE_014_IDNES.PDF

¹⁶⁸ *Mapa voličů* [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <https://mapavolicu.behavio.cz/mapa/podzim>

Týdeník Respekt

I zde mezi čtenáři mírně převažují muži, v tomto případě je jejich podíl 55 %. *Respekt* se také, podobně jako oba zpravodajské servery, může pyšnit poměrně mladou čtenářskou obcí, lidé ve věku 12 až 39 let tu dohromady tvoří 37 %. Možná překvapivě však časopis vyhledávají i mnozí senioři, o čemž svědčí fakt, že věková skupina 60 až 79 je tu zastoupena 21 %. Při pohledu na uvedené grafy je však na první pohled patrné, že časopis si oproti svým ryze online konkurentům vede daleko lépe v přitahování vzdělaných a hmotně zabezpečených čtenářů. Plná polovina jeho příznivců má vysokoškolské vzdělání, zatímco lidé se základním a středním vzděláním bez maturity tvoří dohromady pouhých 16 % čtenářů. Stejně tak ze socioekonomického hlediska převažují lépe situovaní občané. Graf uvádí, že 51 % lidí spadá do nejvyšších příjmových kategorií A a B (u žádné z kategorií nejsou specifikovány konkrétní ukazatele, pozn. aut.), naopak do dvou nejnižších, C a E spadá pouze 12 %.¹⁶⁹

Interaktivní voličská mapa pak ukazuje, že *Respekt* čtou především přesvědčení a potenciální voliči Pirátské strany a TOP 09, tedy středopravých stran, u nichž je výrazně akcentovaná společensky liberální a v zahraniční politice na Evropskou unii orientovaná složka. Ostatní voliči, a to včetně těch, kteří by jinak ke zmíněným stranám mohli mít relativně blízko (například ODS a TOP 09, pozn. aut.) dávají přednost jiným médiím.¹⁷⁰

¹⁶⁹ *Respekt Mediakit* [online]. [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2019/09/respekt_mediakit_cz-2.pdf

¹⁷⁰ *Mapa voličů* [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <https://mapavolicu.behavio.cz/mapa/podzim>

2. ANALÝZA NÁZOROVÝCH INKLINACÍ SLEDOVANÝCH MÉDIÍ NA VYBRANÝCH UDÁLOSTECH

A) USA

Předtím, než přejdeme k samotné analýze, nastiňme si na tomto místě několik východisek. Pro začátek je nutné zmínit, jak sledovaná média vnímají samotní jejich diváci, tedy občané Spojených států. Henry Ferguson z kalifornské Santa Clara University ve svém článku *Partisanship in the Media: A Comprehensive Look at the History and Potential for Bias in News Media* z roku 2016 uvádí, že „40 % Američanů nevěří ve schopnost sdělovacích prostředků podávat celistvé, přesné a vyvážené informace“ a že míra důvěry v média v zemi systematicky upadá od druhé poloviny 90. let.¹⁷¹

Zajímavým hlediskem je i zkoumání povahy tvorby názorů a vnímání skutečné či imaginární zaujatosti médií u jejich diváků. Ferguson se na tomto místě odvolává na studii univerzity v San Diegu, jež došla k závěru, že „vnímání mediální zaujatosti je hluboce zakořeněno v osobních přesvědčeních a zkušenostech.“¹⁷² Ve výsledku „mají mediální výstupy značně komplexní povahu a vycházejí z homogenních lidských sítí a selektivních informačních návyků, které spíše posilují jejich už existující názory, než aby je měnily.“¹⁷³ Zjednodušeně řečeno to znamená, že diváci mají ve vztahu k mediální produkci velkou tendenci ke konfirmačnímu zkreslení a jako předpojaté vyhodnocují ty informační kanály, které s jejich názory nekonvenují.

“Conservatives tend to believe that there is a liberal bias in the media, while liberals tend to believe there is a conservative bias.”

¹⁷¹ Ferguson, Henry, "Partisanship in the Media: A Comprehensive Look at the History and Potential for Bias in News Media" (2016). *Advanced Writing: Pop Culture Intersections*. 17. http://scholarcommons.scu.edu/engl_176/17 (užita citace doporučena přímo v článku, pozn. aut.)

¹⁷² Ferguson, Henry, "Partisanship in the Media: A Comprehensive Look at the History and Potential for Bias in News Media" (2016). *Advanced Writing: Pop Culture Intersections*. 17. http://scholarcommons.scu.edu/engl_176/17

¹⁷³ Ferguson, Henry, "Partisanship in the Media: A Comprehensive Look at the History and Potential for Bias in News Media" (2016). *Advanced Writing: Pop Culture Intersections*. 17. http://scholarcommons.scu.edu/engl_176/17

Na jiném místě Ferguson zkoumá mediální návyky americké populace a zjišťuje, že průměrný Američan přijímá informace z nějakého druhu médií přibližně 490 minut (čili více než 8 hodin) denně. Na prvním místě je podle jeho zjištění televize, na kterou připadají v průměru rovné tři hodiny denně a která je také nejčastějším způsobem čerpání informací pro 87 % Američanů, následovaná internetem, z něhož čerpá 69 % lidí (většina lidí využívá zároveň více než jednu platformu, pozn. aut.). Ferguson také dodává, že 60 % Američanů upřednostňuje při sledování zpráv „přímé zdroje,“ jako jsou televizní stanice CNN a Fox News.¹⁷⁵

The New York Times

Článek autorů Tima Groseclose a Jeffreyho Milya, *A Measure of Media Bias*, publikovaný v odborném časopise *Quarterly Journal of Economics* v listopadu 2005 hned na druhé stránce konstatuje, že podle politické organizace ADA¹⁷⁶ vykazují *The New York Times* (společně s například *The Washington Post* či *USA Today*) silnou předpojatost ve prospěch liberálních postojů. Podle autorů se názorově pohybovaly „nalevo od průměrného člena Kongresu,“¹⁷⁷ a to i s ohledem na fakt, že ze sledovaného vzorku byly vyňaty publicistické texty a zkoumáno bylo pouze jejich zpravodajství.¹⁷⁸

I v období prezidentských kampaní v roce 2016 se deníku podle všeho určitá inklinace nevyhnula. Kolektiv autorů z Berkman Klein Center při Harvardské univerzitě ve své výzkumné publikaci *Partisanship, Propaganda and Disinformation: Online Media and*

¹⁷⁴ GROSECLOSE, Tim a Jeffrey MILYO. A Measure of Media Bias. *Quarterly Journal of Economics* [online]. 2005, **120**.(4.), 47 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25098770?seq=2#metadata_info_tab_contents

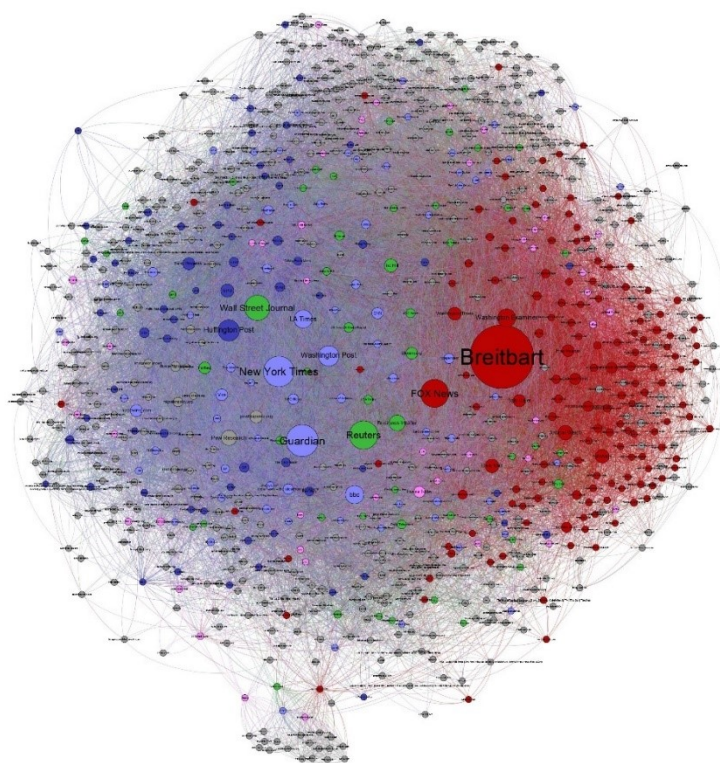
¹⁷⁵ Ferguson, Henry, "Partisanship in the Media: A Comprehensive Look at the History and Potential for Bias in News Media" (2016). *Advanced Writing: Pop Culture Intersections*. 17. http://scholarcommons.scu.edu/engl_176/17

¹⁷⁶ Americans for Democratic Action; podle zobrazených výsledků vyhledávače Google tato organizace sama inklinuje k liberálním a progresivním postojům, pozn. aut.

¹⁷⁷ GROSECLOSE, Tim a Jeffrey MILYO. A Measure of Media Bias. *Quarterly Journal of Economics* [online]. 2005, **120**.(4.), 47 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25098770?seq=2#metadata_info_tab_contents

¹⁷⁸ GROSECLOSE, Tim a Jeffrey MILYO. A Measure of Media Bias. *Quarterly Journal of Economics* [online]. 2005, **120**.(4.), 47 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25098770?seq=2#metadata_info_tab_contents

the 2016 U.S. Presidential Election nabízí sérii velice komplexních mediálních map zobrazujících pozice jednotlivých amerických médií (mainstreamových i jiných, pozn. aut.) podle různých aspektů zpracování informací. *The New York Times* se téměř na všech z nich vyskytuje relativně blízko středu, ale i tak ve všech případech figurují prokazatelně nalevo v modře vyznačené „demokratické“ části“ (níže mapa ukazující pozice jednotlivých médií obsahy sdílené ze sociální sítě Twitter ve vztahu k tématu imigrace).¹⁷⁹

Zdroj: Berkman Klein Center

¹⁷⁹ Faris, Robert M., Hal Roberts, Bruce Etling, Nikki Bourassa, Ethan Zuckerman, and Yochai Benkler. 2017. Partisanship, Propaganda, and Disinformation: Online Media and the 2016 U.S. Presidential Election. Berkman Klein Center for Internet & Society Research Paper. Dostupné z: <http://nrs.harvard.edu/urn-3:HUL.InstRepos:33759251> (užita citace doporučená přímo v textu)

Při bližším pohledu na rubriku „Opinion“ zjistíme, že v publicistické rovině *The New York Times* skutečně stranily Demokratické straně, ačkoliv podpora konkrétních kandidátů se u každého redaktora lišila. Redakční rada jako kolektivní orgán se ovšem, jak v případě demokratických primárek¹⁸⁰, tak v samotné prezidentské kampani¹⁸¹ rozhodla podpořit Hillary Clinton (tzv. endorsement; tradice vyjádření explicitní podpory některému z politických kandidátů, v anglosaském prostoru poměrně běžná, pozn. aut.).

„In the end, though, Mr. Sanders does not have the breadth of experience or policy ideas that Mrs. Clinton offers.“

- *The New York Times (Opinion)*

„Our endorsement is rooted in respect for her (Clinton’s) intellect, experience and courage.“

- *The New York Times (Opinion)*

I v případě sloupků na první pohled k demokratické kandidátce kritických, jako v případě *Hillary Clinton, Drowning in Email* reflektujícím skandál kolem zveřejnění emailové komunikace Johna Podesty se tato prodemokratická tendence ukazuje. Sloupek sice uznal, že se nejedná o první její přešlap a že její přístup k celé kauze (například odmítnutí zveřejnění projevů k členům Wall Street) měl potenciál její kampani uškodit. Text byl však uzavřen následujícími větami: *„But the nation should not be judging leadership as a measure of who is less untrustworthy. Mrs. Clinton has to answer questions about the report thoroughly and candidly. That is her best path back to the larger task of campaigning for the presidency.“*¹⁸² To minimálně implicitně dokazuje, že *The NY Times* byly v té době rozhodnuté podpořit její kandidaturu proti Donaldu Trumpovi bez ohledu na proměnlivost kampaně.

Patrně nejlépe toto stanovisko dokazuje další sloupek nazvaný příznačně *Why Donald Trump Should Not Be President*. Redakční rada v něm zdůrazňuje že volební sliby

¹⁸⁰ *Hillary Clinton for the Democratic Nomination* [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/01/31/opinion/sunday/hillary-clinton-endorsement.html>

¹⁸¹ *Hillary Clinton for President* [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/09/25/opinion/sunday/hillary-clinton-for-president.html>

¹⁸² *Hillary Clinton, Drowning in Email* [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/05/27/opinion/hillary-clinton-drowning-in-email.html>

Donalda Trumpa považovali za znepokojivé už od začátku jeho kampaně v roce 2016 a urguje dosud nerozhodnuté voliče, aby „si nalili čistého vína a podívali, kým Trump skutečně je,“ načež pokračují výčtem Trumpových volebních strategií a poukazují na jejich neupřímnost.¹⁸³

„... it became clear that Mr. Trump’s views were matters of dangerous impulse and cynical pandering rather than thoughtful politics.“

- *The New York Times (Opinion)*

Konečně pro toto tvrzení hovoří i dva texty publikované bezprostředně po volbách. V prvním z nich, sloupku *2016 Election Thank You Notes* z pera Ethana Coena koncipovaném jako povolební poděkování specifickým skupinám lidí, se explicitně píše toto: *„All our media friends. [...] You balanced a religious test at our borders, torture by our military, jokes about assassination, unfounded claims of a rigged election, boasts about groping and paradoxical threats to sue anyone who confirmed the boasts, against Hillary’s emails.“* Autor tím čtenářům sděluje, jaké skutečnosti o Donaldu Trumpovi vynesla americká média na povrch, když se snažil očernit Hillary Clinton v souvislosti s jejím emailovým skandálem, a děkuje jim (médiím) za to, že tak učinily.

Druhý text, *Her Loss*, jehož autorkou je sloupkařka *The Guardian* Lindy West, je potom takřka neskryvanou apoteózou osobní a politické kariéry Hillary Clinton a zároveň z feministických pozic naznačuje, že vítězství Donalda Trumpa je triumfem v západní společnosti hluboce zakořeněného sexismu ve prospěch bílých mužů. Podle autorky ženy – nespecifikuje, jestli má na mysli Spojené státy, západní země, či celosvětový jev – ani nevědí, jaké to je, když je někdo bere vážně. Možnými volebními přešlapy Clinton a ekonomickými důvody, proč někteří lidé dali přednost Trumpovi, se West ve sloupku nezabývá.¹⁸⁴

„He (Bill Clinton, pozn. aut.) must have known, every second, how good his wife was. Not just good, but “the best.” Better than everyone he’d ever met; better than him, even.“

¹⁸³ *Why Donald Trump Should Not Be President* [online]. [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/09/26/opinion/why-donald-trump-should-not-be-president.html>

¹⁸⁴ *Her Loss* [online]. [cit. 2020-07-19]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/projects/cp/opinion/election-night-2016/her-loss>

Tato zjištění jasně hovoří pro tvrzení, že ačkoliv jsou *The New York Times* široce považovány za seriózní médium, a ačkoliv pracují s ověřenými informacemi, určitá tendenčnost ve prospěch „liberálního establishmentu“ u nich vyzorovat lze.

CNN

Jak bylo uvedeno v sekci zabírající se demografickými specifikami diváků jednotlivých platforem, diváci CNN dávají – alespoň na papíře – přednost objektivnímu podávání informací. Příspěvky v názorové rubrice „Opinion“ se zdají tomuto fenoménu odpovídat, ačkoliv ne bez výhrad. Při hledání relevantních textů jsem objevil, že většina z nich se vykazuje relativně uměřeným tónem a že na rozdíl od *The New York Times* nejsou příspěvatelé, z nichž ne všichni jsou stálou součástí redakce CNN, nebyli tak jednostranní – či možná spíše explicitní – ve své podpoře Hillary Clinton. Svědčí o tom i fakt, že CNN nevydala během kampaně žádný oficiální endorsement a že u všech příspěvků připojila noticku, že názory vyjádřené v textech jsou pouze názory jejich autorů.

Paradoxně hned první zmíněný komentář, *Clinton Makes and Inherits History*, od profesorky univerzity v New Hampshire, Ellen Fitzpatrick, je věnovaný „historickému úspěchu,“ jakého Clinton jako ženská kandidátka na post amerického prezidenta dosáhla. Nicméně, i v tomto případě autorka nasadila poměrně uměřený a věcný tón a celou záležitost zasazuje spíše do historického kontextu ženských kandidátek před ní, aniž by jakkoliv výrazněji vystupovala proti Donaldu Trumpovi či Republikánské straně. Na druhou stranu, jakýsi implicitní obdiv autorky v směrem k demokratické kandidátce v textu přítomný je.¹⁸⁵

„Finally, Clinton has garnered a level of national exposure and recognition unlike any woman before her who sought the presidency.“

¹⁸⁵ *Clinton Makes and Inherits History* [online]. [cit. 2020-07-19]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/06/07/opinions/the-race-hillary-clinton-has-already-won-ellen-fitzpatrick/index.html>

Také druhý text zastává jednoznačnou stranickou linii. Nese název *Why Trump will never be presidential* a jeho autorem je americký komik a bývalý advokát Dean Obeidallah. Obdeidallah se v něm snaží čtenářům vysvětlit, proč je toho názoru, že Trump, ačkoliv si v té době už zajistil republikánskou nominaci, nikdy nebude mít způsoby hodné vrcholového politika. Jako příklad zde uvádí chronický nedostatek disciplíny demonstrováný na konferenci uspořádané po republikánském celonárodním sjezdu, kde Trump, místo aby se soustředil na nadcházející kampaň, osobně napadal jiného kandidáta z republikánských primárek, senátora Teda Cruze. Cruz totiž Trumpa odmítl v prezidentské kampani podpořit, za což se mu rozhodl Trump pomstít mimo jiné i tím, že zopakoval – v té době už vyvrácenou – konspirační teorii o tom, že Cruzův otec byl zapletený do atentátu na J. F. Kennedyho.¹⁸⁶

„The latest example of Trump's self-destructive tendencies came Friday morning, about 12 hours after a speech at the Republican National Convention...“

- CNN (Opinion)

Tyto dva příspěvky ovšem poněkud vyvažuje sloupek *Donald Trump isn't crazy* z pera spisovatele Michaela D'Antonia. Ten otevírá tím, že zmiňuje vyjádření Micheala Bloomberg, zakladatele agentury Bloomberg, a komentář zveřejněný v *The New York Times*¹⁸⁷ spekulující o tom, že Donald Trump je mentálně labilní a narušený jedinec. Tato tvrzení se pak snaží vyvrátit argumenty o tom, že Donald Trump naopak velice dobře ví, co dělá, protože si je „vědom toho, jak naše společnost uctívá celebrity,“ a dodává, že ani 16 protikandidátů v republikánských primárkách nebylo schopno Trumpa zastavit, ačkoliv na papíře měli všichni lepší kvalifikaci. Jádrem textu tvoří jakási stručná biografie Trumpovy schopnosti manipulování davem, v níž jsou čtenáři poodkryty i úryvky z rodinného života dnešního amerického prezidenta.

„If Trump is crazy, then he's crazy like a fox ... or perhaps a wolf.“

- CNN (Opinion)

¹⁸⁶ *Why Trump will never be presidential* [online]. [cit. 2020-07-19]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/07/25/opinions/trump-cant-be-presidential-obeidallah/index.html>

¹⁸⁷ *The Democrats Win the Summer* [online]. [cit. 2020-07-19]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/07/29/opinion/the-democrats-win-the-summer.html>

Zbylé dva texty, *Why the 2016 presidential debates really matter* a *The world is watching America's election* se potom zaobírají jednotlivými aspekty voleb jako takových a není z nich patrná podpora ani jednomu z kandidátů. Autorem prvního je profesor historie na Princetonské univerzitě, Julian Zelizer, pod druhým je podepsaná sloupkařka *The Miami Herald* a bývala dopisovatelka CNN Frida Ghitis. Zelizer ve svém textu poukazuje na fakt, že ačkoliv při bližší analýze neměly prezidentské debaty v historii na výsledek voleb přílišný vliv, tentokrát se možná televizní hlasatelé nemylí, když říkají, že nic podobného tu dosud nebylo. Jednoduše proto, že Zelizer je přesvědčen, že ani podobná dvojice kandidátů jako Trump a Clinton tu dosud nebyla.¹⁸⁸

„The three presidential debates this fall will probably be unlike anything we have seen before. Although commentators like to speak in hyperbole, in 2016 they could be right.“

- CNN (Opinion)

Ghitis pro změnu v tomto kontextu uvádí, že tyto volby jsou po celém světě sledované ještě daleko ostřeji než obvykle, a to i navzdory tomu, že americké prezidentské volby jsou tradičně jednou z nejsledovanějších politických událostí na světě (druhá polovina tvrzení je moje, pozn. aut.). Autorka zmiňuje Mexiko, které Trumpovy výroky proti imigrantům vnímalo jako osobní urážku, Írán, Indii, Rusko nebo země Latinské Ameriky. Je nicméně nutno přiznat, že na mnoha místech a u mnoha zmíněných zemí (Ghitis se zastavuje v podstatě na každém kontinentu a téměř u každé země, jež na daném kontinentu hraje významnější geopolitickou úlohu) je fascinace těmito volbami vysvětlována a udávána v souvislosti s Donaldem Trumpem, jeho výroky a jeho programem, nikoliv s jeho demokratickou soupeřkou.

„From Mexico to Iran, from Russia to India, this may just be the most closely watched election anywhere, ever.“

- CNN (Opinion)

Z těchto textů je možné usuzovat, že CNN měla v průběhu prezidentských voleb určitou tendenci upřednostňovat publicisty nakloněné spíše Demokratické straně, nicméně ne

¹⁸⁸ *Why the 2016 presidential debates really matter* [online]. [cit. 2020-07-19]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/09/11/opinions/presidential-debate-battle-royale-zelizer/index.html>

v takové míře jako *The New York Times*. Navíc je u ní patrnější snaha ukazovat oba kandidáty v pokud možno neutrálním světle, a zachovat si tak určitý odstup a objektivitu.

Fox News

Časopis *Quarterly Journal of Economics* zmíněný na začátku této podkapitoly v roce 2005 označil Fox News¹⁸⁹ společně s *The Washington Times* za jediná média, jež se názorově nepohybovala nalevo od průměrného kongresmana.¹⁹⁰ Ve druhé kapitole jsem pro změnu citoval výzkum nezávislého think tanku Pew Research Center, podle něž je z velkých amerických mediálních platforem Fox News vnímaná jako ta nejpředpojatější.¹⁹¹ Analyzované komentáře ale ukazují, že minimálně na internetové odnoži je stanice ochotná poskytnout prostor i názorovým oponentům.

S ohledem na vnímání stanice možná překvapivě, je poměrně nestranný hned první text z ledna 2016 nazvaný *Why 2016 will be most negative, nasty presidential campaign in modern American history*, u něž není uveden autor. Text na začátku stručně rekapituluje dosavadní průběh kampaně, shledává, že byl značně vyostřený, a předvídá, že v devíti měsících zbývajících do voleb se bude situace ještě zhoršovat. Za tento fenomén však nesvaluje vinu na ani jednoho z kandidátů, nýbrž na americké občany jako celek. Anonymní autor nezapomíná zdůraznit, že pravděpodobnost vyhrocené kampaně zvyšuje i fakt, že oba kandidáti mají záporná hodnocení popularity (approval rating), což prý znamená, že se oba budou snažit o to, aby ten druhý v hodnoceních ještě více propadl. V té samé pasáži také podniká krátký výlet do oblasti psychologie, když tvrdí, že „věnujeme větší pozornost negativním informacím, a nejenže je pro nás snazší si je zapamatovat, jsme i náchylnější šířit o kandidátovi negativní dojmy.“¹⁹²

¹⁸⁹ konkrétně televizní pořad *Fox News' Special Report*; televizní pořad z vlastní produkce stanice, zaměřený na zpravodajství a politický komentář

¹⁹⁰ GROSECLOSE, Tim a Jeffrey MILYO. A Measure of Media Bias. *Quarterly Journal of Economics* [online]. 2005, **120**.(4.), 47 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25098770?seq=2#metadata_info_tab_contents

¹⁹¹ *Fox News Viewed as Most Ideological Network* [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <https://www.people-press.org/2009/10/29/fox-news-viewed-as-most-ideological-network/>

¹⁹² *Why 2016 will be most negative, nasty presidential campaign in modern American history* [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/why-2016-will-be-most-negative-nasty-presidential-campaign-in-modern-american-history>

„Don't blame Donald Trump for this, or Hillary Clinton, or Barack Obama. Don't blame the media. It's not Facebook or Twitter. It's us.“

- Fox News (Opinion)

Pro Fox News poněkud tradičnější postoj zaujímá druhý komentář, *The genius of Trump's foreign policy* z pera ekonoma a profesora na University of Maryland Petera Moriciho. Ten na úvod konstatuje, že značná část republikánského establishmentu se připojila k tvrzení, že Donald Trump představuje v zahraniční politice bezpečnostní riziko.¹⁹³ Je však toho názoru, že navzdory svému přístupu, či možná právě díky němu, Trump odhalil „závažné nedostatky v zahraniční politice předchozích prezidentů.“ Osou textu je především kritika Obamovy administrativy a Hillary Clinton v otázce obchodních vztahů s Čínou, přístupu k imigrantům přicházejících zpoza mexických hranic či geopolitické situace ve východní Evropě.¹⁹⁴

„Trump's rhetoric may be clumsy and alarming, but his instincts are spot on.“

- Fox News (Opinion)

Zato třetí sledovaný text by pravděpodobně na webových stránkách Fox News patrně čekal jen málokdo. Už samotná osoba autora textu nazvaného *Hillary Clinton and the undisputed media bias against her*, Lannyho Davise, nezapadá zrovna do tradičně republikánských linií. Davis, povoláním právník, je totiž členem Demokratické strany, a co víc, bývalým poradcem prezidenta Billa Clintona a spolužákem Hillary z dob studií na právnické fakultě Yaleovy univerzity. Velkým paradoxem ovšem je, že si jej jako obhájce nenajal v roce 2018 nikdo jiný než Trumpův osobní právník Michael Cohen v době, kdy čelil federálnímu vyšetřování.¹⁹⁵ Ještě překvapivější je však samotná povaha jeho textu. Davis totiž porovnává ilegální dar Trumpovy rodinné nadace ve výši 25 000 dolarů na jeho volební kampaň s problémy, v nichž se ocitla kampaň Clinton v souvislosti s už zmiňovanou emailovou aférou, a pozornost, kterou oběma kauzám věnují sdělovací

¹⁹³ 50 G.O.P. Officials Warn Donald Trump Would Put Nation's Security 'at Risk' [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2016/08/09/us/politics/national-security-gop-donald-trump.html?_r=0

¹⁹⁴ *The Genius of Trump's foreign policy* [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/the-genius-of-trumps-foreign-policy>

¹⁹⁵ *Michael Cohen Hires Lanny Davis, Lawyer Close to the Clintons* [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/07/05/us/politics/michael-cohen-lanny-davis.html>

prostředky. A dochází k závěru, že liberální média v první řadě s *The New York Times* (sic!) informují o kauze Hillary Clinton mnohonásobně víc (konkrétně 20 zmínek o Trumpově porušení zákona proti 680 zmínkám o Clinton) než o Trumpově prohrěšku.¹⁹⁶

„Jonathan Allen, a widely respected nonpartisan journalist, wrote Saturday on Vox (an updated version of an article written months ago) about the media’s “5 unspoken rules for covering Hillary.” My favorite is #2: “Every allegation, no matter how ludicrous, is believable until it can be proven completely and utterly false. And even then, it keeps a life of its own in the conservative media world.”

- Fox News (Opinion)

Relativně nezávislým dojmem působí i politolog ze Stanfordovy univerzity Bill Whalen, autor čtvrtého textu. Jeho *Trumps come out swinging and wins second debate* je v podstatě analýzou druhé předvolební debaty, která mezi oběma kandidáty proběhla. Ačkoliv ji líčil ze svého osobního pohledu, zdržel se jakýchkoliv subjektivních postojů vůči jednomu nebo druhému z nich, jedinou výtku od něj schytali moderátoři debaty, Anderson Cooper ze CNN a Martha Raddatz z ABC za agresivnější přístup k Donaldu Trumpovi. Jinak se soustředil především na průběh debaty a probíraná témata (mezi nimi i zveřejněná nahrávka z roku 2005, na níž se Trump nelichotivě vyjadřuje o ženách) a za vítěze druhé debaty – na rozdíl od té první – označil Trumpa.¹⁹⁷

„I give this debate to Trump. He was in better form than the first encounter in Hofstra.“

- Fox News (Opinion)

Naopak jednoznačně prorepublikánsky, ačkoliv ne výrazně agresivně, vyznívá poslední text od pravidelné přispěvatelky Fox News, Liz Peek. Její *Can Hillary Clinton buy the 2016 election?* je toho názoru, že demokratická kandidátka v důsledku obnoveného federálního vyšetřování své emailové aféry ztratila jen pár dní před volbami (text vyšel 31. října 2016) podporu u klíčových skupin voličů. Ti nerozhodnutí totiž podle Peek

¹⁹⁶ *Hillary Clinton and the undisputed media bias against her* [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/hillary-clinton-and-the-undisputed-media-bias-against-her>

¹⁹⁷ *Trump comes out swinging and wins second debate* [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/trump-comes-out-swinging-and-wins-second-debate>

mohou v reakci na oznámení FBI k volbám nepřijít, což bude stát Clinton hlasy, a Trumpovu voličskou obec naopak může tato událost mobilizovat. Aby zachránila své šance na zvolení, bude se muset Hillary Clinton podle autorky textu spolehnout na značné finanční prostředky, jež pro svou kampaň vybrala, a v podstatě si tak „koupit“ volby.¹⁹⁸

„Hillary goes into the home stretch under pressure, with lagging enthusiasm and falling “favorables”, but with this to fall back on: piles of cash.“

- Fox News (Opinion)

Podle těchto pěti textů můžeme usuzovat, že na Fox News s největší pravděpodobností panuje určitá tendence podporovat republikánská stanoviska a ukazovat G.O.P. v příznivějším světle. Je však dost dobře možné, že minimálně na online zpravodajství této platformy není tato tendence zdaleka tak křiklavá, jak se mohli mnozí lidé dosud domnívat.

¹⁹⁸ *Can Hillary Clinton buy the 2016 election?* [online]. [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/can-hillary-clinton-buy-the-2016-election>

B) VELKÁ BRITÁNIE

Britští občané svým médiím dlouhodobě nevěří, přičemž významný propad v důvěře může být sledován právě v posledních letech. The Reuters Institute for the Study of Journalism ve své výroční zprávě uvádí, že od roku 2015 klesla důvěra veřejnosti v britské sdělovací prostředky o celých 20 %, z toho 12 % jenom mezi lety 2019-2020.¹⁹⁹ V současné době tak médiím věří pouze 28 % (!) Britů. Bližší pohled na jednotlivé tituly (včetně všech tří sledovaných v této práci) však vypovídá něco jiného. Z 15 hlavních médií se totiž pod hranicí 30 % důvěry respondentů pohybovalo pouze 5, konkrétně *Huffington Post* (dnes *HuffPost*, pozn. aut.), *Daily Mail* (shodně 28 %), *Daily Mirror* (23 %), *BuzzFeed News* (19 %) a *Sun* (16 %), z nichž navíc žádné nemá pověst seriózního titulu. Na druhém konci žebříčku se naopak pohybovala veřejnoprávní BBC s 64 % důvěrou, následovaná zpravodajskými kanály ITV News a Channel 4 (60 a 59 %).

Ani BBC se ovšem nevyhnuly spekulace o předpojatosti ve způsobu, jakým informuje o domácím a světovém dění. Zde je ovšem nutno opět vzít v potaz fakt zmiňovaný už na začátku této kapitoly, a sice, že u médií i jejich diváků funguje silná vzájemná dynamika konfirmačního zkreslení. Z toho vyplývá, že lidé s konzervativními názory mají tendenci vnímat BBC jako předpojatou ve prospěch liberálních stanovisek, a naopak.²⁰⁰ Na toto téma bylo v minulosti provedeno hned několik studií.²⁰¹²⁰² Z obou stran barikády se také objevila nařčení, že například v souvislosti s informováním o EU byla BBC – potvrzující teorii o konfirmačním zkreslení – tendenční jak ve prospěch liberálních postojů, tak ve prospěch těch konzervativních.²⁰³ Faktem ale zůstává, že v její objektivitu stále věří většina občanů.

¹⁹⁹ *Digital News Report 2020* [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

²⁰⁰ *Is the BBC biased? 40 per cent of people say yes – but disagree on which way* [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <https://inews.co.uk/culture/television/bbc-left-right-wing-bias-154917>

²⁰¹ *Trust review of the breadth of opinion reflected in the BBC's output - content analysis* [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/our_work/breadth_opinion/content_analysis.pdf

²⁰² *Review of BBC news and current affairs* [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/173734/bbc-news-review.pdf

²⁰³ *Remainers attacking the BBC should be wary of ending up with a British Fox News* [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <https://www.newstatesman.com/politics/religion/2018/04/remainers-attacking-bbc-should-be-wary-ending-british-fox-news>

U zbylých dvou sledovaných médií je tato důvěra sice citelně nižší, ani jedno z nich se však svými názorovými a stranickými tendencemi (jak bylo ukázáno v první kapitole) příliš netají, takže je možné, že ačkoliv je jejich celková důvěra nižší, u cílových skupin každého z nich může být naopak vyšší. Tento jev byl koneckonců prokázán v první části této kapitoly u televizní stanice Fox News.²⁰⁴

The Guardian

V souladu s tím, co už bylo o názorovém vymezení tohoto deníku (první kapitola) řečeno, není asi velkým překvapením, že *The Guardian* vydal i jasně formulovaná stanoviska k brexitové problematice. Jádrem analýzy proto budou editoriały (celkem čtyři, doplněné o jeden komentář, pozn. aut.) nazvané shodně *The Guardian view on* vyjadřující názory novin na jednotlivé fáze referenda o vystoupení Británie z EU. Tyto texty svou povahou připomínají americké endorsementy zmiňované v části věnované *The New York Times* a pokrývají období od poloviny roku 2016 do poloviny roku 2017.

První z nich jen o několik dní předchází samotné referendum a je tedy vcelku pochopitelně nazvaný *The Guardian view on the EU referendum*. Jak napovídá jeho podtitul *keep connected and inclusive, not angry and isolated*, poselstvím textu je apelovat na čtenáře, aby vzali na vědomí provázanost ostrovního státu s kontinentální Evropou a volili pro setrvání v Evropské unii. Na podporu tohoto názoru uvádí argumenty o historickém vlivu, který evropský kontinent na Británii a její vývoj měl, čím dál větší etnickou diverzitu v zemi panující a také výzvy, kterým současný svět čelí, jako rostoucí moc nadnárodních korporací, globální oteplování a (sic!) možnost epidemie světového rozsahu. Žádná z nich se podle autorů textu (u žádného ze čtyř editorialů nejsou uvedeni, pozn. aut.) nedá řešit na lokální úrovni jednotlivých národních vlád bez většího zapojení světové komunity. Zároveň upozorňují na to, že případné vystoupení z jednotného evropského trhu by pro britskou ekonomiku znamenalo nevyhnutelný šok, a také na agresivní a protiimigrantskou rétoriku tábora brexitářů během kampaně.²⁰⁵

²⁰⁴ *5 facts about Fox News* [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/04/08/five-facts-about-fox-news/>

²⁰⁵ *The Guardian view on the EU referendum: keep connected and inclusive, not angry and isolated* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/20/the-guardian-view-on-the-eu-referendum-keep-connected-and-inclusive-not-angry-and-isolated>

„Economics, foreign policy and Britain’s idea of itself are all on the ballot. But after a divisive campaign so, too, is our ability to get along. Another powerful reason why the wise vote is for remain.“

- *The Guardian (Opinion)*

Další editorial na sebe nenechal dlouho čekat, přišel pouhý den po proběhnutí referenda a čtyři dny po svém předchůdci (20. a 24. července), tentokrát pod názvem *The Guardian view on the EU referendum: the vote is in, now we must face the consequences*. I zde je jasně patrná prounijní linie, kterou deník zastává. Hned v perexu se totiž píše, že „premiér je pryč, ale tento fakt je naprosto marginální vedle dopadu na ekonomiku, naši unii (patrně Spojené království, pozn. aut.) a Evropu.“ V prvním odstavci berou autoři na vědomí výsledek referenda, ale jedním dechem dodávají, že „důsledky se už nyní začínají hlubokým a potenciálně nebezpečným způsobem projevovat na budoucnosti Británie.“ Text také připomíná, že výsledek referenda bude mít za následek nutnost zcela přehodnotit dosavadní postavení země ve světě, což „bude vyžadovat debatu, jakou Británie nezažila od té doby, co ji suezská krize vnutila svou postkoloniální realitu.“

Asi není s podivem, že nejedna výtka se v textu soustředí na osobu premiéra Davida Camerona. Editorial sice uznává, že Cameron správně rozpoznal důsledky referenda a vyvodil z nich politickou odpovědnost v podobě své rezignace, zároveň mu ale vyčítá, že zemi uvrhl do období ekonomické a politické nejistoty. Na druhou stranu ale apeluje na liberální levici a Labouristickou stranu, aby se „snažila pochopit, co se nám tímto hlasováním snažili voliči sdělit.“ Závěrečná část textu je věnována reflexi reakce zbytku Evropy na výsledek referenda a doporučením, jak v této nové situaci postupovat.²⁰⁶

„Mr Cameron will go down as the man who gambled the country’s future as a way out of a party difficulty.“

- *The Guardian (Opinion)*

Velká časová mezera se neobjevila ani před publikací třetího editoria (27. července). Stejně tak celkový tón titulu nedoznal v kontextu brexitu takřka žádné změny, o čemž ostatně vypovídá název *The Guardian view on the meaning of Brexit: they don’t know*

²⁰⁶*The Guardian view on the EU referendum: the vote is in, now we must face the consequences* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/24/the-guardian-view-on-the-eu-referendum-the-vote-is-in-now-we-must-face-the-consequences>

what they're doing. Autoři zde nabízí srovnání průběhu hlasování s referendem uspořádaném ve Skotsku v roce 2014, kdy se hlasovalo o setrvání této země ve Spojeném království. Skotská vládnoucí strana tehdy – jak se v textu uvádí – vydala 648 stran dlouhý dokument detailně popisující, jak by případné vystoupení země z království vypadalo. Do kontrastu s tím autoři uvádějí právě proběhnutí brexitové referendum, u nějž podle nich neexistuje žádná koncepce ani žádný plán toho, co by se mělo dít dál (skutečný vývoj událostí tento názor do značné míry potvrdil, pozn. aut.).²⁰⁷

„With the exception of the one unassailable democratic fact that the UK will now leave the European Union, no one can currently say what Brexit will actually look like.“

- *The Guardian (Opinion)*

Naopak poslední zde citovaný editorial přišel až s odstupem jednoho roku, konkrétně 23. června 2017. To je ale asi také jediná výraznější odchylka od jeho tří předchůdců. Kromě rozdílného časového a politického kontextu se totiž deník stále drží své pronijní linie, když sžíravě glosuje počínání premiérky Theresy May jak v nevydařených předčasných volbách, tak při jejích snahách vyjednat v Bruselu se sedmadvacítkou dohodu o budoucí koexistenci Británie s Unií. To podle autorů jen prohlubuje už tak dost závažnou nejistotu, jež v zemi panuje, a především staví zemi v očích zbytku Unie do značně nepříznivého světla. V souladu s tím trvají autoři na tom, že celé referendum bylo a stále je chybou.²⁰⁸

„Twelve months after the EU referendum, Theresa May's latest Brussels trip reveals that the EU is leaving Britain behind, not the other way round“

- *The Guardian (Opinion)*

Jediným skutečně „podepsaným“ textem v této části je pak komentář Johna Harrise z července 2017. Jeho *Brexit is clearly a terrible idea. But it has to happen*. Je také jediným zástupcem trochu jiného úhlu pohledu na věc v našem výběru. V první části předkládá (včetně prokliků) výběr osobností vyjadřujících se nadějeplně k možnosti toho,

²⁰⁷ *The Guardian view on the meaning of Brexit: they don't know what they're doing* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/27/the-guardian-view-on-the-meaning-of-brexit-they-dont-know-what-theyre-doing>

²⁰⁸ *The Guardian view on Brexit: wrong then, wrong now, wrong in the future* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jun/23/the-guardian-view-on-brexit-wrong-then-wrong-now-wrong-in-future>

že brexit se nakonec možná podaří úplně odvrátit. A ačkoliv Harris sám s těmito lidmi souzní, o to víc, že vyjednávání v té době uvázla na mrtvém bodě, nenechává nikoho na pochybách o tom, že k vystoupení z EU musí dojít. Vedle nezpochybnitelného faktu v podobě výsledku referenda uvádí jako pádný argument také neutuchající přesvědčení lidí, jež v referendu volili pro brexit, o správnosti svého rozhodnutí. Toto přesvědčení přítomné v „mnoha částech země“ prý poznal z první ruky během konverzací, které s těmito lidmi měl.²⁰⁹

„Moreover, as far as I can tell from the many conversations I had with leave voters during the election campaign, the vast majority of people who voted to leave the EU are still convinced that it is the right thing to do.“

- *The Guardian (Opinion)*

Z citovaných příkladů jasně vyplývá, na jaké straně barikády manchesterské noviny v celé záležitosti stály. Patrné je i to, že v průběhu jednoho roku se stěžejní názory *Guardianu* příliš neposunuly.

The Telegraph

Struktura vybraných textů v případě tohoto titulu je naprosto identická s výběrem pro *The Gaurdian*. I zde tedy budou páteř analýzy tvořit čtyři stanoviska, jež *The Telegraph* vydal k dílčím problematikám brexitu mluvící za celou redakci, doplněné o jeden komentář podepsaný konkrétním autorem. Časové rozpětí analyzovaných příspěvků je červen 2016 až březen 2017.

We must vote Leave to create a Britain fit for the future zní titulěk prvního z nich pocházejícího z 18. června 2016. Z názvu i obsahu textu lze usuzovat, že *The Telegraph* zaujal k celé záležitosti pozici, která byla v podstatě zrcadlovým odrazem svého levicového protějška. Úvodní odstavec je věnován některým nesporným skutečnostem, které kampaň před referendem hluboce poznamenaly, z nichž jednoznačně nejvýznamnější byla vražda členky Dolní komory Jo Cox (viz druhá kapitola). Na druhou stranu autoři textu tvrdí, že tábor Vote Leave „předložil ambiciózní vizi Británie jako

²⁰⁹ *Brexit is clearly a terrible idea. But it has to happen* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jul/14/brexit-eu-referendum>

nezávislého národa,“ zatímco zastánci setrvání v Unii se uchýlili k „pochmurnému pesimismu.“ Tento pochmurný pesimismus mělo podle editorialem být strašení apokalyptickými vizemi zdevastované ekonomiky a diplomatické bezvýznamnosti v případě vystoupení.

Text však pokračuje tvrzením, že mnoha voličům se podařilo prohlédnout tento „Projekt Strach,“ což dokazují průzkumy ukazující vyrovnané síly kampaně pro brexit a pro setrvání. Ba co víc, tábora Remain se prý nepodařilo britským občanům uspokojivě dokázat výhody členství v Unii, která je v poslední době zmítaná „perpetuální krizí.“ Text pokračuje výčtem vizí a projektů Evropské unie (sjednocení zahraniční politiky a vytvoření společné evropské armády) a hodnotí tento přístup jako krajně nebezpečný. Brexit by naopak znamenal plnou kontrolu nad vlastními hranicemi a otevřel by Británii dveře do světa za hranicemi EU, aniž by zpřetrhal pouto mezi Spojeným královstvím a Evropou.²¹⁰

„Leaving the EU does not mean leaving Europe. A vote for Brexit on Thursday will not change our geography. Just as our island story has been intertwined with that of the Continent, often with bloody and tragic consequences, it will continue to be so.“

- *The Telegraph (Opinion)*

Ve velice podobném duchu se nese i druhý editorial zveřejněný jen dva dny po tom prvním, tentokrát pod názvem *Vote Leave to benefit from a world of opportunity*. Ten v úvodu odkazuje na poselství *The Telegraph* z roku 1973, kdy Británie do tehdejšího Evropského hospodářského společenství vstoupila. Tehdy apeloval deník na to, že podoba britského členství bude z velké míry záviset na tom, jak bude země schopná využít příležitosti, které se jí nabízejí. Uznává také, že od připojení v sedmdesátých letech si ostrovní království ekonomicky dost polepšilo.

Nicméně, jak text nezapomíná zdůraznit, ekonomický vzestup zaznamenaly všechny evropské země, a konkrétně v případě Velké Británie na tom mají podle autorů větší podíl ekonomické změny 80. let spojené s oslabením odborů než příslušnost ke společnému trhu. I zde zazní argument, že kampaň Remain se zbytečně snaží vyděsit voliče

²¹⁰ *We must vote Leave to create a Britain fit for the future* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2016/06/18/we-must-vote-leave-to-create-a-britain-fit-for-the-future/>

potenciálními ekonomickými dopady brexitu. Editorial ale zastává názor, že na Británii naopak po vystoupení čeká mnohem větší svět plný příležitostí, jichž bude potřeba využít. Následuje stručné nastínění vývoje vnitřního fungování Unie (zmíněna je například Maastrichtská smlouva z roku 1992) a přesvědčení, že tento vývoj zemi uškodil.²¹¹

„In addition, what future does the EU offer as it lurches from one crisis to another?“

- *The Telegraph (Opinion)*

Třetí text z 21. června, tedy pouhé dva dny před referendem nabízí zajímavý úhel pohledu. Jedná se o jediný avizovaný text, u něž je uveden autor, v tomto případě novinář a historik Tim Stanley. Stanley hned na počátku dává čtenáři jasně na vědomí, že si myslí, že Británii se povede lépe mimo EU, a proto bude volit pro brexit. Jinak ale je podstatou jeho textu spíš uměřené a věcné konstatování, že lidé z jeho oboru – historici – mají tendenci vzbuzovat v lidech falešné dojmy o tom, že z meritů svého povolání mají hlubší znalosti o politice a společenských fenoménech než běžní občané. Především ale mají sklon fabrikovat velké narativy a mýty, které ovšem nemají s historickými fakty co do činění, a slouží pouze jako podpora jejich vnímání světa. Z tohoto prohrěšku je podle Stanleyho vinna jak brexitářská menšina, tak prounijní většina akademiků.²¹²

„Knowing the ins-and-outs of 17th century Westphalia does not make you an expert on EU agricultural policy.“

- *The Telegraph (Opinion)*

Z hlediska tématu této práce eminentně zajímavý je čtvrtý příspěvek nazvaný *The BBC's bias against Brexit could do real harm to Britain* z března 2017. Ten totiž (opět jménem celé redakce) obviňuje veřejnoprávní stanici z předpojatosti jejího informování o brexitu. BBC prý v rozporu s realitou prezentuje zemi jako rozdělenou zemi svíranou vleklou krizí a všudypřítomnými pochybami. Na její obranu uvádí, že se pravděpodobně jedná o podvědomou předpojatost vzhledem k tomu, že většinu redakce stanice tvoří mladí a vysokoškolsky vzdělaní lidé z větších měst, tedy skupina, u níž existuje největší

²¹¹ *Vote Leave to benefit from a world of opportunity* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2016/06/20/vote-leave-to-benefit-from-a-world-of-opportunity/>

²¹² *Brexit isn't about nostalgia. It's about ambition. Trust me, I'm a historian* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2016/06/21/brexit-isnt-about-nostalgia-its-about-ambition-trust-me-im-a-his/>

pravděpodobnost toho, že volili pro setrvání v Unii. I přes snahy o objektivitu tedy BBC nevyhnutelně interpretuje výsledek referenda jako problém a komplikaci pro budoucnost země, což Británii podle *The Telegraph* škodí. Nutno ovšem dodat, že v textu nejsou²¹³ uvedené žádné konkrétní případy toho, kdy BBC měla o brexitu informovat neobjektivním způsobem, veškerá argumentace se pohybuje na obecné a poněkud vágní rovině.

„Yet anyone regarding Britain through the prism of its national broadcaster would see a nation in crisis, racked by doubt and division.“

- *The Telegraph (Opinion)*

Posledním sledovaným textem pro *The Telegraph* je krátká glosa *For those who dreamed of this moment, a toast to Brexit*. Ačkoliv je z předchozích čtyř příspěvků dobře patrné, jaká je pozice deníku vzhledem k výsledku referenda, jednostrannost tohoto textu je i tak na první pohled zjevná. Glosa napsaná u příležitosti oficiálního aktivování článku 50 Lisabonské smlouvy o vystoupení z EU je pojatý jako nekritická apoteóza brexitu jako názorové linie, jež se z marginalizované pozice na okraji stala vyjádřením vůle britského lidu i přes odpor dosavadního establishmentu. Theresa May je zde před startem jednání o podobě budoucích vztahů líčená jako prozíravá a schopná politička, zatímco představitelé evropských institucí a sedmadvacítka (implicitně) jako ztělesnění uražené pýchy, která se nemůže dočkat až v následujících měsících bude moci při diplomatických setkáních popustit uzdu své pomstychtivosti a zkomplikovat premiérce i britským občanům život.²¹⁴

„Many EU leaders, however, are thinking about punishment. They want to make Britain pay, to set an example.“

- *The Telegraph (Opinion)*

²¹³ *The BBC's bias against Brexit could do real harm to Britain* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2017/03/21/bbcs-bias-against-brexit-could-do-real-harm-britain/>

²¹⁴ *For those who dreamed of this moment, a toast to Brexit* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2017/03/29/dreamed-moment-toast-brexit/>

Podobně jako v případě *The Guardian*, není ani zde těžké určit, kde se nacházejí politické a názorové preference redakce *The Telegraph*. Ani v tomto případě nedošlo v rozmezí bezmála jednoho roku k výraznějšímu ideovému posunu.

BBC

Vzhledem k tomu, že BBC reprezentuje veřejnoprávní sektor, je z podstaty věci jasné, že glosy a komentáře s jasně formulovanými názory nedostanou na jejích stránkách příliš mnoho prostoru. Zde je proto nutné přihlídnout k textům jiných žánrů a zaměřit se především na témata, o nichž se stanice rozhodla v rámci referenda informovat. Sledované články pokrývají období od března 2016 do srpna 2017.

Prvním z nich je zpráva *EU referendum: CBI warns of UK exit 'serious shock'* informující čtenáře o reportu CBI (Central Bank of Ireland) potenciálních ekonomických dopadech brexitu na ostrovní království z března 2016. Zpráva podle BBC predikuje v případě vystoupení z EU pokles ekonomiky o 5 % a ztrátu až 950 000 pracovních míst do roku 2020. Naproti tomu setrvání v Unii by znamenalo nárůst HDP v průměru o 2,3 % ročně za to samé období. Článek také cituje generální ředitelku CBI Carolyn Fairbairn, která prohlásila, že „i při nejlepším možném scénáři by to (vystoupení) znamenalo významný šok pro britskou ekonomiku.“ Druhá část textu je věnována dalším predikcím možného vývoje v případě vystoupení i v případě setrvání země v Unii, a to včetně dlouhodobějšího výhledu.²¹⁵

„*CBI director general Carolyn Fairbairn said an EU exit following the referendum on 23 June "would be a real blow for living standards, jobs and growth".*“

Brexit: Europe stunned by UK Leave vote je druhý článek s prvky reportáže podávající – jak už název napovídá – informace o reakcích ostatních evropských zemí a jejich představitelů a na výsledek referenda. Článek je tedy jakýmsi souhrnem stručných hlášení jednotlivých zahraničních korespondentů BBC. Zastoupeny jsou zde Belgie, Francie, Německo, Irská republika, Řecko, Španělsko, Nizozemsko a Rusko. Společným jmenovatelem je ve všech zemích rozčarování z překvapivého výsledku a hmatatelná

²¹⁵ *EU referendum: CBI warns of UK exit 'serious shock'* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-35855869>

nervozita z budoucího vývoje. Jedinou výjimkou je Rusko, kde podle reportéra Steva Rosenberga zaznívaly o poznání spokojenější hlasy, ale také ujišťování – místy i se znatelným sarkastickým nádechem – že Ruská federace nemá s konečným výsledkem hlasování nic společného.²¹⁶

„This is not the outcome the Republic of Ireland wanted.“

- BBC

Článek *Brexit: What happens next* z 29. června 2016 pro změnu rozebírá bezprostřední reakce a události různých aspektů brexitové reality. V návaznosti na rezignaci Davida Camerona otvírá tím, že si Konzervativní strana bude muset zvolit nového lídra, z čehož plynule přechází na otázku předsednictví Jeremyho Corbyna u opoziční Labour Party. Pokračuje stručnou analýzou toho, jak na výsledek hlasování zareagovaly akciové trhy, přičemž akcie britských bank zaznamenaly prudký propad. Dalšími zmíněnými body byly reakce evropských politiků bezprostředně po referendu, objasnění procesu aktivování článku 50 Lisabonské smlouvy, jaké slovo bude v celé záležitosti mít britský parlament, kdo povede na straně Spojeného království vyjednávání o brexitové dohodě a otázka možného druhého referenda o skotské nezávislosti.²¹⁷

„The UK is still a member of the EU and will probably remain so for several years. But the vote has already triggered an extraordinary chain of events.“

- BBC

Politický korespondent BBC Rob Watson ve svém příspěvku *General election 2017: UK voters still puzzled by Brexit* rozebírá předčasné volby, které Theresa May krátce po nástupu do Čísla 10 vyhlásila, respektive pozice jednotlivých stran těsně před volebním termínem. Ačkoliv hlavním tématem textu není brexit jako takový, prolíná se jím jako neoddiskutovatelné hlavní téma volební kampaně na obou stranách. Jádrem článku je především předvolební situace obou stran, a zejména Theresy May, v jednotlivých regionech Spojeného království. Autor zmiňuje, že konzervativci mají podle všeho jak

²¹⁶ *Brexit: Europe stunned by UK Leave vote* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36616018>

²¹⁷ *Brexit: What happens next* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36420148>

v Anglii, tak ve Skotsku poměrně slušnou podporu, a to včetně jinak tradičních voličů levice z řad bílého dělnického obyvatelstva. S ohledem na skutečný výsledek voleb tak text působí poněkud paradoxně, to však v té době nemohl nikdo vědět.²¹⁸

„In one so-called "safe" Labour seat near Manchester I struggled to find anyone who would be backing the party in 2017, despite hours talking to voters.“

- BBC

Právě výsledkem voleb se zabírá článek *General election 2017: Brexit dominated voters' thoughts* z 1. srpna 2017. Vedle konstatování faktu, že Theresa May ztratila v Dolní komoře většinu, je hlavním zájmem autorů (Ed Fieldhouse a Chris Prosser z University of Manchester) analýza stěžejních volebních témat. Z grafu přiloženého v úvodní části článku jasně vyplývá, že brexit byl pro voliče tématem číslo jedna. Z 30 000 respondentů jej jako nejdůležitější výzvu, které země čelí označila plná třetina z nich, více než dvakrát tolik co terorismus na druhém místě. Druhá část analyzuje strukturu voličských hlasů táborů Leave a Remain během samotného referenda a dochází k závěru, že při něm došlo ke znatelnému rozrušení tradičních stranických preferencí. Závěr textu se pak věnuje dalším aspektům voleb, jako je volební kampaň jednotlivých stran a osoba jejich lídra, přičemž ke každému z nich připojuje odpovídající grafy.²¹⁹

„It's no secret that Theresa May lost her majority in June's election and that Jeremy Corbyn won more seats than expected. But what was really behind the decisions made by the UK's voters?“

- BBC

Z analyzovaných článků vyplývá, že BBC se snaží dostát svému statutu veřejnoprávního média a podávat objektivní a nezaujaté informace. Jediné, co by mohlo napovídat určité předpojatosti je výběr témat z prvního a druhého článku a jejich prezentování v titulcích obou textů. Prokázání či vyvrácení takového tvrzení by však vyžadovalo daleko detailnější analýzu mnohem širšího vzorku.

²¹⁸ *General election 2017: UK voters still puzzled by Brexit* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-40122766>

²¹⁹ *General election 2017: UK voters still puzzled by Brexit* [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-40630242>

C) ČESKÁ REPUBLIKA

Důvěra české společnosti je v evropském kontextu obecně o něco nižší než v okolních zemích. Nejnovější data ale ukazují, že se alespoň podařilo zvrátit trend klesající důvěry z posledních let. Ta ale i tak zůstává poměrně nízko, podle zprávy *Digital News Report 2020* vydané Reuters Institute for the Study of Journalism důvěřuje médiím jako celku pouze 33 % české společnosti, což Českou republiku řadí na 25. pozici ze 40 sledovaných zemí.²²⁰ Z dostupných dat ovšem vyplývá, že důvěra je značně proměnlivá u jednotlivých médiích, kdy se nejlepší reputaci těší veřejnoprávní média, tedy Česká televize a Český rozhlas. České televizi podle přiloženého grafu důvěřuje 62 % respondentů, u Českého rozhlasu jsou pak čísla velice podobná, když důvěra dosahuje 60 %. Mezi obě veřejnoprávní média se ještě vměstnaly regionální či lokální sdělovací prostředky s 61 % důvěrou, ovšem jako celek, ve statistice není zmíněn žádný konkrétní příklad.

Naopak zdaleka nejmenší důvěru vyvolává ve čtenářích bulvární deník Blesk, který dosáhl pouze 16 % pozitivních ohlasů. Druhou nejméně důvěryhodnou mediální institucí byla pro respondenty Televize Nova, která ovšem dosáhla i tak na mnohem vyšší číslo než Blesk. Největší komerční televizi v zemi důvěřovalo 42 % lidí, což ji ani na předposledním místě příliš nevzdalovalo od zbytku sledovaných médií.²²¹

Poměrně dobře si co do čtenářské důvěry vedou i dva zpravodajské servery sledované v této práci. Portál *iDnes.cz* si vydobyl pozici nejlépe hodnocené online platformy, když dosáhl na 56 % důvěry čtenářů, *Aktuálně.cz* nezůstalo se svými čísly příliš pozadu, jeho zpravodajství důvěřuje 53 % lidí. Data k časopisu *Respekt* ve zprávě uvedená nebyla.

S poměrně zajímavými doplňujícími poznatky přišla v roce 2019 i agentura STEM ve své analýze důvěry v média a mediální gramotnosti v České republice.²²² Ta dospěla

²²⁰ Reuters Institute for the Study of Journalism | Reuters Institute for the Study of Journalism [online]. Copyright ©Johnnie Pakington 2011 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

²²¹ Reuters Institute for the Study of Journalism | Reuters Institute for the Study of Journalism [online]. Copyright ©Johnnie Pakington 2011 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

²²² Nová studie zkoumá vztah mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím | Stem.cz. *Stem.cz* | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/nova-studie-zkouma-vztah-medialni-gramotnosti-duvery-v-media-a-nachylnosti-k-dezinformacim/>. Analýza v plném znění dostupná zde: <https://blisty.cz/video/STEM.pdf>

k závěru, že „pouze čtvrtina Čechů a Češek umí ve vzorovém článku přiměřeně rozeznat, zda jsou dodržována základní pravidla objektivního a vyváženého zpravodajství.“²²³ Zároveň se zjistilo, že si většina populace „nevěří, že dokáže najít a rozpoznat důvěryhodné informace,“ což v důsledku vede k snížené důvěře v média jako celek.²²⁴ Zároveň s tím však prý většina Čechů deklaruje, že kvalitní žurnalistika je nyní potřeba víc než kdy dřív.

Aktuálně.cz

Vzhledem k tomu, že *Aktuálně.cz* není veřejnoprávním médiem, rubrika Názory na jeho webu prostor samozřejmě má, a její příspěvky se dokonce pravidelně objevují mezi hlavními články dne. Mimo to ještě server provozuje platformu ve stylu blogu, kde poskytuje prostor významným či zajímavým osobnostem, kteří ale nejsou kmenovými členy redakce, k vyjádření svých názorů. V kontextu této práce jsem se však snažil vybrat především počiny redakčních komentátorů, přičemž jedinou výjimku zde tvoří příspěvek na blogu Davida Klimeše. Tuto výjimku jsem si dovolil především proto, že pan Klimeš je povoláním novinář a od roku 2019 také stálým členem redakce *Aktuálně.cz*. Vybrané texty se zabírají různými dílčími problematikami spojenými s osobou Andreje Babiše a pokrývají období od března 2016 do října 2017.

První příspěvek pochází z pera Martina Fendrycha, v současnosti prominentního komentátora serveru a bývalého politika, v minulosti působícího na pozici náměstka ve vládě ODS či v krátkce existující ODA na počátku 90. let. Komentář nese název *Babišovy děti a Čapí hnízdo: Kdo neokrádá stát a dojnou krávu EU, okrádá rodinu a zabývá se především projevem Andreje Babiše během jednání Poslanecké sněmovny o kauze Čapí hnízdo v březnu 2016.*

Fendrych se poměrně ostře pouští do Babišova rétorického stylu, jeho nesrozumitelnosti a faktu, že předseda hnutí ANO s oblibou využívá obrat, že všichni jeho političtí oponenti

²²³ Nová studie zkoumá vztah mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím | Stem.cz. *Stem.cz* | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/nova-studie-zkouma-vztah-medialni-gramotnosti-duvery-v-media-a-nachylnosti-k-dezinformacim/>

²²⁴ Nová studie zkoumá vztah mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím | Stem.cz. *Stem.cz* | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/nova-studie-zkouma-vztah-medialni-gramotnosti-duvery-v-media-a-nachylnosti-k-dezinformacim/>

vedou kampaň proti jeho osobě. Jedním dechem dodává, jak jsou pro společnost životně důležitá nezávislá média bez ohledu na jejich názorovou pozici, a vyzdvihuje funkci debaty ve Sněmovně. Komentář uzavírá tvrzením, že se občané ani poslanci od Andreje Babiše vlastně nedozvěděli takřka nic, co by dávalo jakoukoliv logiku, ale že „inteligentnímu a nezaslepenému“ divákovi došlo, že v kauze došlo k podvodu.²²⁵

„Mít jen Babišovy noviny či rádio, Čapí hnízdo by se jevilo jako vzorový český projekt, za který má Brusel Babišovi líbat ruce (tak si to představuje on).“

- *Aktuálně.cz (Názory)*

Fendrych je podepsán také pod druhým komentářem, *Ani uprchlíka. Babiš je zbabělý politik bez sebevědomí*, tentokrát ze srpna 2016 zaměřujícím se na postoj Andreje Babiše k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a kvótám o jejich přerozdělování. Napadá zde jeho prohlášení o tom, že „musíme udělat všechno proto, abychom migranty odmítli. Včetně kvót, kde jsme byli přehlasováni.“ Fendrych Babiše obviňuje ze dvou věcí. První z nich je, že podle něj mění své názory podle toho, jak se mu to zrovna politicky hodí a jako argument podává Babišův výrok z roku 2015, kdy tvrdil, že uprchlíci ze Sýrie a dalších zemí by v České republice mohli obsadit tisíce neobsazených pracovních míst. Tou druhou je, že Babiš svým požadavkem, aby se celou záležitostí zabývala Sněmovna na mimořádné schůzi, dokládá svou neznalost ústavního systému země. Konečně je také (Fendrych) přesvědčen, že Babiš svým postojem dává najevo slabost a nedostatek sebevědomí, jak své vlastní, tak české společnosti jako celku. To dokládá na příkladu Německa, které v celé záležitosti zaujalo odlišnou pozici.²²⁶

„Copak Česko není schopno integrovat osmdesát lidí? Nebo tři tisíce žen, mužů a dětí prchajících před terorem a válkou? Babiš ukazuje, co je zač.“

- *Aktuálně.cz (Názory)*

²²⁵ Babišovy děti a Čapí hnízdo: Kdo neokrádá stát a dojnou krávu EU, okrádá rodinu - Aktuálně.cz. Názory - *Aktuálně.cz* [online]. Copyright © [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/babisovy-deti-a-capi-hnizdo/r~f57a6274f1a811e58b33002590604f2e/>

²²⁶ Ani uprchlíka. Babiš je zbabělý politik bez sebevědomí - Aktuálně.cz. Názory - *Aktuálně.cz* [online]. Copyright © [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/andrej-babis-je-zbably-politik-bez-sebevedomi-cesku-schopno/r~325e5b825a2c11e683920025900fea04/>

Téměř jisté vítězství Babišova hnutí a možné variace vládních koalic a jejich ražení jsou tématem blogu Davida Klimeše z října 2017, *Jak si Babiše uvaříme, tak si ho po volbách taky sníme*. Autor zde osobitým způsobem nastiňuje tři varianty možných povolebních konfigurací, a to tak, že každou z nich představuje jako položku v politickém „jídelníčku.“ Divák se tak dočte o „syrovém Babišovi“ (hnutí ANO s podporou komunistů a SPD), „dlouho dušeném Babišovi“ (koalice ANO s některou s tradičních politických stran – na tomto místě Klimeš přibližuje a hodnotí předvolební pozice každé z nich) a „připáleném Babišovi“ (ANO vůbec nebude ve vládě, protože se na scéně objeví nová silná politická osobnost a Babiše samotného dožene vyšetřování v kauze Čapí hnízdo). Každému z těchto scénářů je zároveň hodnocen z hlediska jeho pravděpodobnosti, kdy Klimeš nakonec dochází k závěru, že „připálený Babiš“ se jeví jako nejméně pravděpodobný. Komentář je napsán osobitým jazykem, u něž je patrný autorův kousavý tón, ale věnuje se především glosování situace jednotlivých stran, aniž by se explicitně stavěl na číkoliv stranu.²²⁷

„Jídelníček pro podzimní volby se tedy zdá být celkem jasný. Hlavní ingrediencí je Babiš. Ale na ostatních stranách nyní je, aby se rozhodly, jaké ingredience do volebního menu chtějí přihodit ony. Snad se rozhodnou správně.“

- *Aktuálně.cz (Blogy – Názory Aktuálně)*

Specifické téma pro svůj komentář z druhé poloviny června 2017 zvolil Jan Lipold (v současné době již komentátor serveru *Seznam zprávy*, pozn. aut.). V textu *Babiš má sen. Manažerskou demokracii a občany jako spokojené zaměstnance. Ale bude i propouštět* je totiž autorovu kritickému oku a peru podrobena Babišova kniha *O čem sním, když náhodou spím* vydaná krátce před volbami 2017, která svého času vyvolala na české novinářské scéně nemalý rozruch.

Lipold tu jednak demontuje tvrzení, že se nejedná o formu předvolební kampaně, když říká, že samotná koncepce hnutí ANO z publikace předvolební kampaň nevyhnutelně dělá. Za druhé hodnotí samotný obsah knihy, jejíž jádrem má být Babišova vize České republiky v roce 2035. Dále konstatuje, že leitmotivem celé knihy je Babišův styl „řízení státu jako firmy,“ což se projevuje tím, že se kniha prezentuje jako „motivační program

²²⁷ David Klimeš – *Názory Aktuálně.cz. Blogy – Názory Aktuálně* [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/david-klimes.php?itemid=29372>

pro spokojené zaměstnance,“ v němž se rozebírají ambiciózní plány a projekty do budoucna (digitalizované dálnice, šetření vodou apod.).

Kniha ovšem schytává – a to zhruba na polovině rozsahu textu – od Lipolda kritiku v tom, že Babiš ve svém kladení důrazu na výkon a efektivitu opomíjí ctít a vyzdvihovat ideu demokracie. Ta je totiž, jak autor v textu vyvozuje, „strašně málo manažerská, a tak by ji Andrej Babiš opravil.“ To je ale podle autora cestou vedoucí do slepé uličky. Druhým faktorem, nad nímž se Lipold mírně znepokojeně pozastavuje, je celou knihou prolínající se odsuzování ostatních politiků, kteří vedle Andreje Babiše prý nikdy nic pořádného nedokázali.²²⁸

„Důraz na výkon a produktivitu politiky, bez hlubšího zakotvení v demokracii a svobodě, je slepou uličkou.“

- *Aktuálně.cz (Názory)*

Povolební vyjednávání o sestavení vládní koalice komentuje opět Martin Fendrych ve svém *Babišova menšinovka: Česko na okraji okraje, sněmovna na hadry, Agrofert na koni* v říjnu 2017. Ani tentokrát příliš neustupuje ze své proti osobě Andreje Babiše naladěné rétoriky, když se opírá o způsob, jakým čerstvý vítěz voleb (ne)jedná s ostatními sněmovními stranami. Fendrychovi vadí především Babišův přístup k ODS, je totiž přesvědčen, že Babiš jednání ukončil předčasně a pravicové straně při nich nenabídl nic, co by je mělo motivovat s ním do vlády jít. Tuto skutečnost si Fendrych vysvětluje tím, že Babiš ve skutečnosti nemá o funkční koalici zájem, zajímá ho především moc a panování. Na tomto místě připomíná fakt, že Babiš má podporu prezidenta Zemana ve svém úmyslu vládnout s menšinovým kabinetem a přirovnává nastalou situaci i mocenský tandem Babiš-Zeman k druhé polovině 90. let s jejich nechvalně proslulou opoziční smlouvou.²²⁹

²²⁸ Babiš má sen. Manažerskou demokracii a občany jako spokojené zaměstnance. Ale bude i propouštět - Aktuálně.cz. *Názory - Aktuálně.cz* [online]. [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/babis-ma-sen-manazerskou-demokracii-a-obcany-zamestnance/r~627b0aa4568911e783fe002590604f2e/>

²²⁹ Babišova menšinovka: Česko na okraji okraje, sněmovna na hadry, Agrofert na koni - Aktuálně.cz. *Názory - Aktuálně.cz* [online]. [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/babisova-mensinovka-cesko-na-okraji-okraje-snemovna-na-hadry/r~36a16362bd6111e79603002590604f2e/>

„Čeká nás možná období temnější než za oposmlouvy. Ani příliš nezáleží na tom, zda menšinová vláda získá důvěru.“

- *Aktuálně.cz (Názory)*

Ačkoliv vybrané texty vzhledem přítomnosti rubriky Blogy nezastupují celou názorovou škálu dohledatelnou na *Aktuálně.cz*, je poměrně zřetelné, jaké názory zastávají novináři, kteří v té době byli členy redakce. V poznámce už jsem zmínil, že Jan Lipold přešel ke konkurenčnímu médiu a nahradil jej David Klimeš. Martin Fendrych zastává pozici komentátora serveru i nadále.

iDnes.cz

Struktura sledovaného vzorku bude u tohoto serveru téměř totožná jako v předchozím případě. I tady se tedy bude jednat o pět komentářů glosujících dění kolem osoby Andreje Babiše, v některých případech se budou tematicky překrývat se vzorkem *Aktuálně.cz*. Vybrané texty pokrývají období od března 2016 do srpna 2017.

To je ostatně případ hned prvního z nich, komentáře „*Žvanírna*“ *politika Babiše* z pera Kamila Švece, politologa působícího na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Podobně jako v případě *Aktuálně.cz* Fendrych, i on se vyjadřuje k projevu Andreje Babiše na mimořádné schůzi Sněmovny, kde měl být ozřejměn vlastník farmy Čapí hnízdo v době, kdy žádala o evropskou dotaci. Podobně jako Fendrych, i on dochází k závěru, že Babišův projev, vedle toho, že byl nadmíru dlouhý, postrádal pro diváka jakoukoliv srozumitelnost, protože (v té době) ministr financí téměř nikdy nemluvil k věci a akorát „kopal kolem sebe.“ Švec jde dokonce tak daleko, že označil výsledný dojem z projevu za tristní a považuje ho za vyvrcholení kupících se chyb při Babišově argumentaci v celé kauze, což je podle něj dobrou indicií toho, jak bude Babiš vystupovat, až jeho politická dráha nabere sestupnou tendenci.²³⁰

„*Středečním jednáním vyvrcholily chyby, které Andrej Babiš kupil při vrtkavé argumentaci kolem farmy Čapí hnízdo.*“

²³⁰ KOMENTÁŘ: "Žvanírna" politika Babiše. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-k-capimu-hnizdu-andreje-babise-a-mimoradne-schuzi-snemovny.A160323_212550_domaci_jav

- iDnes.cz (KOMENTÁŘ)

Jak vyplývá z názvu *Zeman a Babiš? Souznění nápadné jako Eskymák na plovárně*, další text, pod nímž je podepsaný komentátor Miroslav Korecký, se zabývá českou politikou poslední doby do značné míry určujícím spojenectvím obou politiků. Korecký zde glosuje návštěvu prezidenta na ekofarmě Čapí hnízdo z dubna 2016, což čtenářovi interpretuje jako jednoznačné gesto Zemanovy podpory Babišovi. Poté podniká malý exkurz po dynamice a motivech tohoto spojenectví, když tvrdí, že oba muže politicky sblížil společný nepřítel – Bohuslav Sobotka. Dále si myslí, že ze Zemanovy strany hrál roli i faktor jeho relativně omezených prezidentských pravomocí, který ho přinutil hledat spojence, skrze něž by mohl snáze ovlivňovat dění v zemi. Glosu uzavírá hodnocením potenciálního rizika, jež pakt pro oba muže představuje, a usuzuje, že Babiš z něj vzhledem k méně stabilní voličské základně vychází hůř.²³¹

„Mohl by snad prezident Miloš Zeman ještě zřetelněji vyjádřit svou podporu předsedovi ANO Andreji Babišovi než včerejší návštěvou jeho ekofarmy Čapí hnízdo, v posledních měsících tolik propírané? Je to asi, jako by svého času přijal pozvání na kafe do podivně získaného bytu Stanislava Grosse.“

- iDnes.cz (KOMENTÁŘ)

Na přelomu let 2016 a 2017 bylo horkým tématem politických diskusí zavedení elektronické evidence tržeb, jedno ze stěžejních bodů programu Andreje Babiše coby ministra financí. V prosinci 2016 se totiž spustila první vlna tohoto kontrolního mechanismu, která EET přivedla do barů, hospod, restaurací a ubytovacích zařízení.²³² Tuto skutečnost ve svém komentáři *Babiš hrál vabank, EET může změnit ve volební trumf* Zuzana Kabátová. Nejprve připomíná negativní ohlasy, jež ohlášení EET u mnoha živnostníků a jejich zákazníků vyvolalo, a spekuluje, jaké důvody každá skupina mohla mít (záměrné neplacení daní, zdražení služeb, odpor ke změně atd.). Obratem však dodává, že po týdnu fungování EET v ostrém režimu už „humbuk upadá“ a že prognózy předvídající zánik 15 až 20 % podniků se také nepotvrdily. Naopak, predikuje Kabátová,

²³¹ KOMENTÁŘ: Zeman a Babiš? Souznění nápadné jako Eskymák na plovárně. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-k-capimu-hnizdu-andreje-babise-a-mimoradne-schuzi-snemovny.A160323_212550_domaci_jav

²³² Kdo, co a odkdy? *Etržby.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.etrzby.cz/cs/kdo-co-a-kdy>

„pokud se k tomu přidá slibovaný vyšší výběr daní, může se EET stát velkou Babišovou politickou výhrou.“²³³

„Ted' EET už víc než týden běží. Humbuk se rychle uklidňuje. Tak zaprvé: nevyšly sázky na to, že systém po náběhu technicky selže.“

- *iDnes.cz (KOMENTÁŘ)*

V srpnu 2017 se o slovo opět přihlásil Miroslav Korecký, když ve svém příspěvku *Kauza Čapí hnízdo nedopadne dobře pro nikoho* komentoval vývoj dění kolem kontroverzní dotace na ekofarmu. Koreckého hlavním argumentem je, že jakékoliv povolební uspořádání (volby byly v tu chvíli zhruba dva měsíce daleko) bude vzhledem k preferencím jednotlivých stran nutně nestabilní a bezprecedentní. Autor operuje s několika možnými scénáři. V tom prvním by Andrej Babiš jasně vyhrál volby, státní zástupci by zrušili jeho trestní stíhání a hnutí ANO by – klidně i s menšinovou vládou – vládlo poměrně nerušeně po dobu čtyř let. Babišova důvěryhodnost by tím ale byla značně oslabena. V druhé části se pracuje s několika variantami toho, jak by vše mohlo vypadat v případě, že by trestní stíhání proti Babišovi pokračovalo. Klíčovým faktorem je zde podle Koreckého fakt, že za takových okolností by Babiš jen obtížně sháněl ve Sněmovně partnera ochotného jít s ním do koalice. Nastíněno je několik možných variant (vláda v demisi, jiná osoba v čele vlády, pestrobarevná koalice proti Babišovi), Korecký je ale všechny označuje za neuspokojivé.²³⁴

„Jakákoliv varianta vládnutí, v níž bude přímo figurovat stíhaný nebo obžalovaný Babiš, nutně narazí na problém s hledáním vládního partnera.“

- *iDnes.cz (KOMENTÁŘ)*

Polemikou o funkci poslanecké imunity v kontextu s blížícího se hlasování o vydání Andreje Babiše trestnímu stíhání je komentář šéfa reportérského oddělení *MF DNES* Petra Suchomela z 1. září 2017. Suchomel na úvod stručně shrnuje kontradikce Andreje Babiše a jeho hnutí na téma imunity z doby před hrozícím stíháním a během ní, a

²³³ KOMENTÁŘ: Babiš hrál vabank, EET může změnit v předvolební trumf. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/babisuv-vabank-eet-komentar.A161209_145353_ekonomika_fih

²³⁴ KOMENTÁŘ: Kauza Čapí hnízdo nedopadne dobře pro nikoho. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-miroslava-koreckeho-ke-kauze-capi-hnizdo-a-babisovi.A170815_345287_domaci_jav

objasňuje původní účel, za nímž byl institut poslanecké imunity vytvořen (měla dávat odvahu svobodně hovořit na sněmu), poté přechází k jádru svého textu. To, jak poslanci s Babišovou a Faltýnkovou imunitou naloží, podle něj ukáže kondici právního státu v České republice. Poslanecká imunita tak podle něj v tomto případě plní funkci jakéhosi lakmusového papírku, podle něž si občasně budou moci udělat obrázek o tom, jestli ústavní systém funguje, jak má. V případě, že by totiž Poslanecká sněmovna odmítla Babiše s Faltýnkem vydat, „dvacet milionů očí i okolní svět za plného světla uvidí, že na právní stát se nelze v Česku spolehnout.“ Pokud by se rozhodla postoupit celou kauzu policii, prokázali by tím zákonodárci, že „právní stát je v principu v zdravý a jeho kořeny jsou v pořádku.“²³⁵

„Šéf ANO ještě na jaře tvrdil, že poslanci „nejsou nadlidi“, „imunita je zcela zbytečná a přežitá“ a měla by se zrušit.“

- *iDnes.cz (KOMENTÁŘ)*

I přesto, že *iDnes.cz* jako jedno z médií vlastněných holdingem Agrofert čelilo obviněním z toho, že Andrej Babiš ovlivňuje jeho obsahy, minimálně z názorové rubriky se zdá, že v redakci se uchovala pluralita názorů do té míry, že hlasy vůči předsedovi hnutí ANO kritické či alespoň nahlížející jeho osobu s určitou dávkou skepse nejen že mohly zaznívat, byl jim navíc dopřán i relativně velký prostor.

Týdeník Respekt

Respekt o sobě jako jediném českém médiu sledované v této práci prohlašuje, že má jasně definované názory. V první kapitole jsme to dokázali na výroku šéfredaktora Erika Taberyho z rozhvoru pro portál *mediaguru.cz* v roce 2013. Tabery však tehdy neupřesnil, o jaké názory, ať už politické nebo společenské se jedná. V této závěrečné podkapitole celé práce se tedy na pěti komentářích z let 2016 a 2017 pokusíme vnést do problematiky trochu světla alespoň pokud jde o osobu Andreje Babiše a vnímání jeho kauz.

O něco více jasno by mohl mít čtenář hned po prvním z nich, *Lže, jako když Babiš*, z pera dlouholetého člena redakce *Respektu* Marka Švehly. Už z titulku je totiž jasné, že se

²³⁵ KOMENTÁŘ: Babišova imunita. Pokusení, jež prověří základy právního státu. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-ke-stihani-andreje-babise-kvuli-kauze-capi-hnizdo.A170901_100407_domaci_jav

nejedná o kus, jenž by ministra financí vykresloval v příznivém světle. Při srovnání s ostatními zde zmiňovanými texty ze stejného období asi nepřekvapí, že i Švehla komentuje Babišovy výroky stran vlastnictví Čapího hnízda. V této souvislosti mimo jiné tvrdí, že nyní už musí být jasné, proč si v roce 2013 Babiš koupil mediální dům MAFRA, protože nebyt zdrženlivosti jeho novinářů, stal by se terčem „frontální kritiky, která by ho možná dostala do těžké politické defenzívy.“ Takhle se prý ale může vymlouvat na to, že se proti němu spikla jen část médií. Švehla pokračuje tím, že od Haškova (Michal Hašek, bývalý místopředseda ČSSD, pozn. aut.) popření účasti na pokusu svrhnout z čela sociální demokracie Bohuslava Sobotku nezazněla v českých médiích „tak flagrantní lež.“²³⁶

„Ten příběh je vlastně docela zábavný. Pyšný miliardář se demonstrativně naštve a založí politickou stranu s tím, že do politiky konečně vnese poctivost. Svým konkurentům vynadá do zlodějů a podvodníků.“

- *Respekt (Komentáře)*

Prakticky souběžně se Švehlou se k záležitosti vyjadřoval i další dlouholetý komentátor časopisu Jaroslav Spurný. Oproti Švehlovi se vede svůj komentář v umírněnějším věcném tónu a zabývá se především reakcí ostatních velkých politických hráčů na Babišovu kauzu. Dozvíme se mimo jiné, že sociální demokraté se tímto s konečnou platností stali nejsilnější politickou stranou²³⁷, ale rozpad koalice si zatím nepřejí, nebo že lidovci se svým jasně formulovaným požadavkem na srozumitelnou odpověď z Babišovy strany dovedou v rámci koalice promluvit silným hlasem. Název komentáře *Příliš drahé Čapí hnízdo* odkazuje na to, že vstřícný přístup ČSSD bude Babiše a jeho hnutí stát politické body. Zároveň ale dodává, že ministra financí se rozhodl podpořit prezident Miloš Zeman.²³⁸

„Je pravděpodobné, že sociální demokraté při střeční mimořádné schůzi sněmovny, kde bude Andrej Babiš vysvětlovat, jak to s Čapím hnízdem bylo, ministra financí podrží.“

²³⁶ Lže, jako když Babiš. *Respekt.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/11/lze-jako-kdyz-babis>

²³⁷ Zde je bohužel vzhledem k následnému vývoji těžké nevidět v tomto tvrzení silnou ironii, pozn. aut.

²³⁸ Příliš drahé Čapí hnízdo. *Respekt.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/12/prilis-drahe-capi-hnizdo>

- *Respekt (Komentáře)*

O poznání razantnější postoj Spurný zaujal v květnu 2016 v textu *Jako malý podvodník*. Autor tu glosuje ztrátu dokumentů prokazujících skutečného vlastníka Čapího hnízda v době, kdy žádalo o dotaci, z archivů Agrofertu, což policii mohlo potenciálně ztížit vyšetřování. Tuto ztrátu považuje Spurný akorát za trapnou výmluvu, k jejíž době se uchýlili dosud všichni politici, na něž se provalily dávné kauzy. V Babišově případě je celá věc prý tím trapnější, že nedlouho předtím zatáhl do celé záležitosti své děti. Uzavírá tím, že ani tato skutečnost policii nemusí zabránit v pokračování vyšetřování.²³⁹

„Ztráta dokumentů sice policejní vyšetřování zřejmě příliš neohrozí, nicméně v normální zemi by se ministr po zveřejnění informace, že zašantročil důležité důkazy, musel z funkce poroučet.“

- *Respekt (Komentáře)*

Zbylé dva texty jsou editorially sepsané šéfredaktorem Erikem Taberym. První z nich je z počátku roku 2017, druhý z jeho konce. Oba nahlíží z různých úhlů pohledu na to, jak jeho působení proměnilo v posledních letech českou politickou scénu.

Éra Andreje Babiše se blíží rozebírá především kult silné osobnosti, který si kolem sebe Babiš vybudoval, a propracovanou marketingovou mašinerii, jež mu dláždí cestu k volebnímu vítězství. Tabery píše, že Babiš je bezkonkurenčně nejpopulárnějším politikem v zemi a v době zveřejnění textu se těšil takové oblibě, že by mu jeho voliči odpustili sebetěžší prohřešek. To se podle Taberyho odráží i v tom, jaký postoj vůči Babišovi zaujali Miloš Zeman a Václav Klaus mladší, když si ani jeden z nich nedovolí vůči předsedovi ANO výraznější kritiku, ačkoliv jinak jim nedělá problém útočit téměř na kohokoliv. U obou to Tabery vysvětluje tím, že jejich vlastní politický úspěch je do značné míry závislý na postavení právě Babiše. Spojence ale Babiš má i v dalších politických stranách, když na svou stranu získal Jiřího Zimolu z ČSSD a Jiřího Čunka z KDU-ČSL.

Poměrně dlouhou pasáž pak Tabery věnuje koncentraci politické moci v Babišových rukou, kterou prý není možné sledovat bez obav. Tvrdí, že Babiš představuje zcela nový

²³⁹ Jako malý podvodník. *Respekt.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/21/jako-maly-podvodnik>

fenomén v porevoluční politice, a to svou nepředvídatelností, svým ovládnutím médií, způsobem, jakým řídí svou stranu, ale třeba také tím, že si nepřišel nakrást, nýbrž je „zjevné, že chce Česku pomoci.“²⁴⁰

„Není možné bez obav sledovat rostoucí vliv muže, který zájem státu hodnotí jen podle svého zájmu. A ty, kteří s ním nesouhlasí, vnímá jako nepřátele.“

- *Respekt (Editorial)*

Text *Babiš vstupuje do dějin* je velmi kritickou reflexí toho, že se Andrej Babiš rozhodl sestavit menšinovou vládu se sociálními demokraty podporovanou KSČM a SPD Tomia Okamury. Babiš prý touží coby politik vstoupit do dějin, to už se mu ale podle Taberyho podařilo, protože nikdo ještě od revoluce nepropůjčil komunistům a extremistům tolik moci jako on. Tabery také zcela odmítá argument, že by vinu na tomto faktu nesly středoprávní demokratické strany, protože odmítly jít do vlády s ANO. Všechny, kromě TOP 09, totiž daly jasně najevo, že by byly ochotné podílet se na vládnutí, kdyby se premiérem nestal Babiš, ale někdo jiný z hnutí ANO. To však Babiš odmítl, a tak Tabery veškerou vinu za mocenský vzestup obou kontroverzních stran svaluje právě na něj. Pravicové strany by se nyní podle něj měly soustředit na „důkladné a věcné rozborů problémů spojených se spoluprací s ANO, SPD a KSČM.“²⁴¹

„Muž, který neustále mluví o modernizaci země, ji v politické rovině posílá proti proudu času.“

- *Respekt (Editorial)*

Všemi pěti texty se prolíná zřetelná averze vůči postojům a činům současného premiéra, ale v některých případech se liší míra kritiky proti jeho osobě směřovaná. Podobně jako u *Aktuálně.cz*, i zde je politický komentář záležitostí především tří členů redakce a je v průběhu času svými stanovisky poměrně konzistentní.

²⁴⁰ Éra Andreje Babiše se blíží. *Respekt.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/3/era-andreje-babise-se-blizi>

²⁴¹ Babiš vstupuje do dějin. *Respekt.cz* [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/49/babis-vstupuje-do-dejin>

ZÁVĚR

Tato práce už je sama o sobě na bakalářskou práci nezvykle dlouhá, proto tedy na závěr jen pár stručných konstatování. Ve druhé a třetí kapitole jsme mohli vidět, že u většiny velkých mainstreamových médií v západním světě se dá rozpoznat jistá tendenčnost buď pro, nebo proti určitým osobám či fenoménům. Liší se ale kontext, v němž se tato tendenčnost vyskytuje. Zatímco pro některá, zejména britská (*The Guardian*, *The Telegraph*, ale i *Respekt*) média jde svým způsobem pouze o „pokračování tradice,“ přičemž jasně definovaná názorová pozice je zabudovaná přímo v jejich základech, pro jiná, zejména česká, se v kontextu převládajícího porevolučního narativu usilujícího o co největší objektivitu a nestrannost může jednat o poměrně nový jev. Zde narážím především na *Aktuálně.cz* a *iDnes.cz*, u nichž se buď etický kodex nachází v jistém rozporu s vlastnickou strukturou média, nebo ve své komentářové rubrice dávají příliš velký prostor jednomu úhlu pohledu na věc.

Na druhou stranu se našly i média, která mají možná v očích laika takovou či onakou nálepku, podle níž je řadí na názorové spektrum, ale podle výběru z této práce mají k nestrannosti a pluralitě názorů patrně ze všech nejbliže. V Americe tento typ média zastupuje CNN, v Británii zase veřejnoprávní BBC. Jsem toho názoru, že u veřejnoprávního sektoru bude obdobná situace i v Česku, čemuž by ostatně nasvědčoval fakt, že se u naší veřejnosti těší největší důvěře (viz kapitola tři).

Pro shrnutí: v USA *The NY Times* se ukázaly jako jednoznačně liberální a prodemokratické, Fox News zase – ačkoliv vybraný vzorek tento fakt nedosvědčuje v takové míře – i díky demografii svých diváků jako konzervativní a republikánské. CNN je mnohými označována také za liberály ovládané médium, ale ve skutečnosti je ze všech tří pomyslnému středu nejbliž.

V Británii se asi nedá mluvit o tom, že by se *The Guardian* a *The Telegraph* stranicky „vybarvily.“ U obou z nich je už od jejich založení, či od doby krátce po něm, jasně daná politicko-společenská linie, jíž se oba deníky drží, a témata, která akcentují. Vzhledem k tomu, že ani jeden z nich se tímto faktem – tedy, že *Guardian* je levicový, liberální a podporuje Labour Party, zatímco *Telegraph* je spíše pravicový, konzervativní a podporuje konzervativce – netají, nemuselo by to představovat významnější problém. Obě redakce ale mají zodpovědnost za to, aby v prosazování svého vidění světa nezašly takzvaně za

únosnou mez. BBC jakožto veřejnoprávní médium má vcelku podle očekávání nejvyváženější informace a také nejvyšší důvěru obyvatel.

V České republice je i přes vybrané články asi jediným jednoznačným případem časopis *Respekt*. Jednak máme k dispozici prohlášení jeho šéfredaktora Erika Taberyho (viz první kapitola) o tom, že týdeník se podle něj vždy vykazoval jasně definovanými názory. Minimálně v kontextu osoby Andreje Babiše je i díky zanalyzovaným textům jasné, že v tomto případě zastává časopis spíše opoziční názory. Demografická skladba jeho čtenářů zase naznačuje, že by mohl mít blízko ke středopravým stranám. Podobnou tendenci vykazují i texty *Aktuálně.cz*, zde však musíme mít na paměti, že celá pro vyjádření názorů sloužící platforma u tohoto serveru zahrnuje i blogy, kde se mohou objevovat i jiné názory. Komentáře *iDnes.cz* se až na jednu výjimku, a možná překvapivě, také jeví jako k Andrejovi Babišovi spíše kritické, musíme ovšem stále brát v potaz, že se jedná o médium, které Babiš poměrně dlouhou dobu přímo vlastnil.

Dalším důležitým zjištěním je, že ve všech třech zemích panuje poměrně malá důvěra veřejnosti ve sdělovací prostředky jako celek, což s fenoménem stranickosti v redakcích může souviset. Těžko však soudit, který jev se objevil jako první a patrně zde bylo možné vyvolat známou filozofickou debatu o slepici a vejci. Bližší pohled na jednotlivá média ve všech zemích ale ukazuje, že většina mainstreamových platforem, zejména těch veřejnoprávních se těší daleko větší důvěře, než je deklarovaný celostátní průměr.

Na závěr bych rád zdůraznil, že je třeba mít na paměti, že téma mé práce je daleko komplexnější, než může být na prostoru tohoto textu postihnuto. Stále se jedná pouze o bakalářskou práci, jež představuje pouze první stupeň k získání alespoň nějaké akademické legitimacy, takže ani rozsah práce ani erudice autora nedovolují prozkoumat dané téma opravdu do hloubky.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

#12 Carlos Slim Helu & family [online]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/profile/carlos-slim-helu/#3d0620c9646b>

[online]. Dostupné z: <https://kristalova.lupa.cz>

18 revelations from Wikileaks' hacked Clinton emails [online]. [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-37639370>

5 facts about Fox News [online]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/04/08/five-facts-about-fox-news/>

50 G.O.P. Officials Warn Donald Trump Would Put Nation's Security 'at Risk' [online]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2016/08/09/us/politics/national-security-gop-donald-trump.html?_r=0

A Hundred Years [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/sustainability/cp-scott-centenary-essay>

A Rich and Unique History [online]. Dostupné z: <https://corporate.telegraph.co.uk/about-us/>

About CNN Digital [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2014/01/17/cnn-info/about/index.html>

About Fox News [online]. Dostupné z: <http://press.foxnews.com/>

AGROFERT a.s. [online]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/60197773-agrofert-a-s>

AGROFERT, spol. s r.o. [online]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/48117072-agrofert-spol-s-r-o>

Aktuálně.cz Mediakit 2019 [online]. Dostupné z: <https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2019/02/aktualne.pdf>

Ani uprchlíka. Babiš je zbabělý politik bez sebevědomí - Aktuálně.cz. *Názory - Aktuálně.cz* [online]. Copyright © Dostupné z:

<https://nazory.aktualne.cz/komentare/andrej-babis-je-zbabely-politik-bez-sebevedomi-cesku-schopno/r~325e5b825a2c11e683920025900fea04>

Babiš a korunové dluhopisy: Stíhání je ze hry, doplacení daně ještě ne. Od řady firem ho finanční správa chce [online]. Dostupné z: <https://denikn.cz/55641/babis-a-korunove-dluhopisy-stihani-je-ze-hry-doplaceni-dane-jeste-ne-od-rady-firem-ho-financni-sprava-chce>

Babiš má sen. Manažerskou demokracii a občany jako spokojené zaměstnance. Ale bude i propouštět - Aktuálně.cz. *Názory - Aktuálně.cz* [online]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/babis-ma-sen-manazerskou-demokracii-a-obcany-zamestnance/r~627b0aa4568911e783fe002590604f2e/>

Babiš přiznal, že na nahrávkách s novinářem hovoří on, trvá ovšem na tom, že jsou zmanipulované [online]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65719320-babis-priznal-ze-na-nahravkach-s-novinare-m-hovori-on-trva-ovsem-na-tom-ze-jsou-zmanipulovane>

Babiš vstupuje do dějin. *Respekt.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/49/babis-vstupuje-do-dejin>

Babiš: ‚Prohlašuji na zdraví svých dětí, že nikdy nezasáhnu do práce Mafry‘ [online]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/i4HhS/babis-prohlasuji-na-zdravi-mych-deti-ze-nikdy-nezasahnu-do-prace-mafry>

Babiš: Nelegální migraci se musíme bránit za každou cenu [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/babis-nelegalni-migraci-se-musime-ubranit-za-kazdou-cenu-335465>

Babišova menšinovka: Česko na okraji okraje, sněmovna na hadry, Agrofert na koni - Aktuálně.cz. *Názory - Aktuálně.cz* [online]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/babisova-mensinovka-cesko-na-okraji-okraje-snemovna-na-hadry/r~36a16362bd6111e79603002590604f2e/>

Babišovy děti a Čapí hnízdo: Kdo neokrádá stát a dojnou krávu EU, okrádá rodinu - Aktuálně.cz. *Názory - Aktuálně.cz* [online]. Copyright © Dostupné z:

<https://nazory.aktualne.cz/komentare/babisovy-deti-a-capi-hnizdo/r~f57a6274f1a811e58b33002590604f2e/>

Back to Bush: The Donald whacks his original punching bag 'sad sack' Jeb - 'He should go home and relax!' Trump suggests [online]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3410827/Back-Bush-Donald-whacks-original-punching-bag-sad-sack-Jeb-home-relax-Trump-suggests.html>

Bakalovi opustili statutární orgány vydavatelství Economia [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/bakalovi-opustili-statutarni-organy-vydavatelstvi-economia/r~1516221222e811e9b7ed0cc47ab5f122/>

BBC international audience soars to record high of 426m [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/mediacentre/latestnews/2019/bbc-international-audience-record-high>

BBC'S Global audience rises to 376m [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/mediacentre/latestnews/2018/bbc-global-audience>

Bearing Witness [online]. Dostupné z: <https://www.nytc.com/milestone-collection/bearing-witness/>

BEDNAŘÍK, Petr. JIRÁK, Jan. KÖPPOVÁ, Barbora. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3.

Bernie Sanders [online]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/2016-election/candidates/bernie-sanders/>

Boris Johnson 'looking at' abolishing TV licence fee for BBC [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/2019/dec/09/boris-johnson-looking-at-abolishing-tv-licence-fee-for-bbc>

Brexit is clearly a terrible idea. But it has to happen [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jul/14/brexit-eu-referendum>

Brexit isn't about nostalgia. It's about ambition. Trust me, I'm a historian [online]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2016/06/21/brexit-isnt-about-nostalgia-its-about-ambition-trust-me-im-a-his/>

Brexit named word of the year, ahead of Trumpism and hygge [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/books/2016/nov/03/brexit-named-word-of-the-year-ahead-of-trumpism-and-hygge>

Brexit Timeline 2016–2020: key events in the UK's path from referendum to EU exit [online]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/01/30/brexit-timeline-2016-2020-key-events-in-the-uk-s-path-from-referendum-to-eu-exit>

Brexit timeline: all the key dates in the UK's exit from the EU [online]. Dostupné z: <https://www.theweek.co.uk/100284/brexit-timeline-key-dates-in-the-uk-s-break-up-with-the-eu>

Brexit: Europe stunned by UK Leave vote [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36616018>

Brexit: What happens next [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36420148>

Can Hillary Clinton buy the 2016 election? [online]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/can-hillary-clinton-buy-the-2016-election>

Clinton Makes and Inherits History [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/06/07/opinions/the-race-hillary-clinton-has-already-won-ellen-fitzpatrick/index.html>

CNN [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/CNN/about>

Čtenáři iDnes.cz [online]. Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A170113_TVE_014_IDNES.PDF

David Cameron Says Boris Johnson 'Didn't Believe' in Brexit [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/15/world/europe/david-cameron-brexit.html>

David Klimeš – *Názory Aktuálně.cz. Blogy – Názory Aktuálně* [online]. Copyright © Economia, a.s. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/david-klimes.php?itemid=29372>

Dceru proháněl na kurtu princ, vzpomíná Babiš na Maroko. Ted' tam „prožene“ migranty [online]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/568099/dceru-prohanel-na-kurtu-princ-vzpomina-babis-na-maroko-ted-tam-prozene-migranty.html>

Defining moments from 40 years of CNN [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/05/30/world/gallery/cnn-history/index.html>

Digital News Report 2020 [online]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

Digital News Report 2020 [online]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

Donald Trump vs. the Republican Establishment [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2015/10/26/politics/donald-trump-republican-establishment/index.html>

Dreyfusova aféra [online]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/dreyfusova-afera-7602748>.

EMERY, Michael a Edwin EMERY. *The Press and America*. The Ninth Edition. Needham Heights MA: A Pearson Education Company, 2000. ISBN 0-205-29557-6.

Éra Andreje Babiše se blíží. *Respekt.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/3/era-andreje-babise-se-blizi>

Etický kodex Aktuálně.cz [online]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/eticky-kodex/>

Etický kodex novinářů mediální skupiny MAFRA [online]. Dostupné z: <https://redakcni.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=346756>

EU referendum timeline: Countdown to the vote [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-33141819>

EU referendum timeline: Countdown to the vote [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-33141819>

EU referendum: CBI warns of UK exit 'serious shock' [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-35855869>

Faris, Robert M., Hal Roberts, Bruce Etling, Nikki Bourassa, Ethan Zuckerman, and Yochai Benkler. 2017. *Partisanship, Propaganda, and Disinformation: Online Media and the 2016 U.S. Presidential Election*. Berkman Klein Center for Internet & Society Research Paper. Dostupné z: <http://nrs.harvard.edu/urn-3:HUL.InstRepos:33759251>

Ferguson, Henry, "Partisanship in the Media: A Comprehensive Look at the History and Potential for Bias in News Media" (2016). *Advanced Writing: Pop Culture Intersections*. 17. http://scholarcommons.scu.edu/engl_176/17

For those who dreamed of this moment, a toast to Brexit [online]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2017/03/29/dreamed-moment-toast-brexit/>

Fox News Viewed as Most Ideological Network [online]. Dostupné z: <https://www.people-press.org/2009/10/29/fox-news-viewed-as-most-ideological-network/>

Fox News Viewed as Most Ideological Network [online]. Dostupné z: <https://www.people-press.org/2009/10/29/fox-news-viewed-as-most-ideological-network/>

General election 2017: UK voters still puzzled by Brexit [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-40122766>

General election 2017: Why did Theresa May call an election? [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-2017-40210957>

GROSECLOSE, Tim a Jeffrey MILYO. A Measure of Media Bias. *Quarterly Journal of Economics* [online]. 2005, **120**.(4.), 47. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25098770?seq=2#metadata_info_tab_contents

HARRIS, Bob. *Politics and the Rise of the Press: Britain and France 1620-1800*. Londýn: Routledge, 1996. ISBN 978-1138154766.

Has CNN Discovered 'The Fountain Of Youth' In Cable News? [online]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/jonathanberr/2018/03/02/has-cnn-discovered-the-fountain-of-youth-in-cable-news/#1bc90c5e6a7a>

HASHMI, Ali, Shaina HUMPHRIES, Maureen LAFORGE a Jean SONG. *Audience Report on CNN* [online]. 2012, 2-4. Dostupné z: http://web.media.mit.edu/~a_hashmi/portfolio/audience_report_cnn_ali_hashmi_medill.pdf

Henry VII – OverSimplified [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ewLpXw6uN28>

Here's the final 2016 Electoral College map [online]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/final-electoral-college-map-trump-clinton-2016-11>

Hillary Clinton and the undisputed media bias against her [online]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/hillary-clinton-and-the-undisputed-media-bias-against-her>

Hillary Clinton emails – what's it all about? [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-31806907>

Hillary Clinton for President [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/09/25/opinion/sunday/hillary-clinton-for-president.html>

Hillary Clinton for the Democratic Nomination [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/01/31/opinion/sunday/hillary-clinton-endorsement.html>

Hillary Clinton, Drowning in Email [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/05/27/opinion/hillary-clinton-drowning-in-email.html>

Historie Radia Praha [online]. Dostupné z: <https://archiv.radio.cz/cz/static/historie-radia-praha/pocatky-rozhlasoveho-vysilani-v-ceskoslovensku>

Historie. Ctk.cz [online]. Dostupné z: https://www.ctk.cz/o_ctk/historie/#5

Historie: Česká televize od roku 1993. *Ceskatelevize.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceska-televize-od-r-1993/vznik-a-prvni-kroky/>

History of the BBC [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/historyofthebbc/timelines/1920s>

History of The Guardian [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/gnm-archive/2002/jun/06/1>

How we got here: a complete timeline of 2016's historic US election [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/nov/07/us-election-2016-complete-timeline-clinton-trump-president>

Husband of slain MP Jo Cox says she died for her views [online]. Dostupné z: <https://apnews.com/96eccbc03e564175ade5cc0449f40b25>

Is the BBC biased? 40 per cent of people say yes – but disagree on which way [online]. Dostupné z: <https://inews.co.uk/culture/television/bbc-left-right-wing-bias-154917>

Jak by to dopadlo, kdyby nešlo o Babiše, ptá se muž, který píchl do Čapího hnízda [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/jak-by-to-dopadlo-kdyby-neslo-o-babise-pt-a-se-muz-ktery-odst/r~f500fbcad63111e9a24cac1f6b220ee8/>

Jako malý podvodník. *Respekt.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/21/jako-maly-podvodnik>

Jaroslav Plesl: MF Dnes je nejsvobodnější médium v Česku. Volá mi Babiš i další politici [online]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jaroslav-plesl-mf-dnes-je-nejsvobodnejsi-medium-v-cesku-vola-mi-babis-i-dalsi-6517157>

Journalism [online]. Dostupné z: <https://www.nytc.com/journalism/>

Kauza Čapí hnízdo pokračuje. Šéfžalobce Zeman obnovil trestní stíhání Babiše a Mayerové [online]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kauza-capi-hnizdo-pavel-zeman-rozhodnuti-andrej-babis-nejvyssi-statni_1912041307_kno

Kauza Čapí hnízdo přehledně. Jak se premiér Babiš dostal do hledáčku policie [online]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/den-rozhodnuti-o-capim-hnizde-jak-se-premier-dostal-do-hledacku-policie-78132>

Kauza Čapí hnízdo přehledně. Jak se premiér Babiš dostal do hledáčku policie [online]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/den-rozhodnuti-o-capim-hnizde-jak-se-premier-dostal-do-hledacku-policie-78132>

Kdo, co a odkdy? *Etržby.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.etrzby.cz/cs/kdo-co-a-kdy>

KISSINGER, Henry. *Uspořádání světa: Státní zájmy, konflikty a mocenská rovnováha*. Praha: Prostor, 2016. ISBN 978-80-7260-335-0.

KOMENTÁŘ: "Žvanírna" politika Babiše. *Idnes.cz* [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-k-capimu-hnizdu-andreje-babise-a-mimoradne-schuzi-snemovny.A160323_212550_domaci_jav

KOMENTÁŘ: Babiš hrál vabank, EET může změnit v předvolební trumf. *Idnes.cz* [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/babisuv-vabank-eet-komentar.A161209_145353_ekonomika_fih

KOMENTÁŘ: Babišova imunita. Pokušení, jež prověří základy právního státu. *Idnes.cz* [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-ke-stihani-andreje-babise-kvuli-kauze-capi-hnizdo.A170901_100407_domaci_jav

KOMENTÁŘ: Kauza Čapí hnízdo nedopadne dobře pro nikoho. *Idnes.cz* [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-miroslava-koreckeho-ke-kauze-capi-hnizdo-a-babisovi.A170815_345287_domaci_jav

¹KOMENTÁŘ: Zeman a Babiš? Souznění nápadné jako Eskymák na plovárně. *Idnes.cz* [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentar-k-capimu-hnizdu-andreje-babise-a-mimoradne-schuzi-snemovny.A160323_212550_domaci_jav

KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

KOVARIK, Bill. *Revolutions in Communication*. 2nd edition. New York: Bloomsbury Academic, 2016. ISBN 9781628924800.

KS ZNB – Správa ŠtB Bratislava (Séria: II) [online]. Dostupné z: <https://www.upn.gov.sk/projekty/regpro/zobraz/?typ=kraj&kniha=75&strana=18&zaznam=68924>

L'AFP en dates [online]. Dostupné z: <https://www.afp.com/fr/lagence/lafp-en-dates>

Lex Babiš platí beze změn, ÚS zamítl návrhy prezidenta i poslanců [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/02/lex-babis-plati-beze-zmen-us-zamitl-navrhy-prezidenta-i-poslancu/>

Lže, jako když Babiš. *Respekt.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/11/lze-jako-kdyz-babis>

Mapa voličů [online]. Dostupné z: <https://mapavolicu.behavio.cz/mapa/podzim>

Michael Cohen Hires Lanny Davis, Lawyer Close to the Clintons [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/07/05/us/politics/michael-cohen-lanny-davis.html>

Michael Flynn: justice department moves to drop criminal case against ex-Trump aide [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2020/may/07/michael-flynn-criminal-case-trump-russia>

Most-Watched Television Networks: Ranking 2019's Winners and Losers [online]. Dostupné z: <https://variety.com/2019/tv/news/network-ratings-top-channels-fox-news-espn-cnn-cbs-nbc-abc-1203440870/>

Naše společnosti [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/respekt-in-english/the-richest-czech-keeps-a-secret>

New York Times pushes back against Trump, says subscriptions rose since election [online]. Dostupné z: <https://www.denverpost.com/2016/11/17/ny-times-subscriptions-since-election/>

Newspapers, *Encyclopedia Americana*, svazek 9, s. 259.

Nová studie zkoumá vztah mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím | Stem.cz. *Stem.cz* | Empirický výzkum pro fungující demokracii [online]. Copyright © Copyright Stem, powered by Dostupné z: <https://www.stem.cz/nova-studie-zkouma-vztah-medialni-gramotnosti-duvery-v-media-a-nachylnosti-k-dezinformacim/>.

O Respektu [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/o-respektu>

O rozhlase. *Rozhlas.cz* [online]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/o-rozhlase-7752675>

O společnosti [online]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx>

Our Audience [online]. Dostupné z: https://i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/01863/Digital_Media_Pack_1863797a.pdf

Our History [online]. Dostupné z: <https://www.nytc.com/company/history/our-history/>

Our Story [online]. Dostupné z: <https://www.ap.org/about/our-story/>

Pár slov o ANO [online]. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/par-slov-o-ano/>

Pavel Tomášek [online]. Dostupné z: <https://denikn.cz/autor/pavel-tomasek/>

Pečlivě připravená kampaň, prohlásil premiér Babiš. Na dotazy novinářů znovu neodpověděl [online]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/capi-hnizdo-kauza-andrej-babis-premier-2018_1811151520_ako

Poslanci přehlasovali veto zákona o střetu zájmů [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2009036-poslanci-prehlasovali-veto-zakona-o-stretu-zajmu>

President Trump: How & Why... [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=GLG9g7BcjKs>

Presidential results [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2016/results/president>

Prime minister Theresa May's resignation speech in full [online]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_t25xAp270o

Prohlášení novinářů MF DNES a iDNES.cz [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/iDNES.cz/posts/10154599276226314>

PROKOP, Dieter. *Boj o média*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0618-6.

Průlomové svědectví v kauze Čapí hnízdo. Slonková a Kubík vypátrali zmizelého Babišova syna [online]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prulomove-svedectvi-v-kauze-capi-hnizdo-slonkova-a-kubik-vypatrali-zmizeleho-babisova-syna-60198>

Předpis 14/2017 Sb. [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=14&r=2017>

Přelomové osmičky: Neúspěšná ofenziva Vietkongu přispěla k jeho vítězství [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/valka-ve-vietnamu.A180102_115713_vojenstvi_kuz

Příliš drahé Čapí hnízdo. Respekt.cz [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/12/prilis-drahe-capi-hnizdo>

Publishers with Audience Insights Form Better Content: NY Times Study [online]. Dostupné z: <https://www.hitwise.com/en/articles/ny-times/>

Read Hillary Clinton's 'Basket of Deplorables' Remarks About Donald Trump Supporters [online]. Dostupné z: <https://time.com/4486502/hillary-clinton-basket-of-deplorables-transcript/>

Remainers attacking the BBC should be wary of ending up with a British Fox News [online]. Dostupné z: <https://www.newstatesman.com/politics/religion/2018/04/remainers-attacking-bbc-should-be-wary-ending-british-fox-news>

Respekt Mediakit [online]. Dostupné z: https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2019/09/respekt_mediakit_cz-2.pdf

Reuters Institute for the Study of Journalism | Reuters Institute for the Study of Journalism [online]. Copyright ©Johnnie Pakington 2011 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

Reuters Institute for the Study of Journalism | Reuters Institute for the Study of Journalism [online]. Copyright ©Johnnie Pakington 2011. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/DNR_2020_FINAL.pdf

Review of BBC news and current affairs [online]. Dostupné z: https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/173734/bbc-news-review.pdf

Revised Protocol on Ireland and Northern Ireland included in the Withdrawal Agreement [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/publications/revised-protocol-ireland-and-northern-ireland-included-withdrawal-agreement_en

Roger Ailes, Who Built Fox News Into an Empire, Dies at 77 [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/05/18/business/media/roger-ailes-dead.html>

Stíhání v kauze Čapí hnízdo je zastaveno. Zvrátit to může už jen šéf žalobců [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/statni-zastupitelstvi-capi-hnizdo-stihani-zastaveni.A190913_105911_domaci_onkr

The battle for Brexit that led to Theresa May's resignation [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=sPxRifdrCyw>

The BBC's bias against Brexit could do real harm to Britain [online]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2017/03/21/bbcs-bias-against-brexite-could-do-real-harm-britain/>

The Billionaire Barclay Brothers And The Battle Over Who Controls The Family Fortune [online]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/daviddawkins/2020/06/09/the-billionaire-barclay-brothers-and-the-battle-over-who-controls-the-family-fortune/#20c3fc53644f>

The Bloody Clash that Changed Britain [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2018/jan/04/peterloo-massacre-bloody-clash-that-changed-britain>

The Daily Telegraph [online]. Dostupné z: https://yougov.co.uk/topics/media/explore/newspaper/The_Daily_Telegraph

The Democrats Win the Summer [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/07/29/opinion/the-democrats-win-the-summer.html>

The Genius of Trump's foreign policy [online]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/the-genius-of-trumps-foreign-policy>

The Guardian and Observer reader profile [online]. Dostupné z: <https://image.guardian.co.uk/sys-files/Guardian/documents/2012/08/22/Printreaderprofile.pdf>

The Guardian view on Brexit: wrong then, wrong now, wrong in the future [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jun/23/the-guardian-view-on-brexit-wrong-then-wrong-now-wrong-in-future>

The Guardian view on the EU referendum: keep connected and inclusive, not angry and isolated [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/20/the-guardian-view-on-the-eu-referendum-keep-connected-and-inclusive-not-angry-and-isolated>

The Guardian view on the EU referendum: the vote is in, now we must face the consequences [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/24/the-guardian-view-on-the-eu-referendum-the-vote-is-in-now-we-must-face-the-consequences>

The Guardian view on the meaning of Brexit: they don't know what they're doing [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/27/the-guardian-view-on-the-meaning-of-brexit-they-dont-know-what-theyre-doing>

The Guardian, our readers & circulation [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/advertising/guardian-circulation-readership-statistics>

The Most 'Unprecedented' Election Ever? 65 Ways It Has Been [online]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2016/07/03/484214413/the-most-unprecedented-election-ever-65-ways-it-has-been?t=1593795107757>

The New York Times. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/The_New_York_Times

The Podesta Emails [online]. Dostupné z: <https://www.wikileaks.org/podesta-emails/?q=&mto=john.podesta%40gmail.com&page=111&>

The Richest Czech Keeps a Secret [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/respekt-in-english/the-richest-czech-keeps-a-secret>

The Roots of Brexit [online]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/quicktake/will-uk-leave-eu>

The Story of The Daily Telegraph [online]. Dostupné z: https://www.gale.com/binaries/content/assets/gale-us-en/primary-sources/newsvault/gps_newsvault_thetelegraphhistoricalarchive_specialcorrespondent_fuller.pdf

Tiskový zákon 3/1863 [online]. Dostupné z: <https://www.koncelik.eu/tiskovy-zakon-3-1863/>

Tištěná média ubijí vnitřní deprese [online]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/02/tistena-media-ubiji-vnitrni-deprese/>

Trump comes out swinging and wins second debate [online]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/trump-comes-out-swinging-and-wins-second-debate>

Trump Russia affair: Key questions answered [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-42493918>

Trump's Evolving Words on the Wall [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/01/18/us/politics/trump-border-wall-immigration.html>

Trust review of the breadth of opinion reflected in the BBC's output - content analysis [online]. Dostupné z: http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/our_work/breadth_opinion/content_analysis.pdf

Týdeník Respekt: Rok jedna [online]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/48/rok-jedna>

VOIT, Petr. *Knihtisk v 15. a 16. století*. Praha, 2008. Univerzita Karlova.

Vote Leave to benefit from a world of opportunity [online]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2016/06/20/vote-leave-to-benefit-from-a-world-of-opportunity/>

Vox Fox [online]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2003/05/26/vox-fox>

Vydavatelský kodex médií provozovaných společnostmi MAFRA, a.s. [online]. Dostupné z: <https://redakcni.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=365699>

We must vote Leave to create a Britain fit for the future [online]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2016/06/18/we-must-vote-leave-to-create-a-britain-fit-for-the-future/>

WHO'S WATCHING? A LOOK AT THE DEMOGRAPHICS OF CABLE NEWS CHANNEL WATCHERS [online]. Dostupné z: <https://pos.org/whos-watching-a-look-at-the-demographics-of-cable-news-channel-watchers/>

Why 2016 will be most negative, nasty presidential campaign in modern American history [online]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/opinion/why-2016-will-be-most-negative-nasty-presidential-campaign-in-modern-american-history>

Why Donald Trump Should Not Be President [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/09/26/opinion/why-donald-trump-should-not-be-president.html>

Why the 2016 presidential debates really matter [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/09/11/opinions/presidential-debate-battle-royale-zelizer/index.html>

Why the Mueller Investigation Failed [online]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/magazine/2020/07/06/why-the-mueller-investigation-failed>

Why Trump will never be presidential [online]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/07/25/opinions/trump-cant-be-presidential-obeidallah/index.html>

Why Vote Leave's £350m weekly EU cost claim is wrong [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/reality-check/2016/may/23/does-the-eu-really-cost-the-uk-350m-a-week>

WILLIAMS, Robert C. *Horace Greeley: Champion of American Freedom*. New York: NYU Press, 2006. ISBN 978-0814794029.

Zahraniční odborníci varují: Babiš ovládá média, politici tlačí na novináře [online]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/zahranicni-odbornici-varuji-babis-ovlada-media-politici-tlaci-na-novinare/>

Zveřejňujeme kompletní znění závěrečné zprávy OLAF o vyšetřování dotace na Farmu Čapí hnízdo [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zprava-olaf-capi-hnizdo-kompletni-andrej-babis/r~e4e4d5c8f62111e7984d0cc47ab5f122/>

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Šimek Jan	Razítko podatelny: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd Došlo dne: 25-05-2018 -1- Čj: 1951 Příloh: Přidělena: </div>
Imatrikulární ročník diplomantky/diplomanta: 2016/2017	
E-mail diplomantky/diplomanta: honza.simek.com@gmail.com	
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika/prezenční	
Předpokládaný název práce v češtině: Stranictví a politická či názorová zaujatost v médiích na Západě	
Předpokládaný název práce v angličtině: Partisanship and political or opinion bias in the western media	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: <i>ZS 2012/2013</i>): (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2018/2019	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Tradiční média byla od dob svého vzniku rozdělena do názorových táborů. Postupem času bylo toto rozdělení prohlubováno, až došlo v posledních letech k výrazné polarizaci, jež zrcadlila obdobnou polarizaci napříč celou společností. V této práci se pokusím zjistit, do jaké míry média k tomuto trendu přispěla volbou svých společenských a politických témat a způsobem jejich zpracování. Budu se zaměřovat především na tradiční média se zvučnými jmény a jejich dělení v rámci pravo-levého politického spektra či preferované cílové skupině ve společnosti. Posledním hlediskem pak bude zvýšená popularita alternativních médií, často nedůvěryhodného původu, napříč celým Západem a souvislost tohoto vzrůstu obliby s prvním jevem. V práci se budu přednostně (ačkoliv nikoliv výhradně) zaměřovat na mediální prostor USA, Velké Británie a České republiky, vzhledem k osobnímu zájmu o tyto oblasti a zvýšenému napětí ohledně společenské role nezávislých médií ve zmíněných zemích.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): I. Úvod – vymezení zpracovaného tématu, nastínění základních hypotéz a objasnění mé motivace II. Hlavní část A. Historické vymezení vzniku tradičních médií a etablování jejich společenské role B. Zmapování třecích ploch ve společnosti, stručná historie jejich proměn a jejich analýza a reflektování v médiích v současnosti C. Analýza vlivu politických stran či jiných názorových uskupení na jednotlivá média v ČR a ve světě D. Rozmístění největších médií do skupin v rámci politického spektra (nalevo-střed-napravo) a profilace jejich typického čtenáře/odběratele E. Vliv „vedlejších médií“ na názorovou rozpolcenost ve společnosti (především pořady formátu late night show) F. Vznik a vývoj nových médií a jejich dopad na formu veřejné debaty a profilování politických názorů G. Vývoj konspiračních teorií a jejich rozmach v současné době III. Závěr – Konfrontace výchozích hypotéz se zjištěnými skutečnostmi a predikace dalšího vývoje	
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Facebookové skupiny s antisystémovou či konspirační tematikou: SALÁM JE SMRTELNÉ ZLO !!!, Přátelé Vladimíra Putina v České a Slovenské republice, Stop Chemtrails (Czech Republic) apod. Facebookové stránky tradičních českých a zahraničních médií: Aktuálně.cz, iDNES.cz, DVTV,	

Reuters, CNN, Fox News, The New York Times, The Wall Street Journal, The Guardian, The Times, The Telegraph, Daily Mail
Twitterové a Facebookové účty kontroverzních politiků útočící na mainstream média: Donald Trump, Tomio Okamura
Výroční zpráva Reportérů bez hranic pro rok 2018: <https://rsf.org/en>
<http://www.facebook.com/>
<http://www.twitter.com/>

Postup (technika) při zpracování materiálů:

Páteř práce budou tvořit odborné publikace níže zmíněné v tezi. S jejich pomocí uvedu společensko-historický kontext práce a popíšu vznik a příčiny tradičních médií a způsob jejich pokrytí zásadních historických událostí. Dále popíšu situaci, v níž se tradiční média nachází dnes a nastíním také problematiku nových médií, zejména sociálních sítí. Hlavním záměrem práce bude analyzovat vztah politických stran, samotných politiků či jiných zájmových skupin a médií, jejich vzájemnou závislost a od toho odvozený výběr a způsob zpracování zpravodajských témat. Na závěr nastíním historii a vývoj konspiračních teorií a dezinformací a jejich využívání ke společenské a politické manipulaci. V dlouhodobém horizontu pak analyzuji příspěvky konspiračních médií a politiků sklouzávajících k jejich rétorice. Posledním důležitým bodem pak bude analýza uživatelských komentářů pod těmito příspěvky. Tyto faktory by měly vytvořit dostatečnou argumentační základnu pro mou výchozí hypotézu.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Stranictví médií: Radomír Silber

Autor v této odborné monografii klade otázku, zda česká média přispěla k vytvoření atmosféry korupce a klientelismu v 90. letech minulého století. Vychází z polemiky o jejich nezávislosti a nepodjatosti vůči politickým stranám a jiným vlivovým skupinám. Autor analyzuje fakta a názory odborné veřejnosti i novinářů.

Partisanship, propaganda, & disinformation: Online media & the 2016 U.S. Presidential Election: Robert Faris, Hal Roberts, Bruce Etling, Nikki Bourassa, Ethan Zuckerman, Yochai Benkler

This study analyses both mainstream and social media coverage of the 2016 United States Presidential election and finds out that the coverage was mainly negative for both of the candidates though the agenda on each one was different. They also find out that the media on the left and on the right operate on different journalistic practices and are rooted in different traditions.

Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích: Dieter Prokop

V knize je ve velkém časovém záběru od antiky až po přelom tisíciletí popsána proměnlivá role médií v kontextu ekonomických, mocenských a ideologických soupeření. Výklad disponuje objektivním odstupem i nadhledem nad vlastním výkladem.

The Press and America: Michael Emery, Edwin Emery

This book is one of the classic authorities on the subject of history of mass media in the United States. It traces how the major historical events in the US history were covered by reporters, editors and broadcasters and how the media influenced and continue to influence these events and shape the history of the country.

Talk show campaigns: Presidential Candidates on Daytime and Late Night television: Michael Parkin

This book explores the development of the entertainment talk show strategy and assesses its impact on presidential campaigns. The chapters mix detailed narrative with extensive empirical data on audiences, content, viewer reaction, and press coverage to explain why candidates have embraced this strategy and the conditions under which these interviews are most likely to meet their expectations.

Dezinformace: tajná strategie Ruska, jak zničit Západ: Ion Mihai Pacepa a Ronald J. Rychlak

Autoři v knize popisují praktiky sovětské a posléze ruské dezinformační kampaně proti Západu, bez ohledu na režim. V knize je pospáno, jak jsou rozmýšlány antisemitské a antidemokratické náklady

a podporován islámský terorismus, nebo zasévány dezinformace a lži do západního mediálního prostoru.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Vliv médií na politické volby – jazyk kampaní / Daniela Čechová; vedoucí práce Josef Straceny
Ruská propaganda v českých médiích / Miriam Faltová; vedoucí práce Michael Romancov
Vliv mediální logiky na prezentaci islámu ve vybraných denících na příkladu teroristického útoku na Charlie Hebdo v roce 2015 / Kateřina Jačková; vedoucí práce Markéta Štechová
Média a politika – politické strany ve vybraném českém denním tisku v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2013 / Nikola Kocourková; vedoucí práce Vlastimil Nečas

Média a politika – politické strany ve vybraném českém denním tisku v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010 / Nikola Kocourková; vedoucí práce Vlastimil Nečas

Datum / Podpis studenta/ky

22. května 2018

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

VÁCLAV MORAVEC

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.